

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עו'לים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת וישלח תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

נדה, פרק חמישי - יוצא דופן דף עמו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" הסופוט

1 כן תשע שנים שהביא שתי שערות שומא - א' לא גרסין 'זיום אחד', אתי שפיר, דאתא
2 אף כרבי יוסי. ואי גרסין 'זיום אחד', מיירי באין ערוך בו בשעת של עשירה, ומדדה רבי
3 יוסי בנשרו. **מקנה** כל שתים עשרה שנה מנמנת - לרף לישנא אין הלחיב דהוך זמן
4 כלפני זמן. דהא 'מנמנת' היינו: דברוך ולא אשכחו. או כמו שמעמיד במקום, דלא ברק.

5 אבל אדא רבאי, שערות - זכר ונקבה - מיטבא קטנא דהוי
6 כלאחר זמן, ואינה מנמנת. ומכל מקום נראה
7 הדיכלה דהוך זמן כלפני זמן, ומאן דאמר כלאחר
8 זמן איתותב לעיל, ורב נחמן דאמר לעיל נמי
9 בתבא, דחי ליה התלמוד. וכן בלישנא קטנא ספיק
10 רבא כהדיא דהוך זמן כלפני זמן. **אבל** לחליצה
11 בעיני בדיקה - תימה: דרבא סבר הכא דאינה
12 חליצה על שחוא גדולה, ובפרק 'התקבל' (סעף
13 סהא) אמר רבא: שלש מדות בקטן: היגיע לענות
14 נרמים - נדרו נדו, ובגודו בקטנה - והליצה -
15 משמע, וקטנה הגיעה לענות נדרים היגיע -
16 חליצה, ודעתי בת שחוא חזם אחד. ואפילו
17 מיירי חזם כביאה, הא אמר רבא דהוך זמן
18 כלפני זמן ורבינו שמואל בן מאיר פירש: 'כגודו
19 בקטנה'. היינו: בת שחוא עשרה שנים זיום אחד,
20 דהוי ענת נדרים דקטן. ועל דהיא דאמר ומפשי רבינו
21 חס' דהתם רבא אלא רבי יוסי, דקטנה: קטנה
22 חליצה, וקא משמע לך: דוקא כשהגיעה לענות
23 נרמים. וכן משמע בפרק 'מזות הליצה' (בבבא
24 קהב) דאמר: מדברי רבי יוסי נלמד, קטנה חליצה
25 בעיני בדיקה. כבת שית ובכת שבע, דאו אדא בת
26 כותנה לחליצה. ורבא אמר: עד שתגיע לענות
27 נרמים - פירוש: לרבי יוסי. וליבנת: עד שתביא
28 שתי שערות. וכל זה מדברי רבא. ועוד ש' לזמה
29 דהתם בפרק 'התקבל' (גיטין סהא) דקטנה: רבה,
30 דהא קאמר התם: לישנא בבכסי אבין -

31 שיהא בן עשרים שנה, ואילו רבא אית ליה בפרק
32 'מי שמה' (בבא בתרא טהא), ולמדור בבכסי
33 אבין - עד שיהא בן שמונה עשרה, וכן נרץ
34 להיות שם בספרים, ולא בספרים דגרסי דתם
35 איפכא, כדמוכח סוגיא דהתם.

א
1 **ומשמא דלאחר זמן הוא, דגמרא לה למילתיה, הא**
2 **תוף זמן - פלפני זמן. ועוד, מתני רבי יזרא: "איש כי**
3 **יפלא לגדר נדר" מה תלמוד לומר "איש" - לרבות**
4 **כן שלש עשרה שנה יום אחד, שאף על פי שאינו**
5 **ידע להפלא - נדרו קמיין. היכי דמי? אי דלא**
6 **איתיה שתי שערות - קמן הוא. אלא לאו דאיתיה שתי**
7 **שערות, אלא - דבן שלש עשרה יום אחד הוא**
8 **דקיהו ליה "איש", ואי תוף זמן - פלפני זמן! ויתבאר**
9 **אמר רב נחמן: כתנאי, בן תשע שנים שהביא שתי**
10 **שערות - שומא, מכן תשע ועד שתיים עשרה שנה**
11 **יום אחד - שומא. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: סימן,**
12 **כן שלש עשרה שנה יום אחד - דברי הכל סימן.**
13 **הא גופא קשיא, אפרת מכן תשע ועד שתיים עשרה**
14 **שנה יום אחד - שומא, הא שלש עשרה שנה גופא**
15 **סימן, והדר תני בן שלש עשרה שנה יום אחד -**
16 **סימן, הא שלש עשרה שנה גופא - שומא! מאי לאו**
17 **תנאי היא, דמר סבר: תוף זמן - פלאחר זמן, ומר**
18 **סבר: תוף זמן - פלפני זמן! - לא, דכילי עלמא תוף**
19 **זמן פלפני זמן, ואודי ואודי בתניוקת. וירישא - רבי,**
20 **וספא - רבי שמעון בן אלעזר. ואיבעית אימא: רבי**
21 **יהא בתניוק. וירישא - רבי שמעון. רבי אלעזר, וספא**
22 **רבי, ואיבעית אימא: הא והא רבי, הא - בתניוק,**
23 **הא - בתניוקת. ואיבעית אימא: הא והא רבי שמעון**
24 **בן אלעזר, הא - בתניוק, הא - בתניוקת. רבי יוסי**
25 **ברבי יהודה אומר: סימן, אמר רבי פרספדאי בריה**
26 **דרבי שבתאי: והוא שערון בו. תנאי נמי הכי, בן תשע**
27 **שנים יום אחד וערוך בו - שומא. רבי**
28 **יוסי ברבי יהודה אומר: סימן, אמר רבא: הילכתא בר**
29 **זוטרא מתני לה לשמעתא דרבא בהאי לישנא, אמר רבא:**
30 **קמנה, כל שתיים עשרה שנה**
31 **ממאנת והולכת, מכאן ואילך - אינה ממאנת ואינה חליצה. ובי תמיא - מספקא ליה,**
32 **ומי מספקא ליה? והאמר רבא: קמנה שהגיעה לכלל שנותיה - אינה צריכה בדיקה, חזקה**
33 **הביאה סימניו - הני מילי בסתמא, אבל הכא דברקו ולא אשכחו - לא. אי הכי, תמאן!**
34 **חוששין שפא נשרו. - הניחא למאן דאמר חוששין, אלא למאן דאמר אין חוששין, מאי**
35 **איכא למימר? דאיתמר, רב פפא אמר: אין חוששין שפא נשרו, רב פפי אמר: חוששין.**
36 **הני מילי - לענין חליצה, אבל לענין מיאון - חוששין. - מפלל דמאן דאמר חוששין**
37 **חליצת? והא "חוששין" געלמא קאמר? אלא, לעולם - דלא ברקא, ולענין חליצה -**
38 **חוששין, ובי קאמר רבא חזקה - למיאן, אבל לחליצה - געא בדיקה, אמר רב דימי**
39 **מגוריה: הילכתא, חוששין שפא נשרו. והני מילי - היבא דקדשה בתוף זמן ובעל לאחר**
40 **זמן, דאיא ספקא דאורייתא, אבל מעיקרא - לא. אמר רב הונא: תקדיש ואכל - לזקה,**
41 **שנאמר "איש כי יפלא לגדר" ולא יחל דברו", כל ישענו בהפלאה, ישנו בכל יחל, וכל**
42 **שאינו בהפלאה - אינו בכל יחל. מתיב רב הונא בר יהודה (לרבא) לפייעו לרבי הונא:**
43 **לפי**

1 **ונשמא - דחשיבי כל שערות. ולאחר זמן הוא דגמרא למלתיה, בין בשערות בין בשנים.**
2 **הא תוף זמן - חשיבין זמן שומא. דקטן הוא. וכל מצית לרביי מ'איש'. בן תשע שנים**
3 **שהביא שערות שומא - ואפילו לרבי יוסי סבר יתודה, ומכן תשע ועד בן שתים עשרה**
4 **יום אחד - פלוגתא. שומא - ורואייה בעל, ודרכה לגדול שער בה. היא שלש עשרה**
5 **גיפא סימן - ואפילו לרבנן, ודחי רבי כה. מאי**
6 **לאו תנאי היא - ואליבא דרבנן שלש עשרה**
7 **הוי תוף זמן לחינה, כדקמי בתניוקת. וירישא**
8 **דמשותי שלש עשרה סימן. רבי היא -**
9 **דאמר: בשעת שתי שערות לאחר זמן.**
10 **וספא - דמשמע שומא. רבי שמעון בן אלעזר**
11 **דאמר: שלש עשרה בתניוקת דחי תוף זמן.**
12 **בכל תוף זמן עשרה עשרה דחי כלפני זמן.**
13 **והוא שערון בו - כשהגיעה, אבל נשרו ביתיים**
14 **אינאילא מילתא דשומא הוי. מתני למשמעתא**
15 **דרבא בהאי לישנא - דשמעת מניה נמי תוף**
16 **זמן כלפני זמן. ממשנת חזקוני: ואין חוששין**
17 **שמן הביאה שתי שערות, דאפילו הביאה -**
18 **שומא ניהו, היגיע תוף זמן כלפני זמן. איני**
19 **מפאנת - שמא הביאה ועכשוי דחי סימן, דהא**
20 **לאחר זמן הוא. ואם בימה היא - לא, והדיק**
21 **תל גדולה לענין חליצה, ואינה חליצה. גדולה**
22 **היא - אם הביאה. ובי תמיא מספקא ליה -**
23 **אם הביאה אם לא הביאה, הלכך מיאון, לא -**
24 **דלמא הביאה, וחליצה, נמי לא - שמא לא**
25 **הביאה. והא פירשם שישא ליה לרבא - דכיון**
26 **לדענה לכלל שנותיה, דודאי הביאה הני מילי**
27 **לענין - האו איתא למחילת לאחר זמן, ובדיק**
28 **ולא אשכחו (ליה) - חוששין למימר: גדולה**
29 **היא, ותחלוץ, שהסימנין נשרו. אבל לענין סימן**
30 **חוששין - שמא נשרו, לחזקא, וקאנה כביאה**
31 **ובעיא גט. והא חוששין קאמר - ולא "ודאי**
32 **נשרו", וירישא - לזמנא משמע, אלא**
33 **לעולם - אינה 'מנמנת' דרבא - ברלא**
34 **בדיקה, הלכך מסתמא אמרין: כיון שהגיעה**
35 **לכלל שנותיה - דהא אית לה, ואינה צריכה**
36 **בדיקה. ובעיא גט. ולענין חליצה חוששין -**
37 **גרסינן, כלומר, חליצה. משום הכי אינה**
38 **חליצה, דחוששין: שמא לא הביאה סימנין.**
39 **ודקשיא לך דהאמר רבא. חזקה הביאה מביק?**
40 **אם קשיא, כי אמר רבא חזקה - למיאן, דלא**
41 **ממאנת חליצה, אבל לחליצה - בעיא בדיקה -**
42 **חוששין שפא נשרו - ואם הגיעה לכלל**
43 **השערות, ובדיק ולא אשכחו - לא ממאנת**
44 **דקדשה, ואין זמן - תימנה מדעת מלא אוחיה,**
45 **לדעתה. ובעל אחר זמן - דאיכא ספיקא**
46 **דאשת אין דאורייתא, דבעת בעילה דלאחר**
47 **זמן - שמא הביאה, והוא ליה ביאה דן קודשין**
48 **גמורין. דהא גדולה, ושבו איתיה מביקא**
49 **אבל מעיקרא - דמכי עברה שחא דהרתי סרי,**
50 **ולא בעל - לא חוששין שמא נשרו. דהא לא**
51 **הוה בן קודשין גמורין, דאין מעשה קטנה כלום**
52 **אלא אם כן קבל אביה קודשין, הלכך מספקא**
53 **לא ממחזיקין עלה. היבא רבא אשכחו, אבל**
54 **הביאה דהאי סימנין, אף על גב דקודשין קמאי לא**
55 **הוה קודשין לאחר מרבנן - לא תקנו רבנן מיאון**
56 **בגדולה, דלמא איתא למאן הבעלת לאחר**
57 **שנדלה, ודודאי הויה אשת איש, וביאה שבא**
58 **עליו משגלה מקדשה לה. הקדיש - תוף**
59 **זמן מתקבל הידע להפלא. ואכל - את**
60 **הקדשו. לזקה - וקא על גב דבמילתא אחריתי לאו רב עונשין הוא. כי 'פלא' - מינה מרבין מופלא סמוך לאיש. "מופלא" - ידוע שלש לשם מי נדה, "סמוך לאיש" -**
61 **הואו סמוך לבא לכלל גדול, היינו שנה אחת קודם זמן שחוא רבא דאיבע שערות, והוינו בתניוקת - כל שתים עשרה, ותיבוקת כל - שלש עשרה, ולא יחל - אף על**
62 **גב דביא קרא לא כתיב "כי פלא", מכל מקום כיון דנפקא לן מינה הידע להפלות דחי נדרו בה, קאי בכל יחל. דהא כתיב "איש כי יודר נדר" וגו', ומופלא סמוך לאיש -**
63 **בכלל איש, וסמך ליה רלא יחל דברו."**

גדה. פרק חמישי - יוצא דופן דף מו עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזלץ)

הוספות

1 א מופלא הסמוך לאיש דאורייתא מילקא נמי לילק - ואם תאמר: ואמאי פריך בשפוטות
2 דליק, את איבא אמרייא דאמר גדרו נרד - ולעין שאם אכלו אחרים שלוקין, אבל
3 דוא לא לק, דקטן הוא לעשעשין ושי לומר: דחבי פריך, אי מופלא הסמוך לאיש דאורייתא,
4 וזית הוא איסורא לקטן, מילקא נמי לילק.
5 **לאותן** המזרחין עליו - תימה אם כן, והבי
6 סלקא דעתך דליחייבו קרבן, לפי
7 שמצוין לו לעבור על הדיו שיש לומר: הדיה מצי
8 למינר' ולעמקין', אלא ודבאלו הכי פריך שפיר -
9 **בגוון** שהקדוש הוא אבולא אחרים - ואם
10 תאמר: ואמאי לא מוק, בגוון שאכל הוא
11 בעצמו לכשבורילו, הדיה הווא טפי, דרוין שבויה
12 לא מתוקמא אפילו שאכלו בעצמו. דאפלו נשביע
13 שלא יאכלו אחרים, אין בכך כלום, כל זמן שלא
14 אסר עליהם בקום דיהי' חכמים' ושי לומר:
15 דתווא לא לוקמינ' שכאכלו אחרים מין סמוך
16 לגדה.
17 **רבי** יוחנן ורש לקש דאמר תרויהו לוקן -
18 ואם תאמר: והוה סר רבי לקש, התיבא
19 ספק לא תיבא התיבא ב'דיתערבות' (בבבב)
20 (ע"א) גבי 'גותר' ופגיל שבלול זה הוה', והבא
21 התיבא ספק הוא, דשמוא לא יביא שתי שערות
22 עד שתי שנים או שלש, ונמצא דאבתי לא הוי
23 מופלא אפילו חזק' לאישו? וכן מירי שאכלו אחרים
24 לאורו שהדילג, אם כן הוה ליה למימר: כשאכלו
25 הוא בעצמו. ודבתיא שתי שערות נמי לא אהיי'.
26 דאם כן הוה עצמו אלא יבולו - ליקש, דרבי יוחנן
27 את ליה לעיל, תרוין וכן כלתון וכן שי שומן
28 דהולקין בתר רוב שטמאיין שתי שערות במונן,
29 דהיינו בני שלש עשרה ריוס אחד.
30 **אין** בית דין מצוין להפריש - ואם תאמר:
31 לרב תנא דאמר שהוא עצמו לוקה, מה
32 מועיל הפרתו והוה מה משנה, הוה רבי יוחנן
33 למינר בפרק 'חוש' (בבבב) דבית דין
34 מצוין להפריש ושי לומר: ולמסקמא דקאמרי
35 דעל דעת בעלה נודרת, אתי שפיר, הוה מצי
36 למינר השתא: ולעשעשין, את סבר רבי יוחנן
37 דבית דין מצוין להפריש, אלא דבאלו הכי
38 פריך שפיר.
39 **כדרך** פניהם דאמר על דעת בעלה היא
40 נודרת - הוי כמו 'אלא', אף על פי
41 דלא כחוב ספריים 'אלא', וכעין זה בעי רבי בפרק
42 'אף על פי' (כתובות נ"ט.א) אמר רב תנא
43 בריה דר' הושע' באומר 'קדוש ייך'
44 לעשרים', דאין ספריים 'לפריש' - וביריד (ו)
45 יש ספריים 'אלא', ואם תאמר: אם כן, אמאי
46 נכתב בפרשת נדרים ודביל מפר לאשתה, אפילו
47 אינה אשתו כגון אבא, הבעל מפר, דעל דעתו
48 נודרתו ושי לומר דאדמירך לעבן שאם אמר
49 'קיים ליכי' - שאינו יכול להפיר, אי נמי:
50 משום דאמר דרמנא בעל מפר, קאמר דלעיל
51 על דעתו הוא נודרת, ואף על פי דהבא לא
52 הוה אלא נישואין אדרי, ולא אמר תורה
53 שפיר - ככל מקום הוא סבורה שידור להפיר,
54 כמו בשאר נשים, והודרת על דעתו. **אי** אמרת
55 בשלמא תאמר: דאורייתא לאיש דאורייתא -
56 ואם תאמר: דאדמירך מרבי יוסי, לסייע מדרבי
57 יהודה דאמר: אין תרומתו תרומה - אלמא
58 סבר דומפלא הסמוך לאיש דרבנן, ולכך לא
59 מתקן כול דאורייתא ושי לומר: דרבי יהודה
60 נמי אתי ליה דומפלא סמוך לאיש דאורייתא,
61 ולחלק לחזק טבל - ולא איתריבי' לחיות בגדול,
ואינה

1 **לפי** שפצעי שהשוח הבתוב - מרבי יפלא', דמשמע יודע להחלפות סמוך לאיש, דאבתי קטן
2 הוא כל שנה זו, הוה הרבי אסר צוה וגי' - כלומר, לאסר' וזלא חיל' אמרתי שהוא אסור
3 אסור גדרו בבל חיל, ולא לקרבן מעלה ובל חיל, היינו מלקות, ומסיעה ליה לרב תנא. **אי** שא
4 לאסור בל חיל - כלומר, איסורא בעלמא ולא מלקות. **אי** מופלא סמוך לאיש דאורייתא -
5 מרבי יפלא' לתור נדר', ומילקא נמי לילקין - דהא
6 כל זמן דנודרתו קאי עליה בבל חיל. **אי** סוריא נמי
7 **ליבא** - עליו, אם אכלו, הוא אי אתו רבנן
8 לתקני, הכי תקין: שלא יאכלו אחרים את
9 הקדשו, והוא לא לכשיגדלו, אבל בקטנות - לא
10 תבא לאסור עליו, דקטן לאו רב קבולי' עליה
11 קבנתא דרבנן הוא. ושני לעולם דרבנן -
12 ואיסורא אמנאן קאי - על אותן המזרחים עליו
13 להפריש מניסורא, שמע מינה כו' - פלוגתא היא
14 בפרק 'חוש שפיר' (בבבב) (קד.א). **אי** אלא
15 הכא כפי' עסקינן כו' - ולעולם דקבנתו, ולאסר
16 ולכל ליה דהוי מלקות מזה, ואפילו יבאי לא
17 תסייעה לרב תנא, הוא דקתני מלקות
18 דאדקדוש קטן - לאו לדרידה קאמר, אלא לאתריים
19 שאכלו את הקדוש, מדרבנן - דקטן מאן דאמר
20 אין לוקין, מוקים לוא דקתני 'לאסור ולכל חיל'
21 כדאוקמינן: לאסור בל חיל איסורא בעלמא,
22 מדרבנן, ומקרא רבי' יפלא' דקתני שהשוח
23 הבתוב - אסמכתא בעלמא, ותיבא -
24 שהשיאה אמה, דבת מיאון היא, דנשואין ירידה
25 מדרבנן, בעלה כפי' נדרת - וזאי קרי' 'תימנה'
26 אלא בקטנותה, כל זמן שראויה למיאן, **אי** אפרת
27 בשלמא מופלא סמוך לאיש - לא הוי נדרו נרד
28 אלא מדרבנן, משום דבני בעלה מפר לה, דהוא
29 נשואין דרבנן כו', והא לבי נדלה אכלה - בבדיחה
30 פרהה, דלא פרהה הוא, ונמצא נולד אכיל
31 נבלות כל שעה - ואף משגולה, והוא שבעל -
32 לאחר שגדלה, דהויא קרי' בעלה דקדושין גמורין
33 דאורייתא, דמעשה נדולה - מעשה, הלכך אתו
34 נשואין דאורייתא, ומטעמין כול דאורייתא. **אי**
35 הבעל כפי' - נדרים הקדושים לעשואן, במסכת
36 נדרים, והוי נדר קדוש קרי' בעלה דאורייתא. על
37 דעת בעלה - דרך קטנות, על דעתו על נדרה,
38 ובי אמרינן: אין הבעל מפר בקדושתו - היבא דליה
39 לה בעל בשעת נדר כלל, בדרת פניהם - כלומר,
40 לא חוק לה לברייתא שדומה בעל לה לה על שעה
41 ושעה, לעולם נדרת דאורייתא, ורקשאי יך: אתו
42 נשואין דרבנן ומטעמין נדרא דאורייתא? אהבי
43 מבטלה, בל תנודרת, כו'. לענות נדרים - היינו
44 מופלא הסמוך לאיש, שדורין בדיקין, סבורה -
45 רבנן בני הישיבה, דבעי לאותויה לרב כוונא
46 מהבא. תיבא דאורייתא - וקאמר: משבא
47 לענות נדרים תרומתו תרומה, ותרומתו הקדש
48 נודר - את דא הוא, דקמטעמי כדבורו שקראו עליה
49 שם. ירושה ראשונה - של יהושע, ושניה - בימי
50 עזרא, שי לזון - כלומר, בגלות ובבבבבב כלה
51 קודמת הארץ, ונעטרו לירושל' ולקדשה בבניה,
52 אבל שלישיה - לעתה לאבא, אי אתו להם - כלומר,
53 אלא ירושה, דלא יצטרפו לירשתה ולקדשה -
54 דלה בטלה קודשתה, מנורת הכהובי, ואמר רבי
55 יוחנן - בעלמא, מאן אמר סדר עולם יי' וסי'
56 דהוא סתמה, כי הכי ירסחם מתינתין - רבי מאיר,
57 הני ולא שבי' לה - להא דרשאי קבנתו, שלישיה
58 את לזון, אלא דהוי בעל חילין שהיית
59 ותרומתה דרשאה - דרבנן, בעל חילין שנישבע
60 - בגוון שנפל סאה של תרומה לתוך פחת מנאה
61 של חזקין.

1 **לפי** שפצעי שהשוח הבתוב - מרבי יפלא', דמשמע יודע להחלפות סמוך לאיש, דאבתי קטן
2 הוא כל שנה זו, הוה הרבי אסר צוה וגי' - כלומר, לאסר' וזלא חיל' אמרתי שהוא אסור
3 אסור גדרו בבל חיל, ולא לקרבן מעלה ובל חיל, היינו מלקות, ומסיעה ליה לרב תנא. **אי** שא
4 לאסור בל חיל - כלומר, איסורא בעלמא ולא מלקות. **אי** מופלא סמוך לאיש דאורייתא -
5 מרבי יפלא' לתור נדר', ומילקא נמי לילקין - דהא
6 כל זמן דנודרתו קאי עליה בבל חיל. **אי** סוריא נמי
7 **ליבא** - עליו, אם אכלו, הוא אי אתו רבנן
8 לתקני, הכי תקין: שלא יאכלו אחרים את
9 הקדשו, והוא לא לכשיגדלו, אבל בקטנות - לא
10 תבא לאסור עליו, דקטן לאו רב קבולי' עליה
11 קבנתא דרבנן הוא. ושני לעולם דרבנן -
12 ואיסורא אמנאן קאי - על אותן המזרחים עליו
13 להפריש מניסורא, שמע מינה כו' - פלוגתא היא
14 בפרק 'חוש שפיר' (בבבב) (קד.א). **אי** אלא
15 הכא כפי' עסקינן כו' - ולעולם דקבנתו, ולאסר
16 ולכל ליה דהוי מלקות מזה, ואפילו יבאי לא
17 תסייעה לרב תנא, הוא דקתני מלקות
18 דאדקדוש קטן - לאו לדרידה קאמר, אלא לאתריים
19 שאכלו את הקדוש, מדרבנן - דקטן מאן דאמר
20 אין לוקין, מוקים לוא דקתני 'לאסור ולכל חיל'
21 כדאוקמינן: לאסור בל חיל איסורא בעלמא,
22 מדרבנן, ומקרא רבי' יפלא' דקתני שהשוח
23 הבתוב - אסמכתא בעלמא, ותיבא -
24 שהשיאה אמה, דבת מיאון היא, דנשואין ירידה
25 מדרבנן, בעלה כפי' נדרת - וזאי קרי' 'תימנה'
26 אלא בקטנותה, כל זמן שראויה למיאן, **אי** אפרת
27 בשלמא מופלא סמוך לאיש - לא הוי נדרו נרד
28 אלא מדרבנן, משום דבני בעלה מפר לה, דהוא
29 נשואין דרבנן כו', והא לבי נדלה אכלה - בבדיחה
30 פרהה, דלא פרהה הוא, ונמצא נולד אכיל
31 נבלות כל שעה - ואף משגולה, והוא שבעל -
32 לאחר שגדלה, דהויא קרי' בעלה דקדושין גמורין
33 דאורייתא, דמעשה נדולה - מעשה, הלכך אתו
34 נשואין דאורייתא, ומטעמין כול דאורייתא. **אי**
35 הבעל כפי' - נדרים הקדושים לעשואן, במסכת
36 נדרים, והוי נדר קדוש קרי' בעלה דאורייתא. על
37 דעת בעלה - דרך קטנות, על דעתו על נדרה,
38 ובי אמרינן: אין הבעל מפר בקדושתו - היבא דליה
39 לה בעל בשעת נדר כלל, בדרת פניהם - כלומר,
40 לא חוק לה לברייתא שדומה בעל לה לה על שעה
41 ושעה, לעולם נדרת דאורייתא, ורקשאי יך: אתו
42 נשואין דרבנן ומטעמין נדרא דאורייתא? אהבי
43 מבטלה, בל תנודרת, כו'. לענות נדרים - היינו
44 מופלא הסמוך לאיש, שדורין בדיקין, סבורה -
45 רבנן בני הישיבה, דבעי לאותויה לרב כוונא
46 מהבא. תיבא דאורייתא - וקאמר: משבא
47 לענות נדרים תרומתו תרומה, ותרומתו הקדש
48 נודר - את דא הוא, דקמטעמי כדבורו שקראו עליה
49 שם. ירושה ראשונה - של יהושע, ושניה - בימי
50 עזרא, שי לזון - כלומר, בגלות ובבבבבב כלה
51 קודמת הארץ, ונעטרו לירושל' ולקדשה בבניה,
52 אבל שלישיה - לעתה לאבא, אי אתו להם - כלומר,
53 אלא ירושה, דלא יצטרפו לירשתה ולקדשה -
54 דלה בטלה קודשתה, מנורת הכהובי, ואמר רבי
55 יוחנן - בעלמא, מאן אמר סדר עולם יי' וסי'
56 דהוא סתמה, כי הכי ירסחם מתינתין - רבי מאיר,
57 הני ולא שבי' לה - להא דרשאי קבנתו, שלישיה
58 את לזון, אלא דהוי בעל חילין שהיית
59 ותרומתה דרשאה - דרבנן, בעל חילין שנישבע
60 - בגוון שנפל סאה של תרומה לתוך פחת מנאה
61 של חזקין.

נדה. פרק חמישי – יוצא דופן דף דף עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רלה

1 ואינה נפסלת במבול יום – ואם תאמר: ביאלו עוברין (פסחים מהא ג) גבי 'מקפה' של
2 חולין ושום ושמן של תרומה? קאמר דאם נגע מבול יום במקנהו – ופסל כולו
3 במנעוהו ויש לוטה: ודהתם יתיירי כששאו נגש בעקרתה. אורי' דיימוע דרבנן ומפקע חלה דרבנן
4 – מנאן מביאי רבינו יצחק בן אשר רביה תרומה בטלה ברוב דאורייתא, והוא דורשינן
5 כפייה מ'א'ת מקדשו ממני' דעירלה בנאח ואחד

6 – אסמכתא בעלמא הוא. וכן את דקאמר חתם,
7 ועירלה וכלאי הברס הפכל אסורו ליאסר בתנאה
8 כפל בעלייתו, שצריך אחד ומתאם. ומיור ראייה
9 דהבאי שי לדתת: דלעולם דאורייתא בלא לאסר
10 לזרים. מטעם תעובת התרומה שאינה ניכר.
11 אמר מה של חולין קאמרינן בתרומה, ליפטר מן
12 החלה כבאילו כלל חשבנו – זה אינו אלא
13 מדרבנן. ומיורו שי לחביאי ראייה גבי 'פסלו אגוזים
14 ותופעני' ב'הניקין' (גיטין נ"ג.) דיש ספרים
15 הרסי' זוזא חתם דמדאורייתא ברובו בטלה,
16 ובעלז' דהרס' (בבבא מצ. פ"ב.) גבי 'שני קופת,
17 אחת של חולין ואחת של תרומה, ולפנין שתי
18 סאתו' רב דקאמר רבי יוחנן: הואו ארבו חולין על
19 התרומה – פירשו: דרשי דאורייתא. ולחבי
20 אמר 'שאני אומר'. ורביה דהוא פריקא. (ע"ג.)
21 בני קאמר: תרומה מבורה ממשע שכן מפי',
22 ולא חשיב מאה ואחד.

23 לא נרסינן כ"א אמרו כי ביאלו חייבי אומר
24 משכנסו שנים או שלשה מרגלים – דדא
25 וירשא דבריתא חבי איתא ספרי (פרשת שלח)
26 (ובסוף פרק קמא דקדושין שני' מיתא' בלא משנה ביה
27 זו של חלה, ובעלמא כתיב' כי' ביאן' – וכן
28 ובאן כתיב' 'בבאבא' – לומר: מיד משכנסו, קדם
29 בשני חולוק. אלאו משמע דכי בתואר' משמע
30 ביאית חשבתי, ודיתי לאתר כבש חולוק. וחיב
31 מצי לממר: אפילו שנים או שלשה מרגלים אלא
32 חברי גרסינן: אי 'בבאבא' – ביול אפילו שנים או
33 שלשה מרגלים. אלאו אדאדעל מניה.

34 לא כולחו סלוק – ואם תאמר: הלא 'כי ישיבה
35 עליה' קרינן לעין יובל, לפי שמקעת כל
36 השבטים עלה, לפרוש רבוט עם דאמר דילב' נתג
37 בבות שני מנאז' טעמאן שני לומר: 'דבבאבא'
38 משמע שני בביאת כולבם, ואם תאמר: היכי סלקא
39 דערך מניקרא דתרומה מןוה הוה דאורייתא לרבי
40 יוסי, דהוי סיימנא לרש לקיש דלעיל, הא ריש
41 לקיש שפיר סביר לרבי' כי תרומה מןוה הוה
42 דרבנן בפרק 'הרס' (בבבא מצ. פ"א.) ויש לומר:
43 דהוי פירש למישר' 'הרס'.

44 איהוה סימני – דגבי פרש הקנטוסר: סימני בורות.
45 רבי יוסי דאמר בגמרא 'משחקין
46 והסרה': היינו בני דקאמר אבא' 'משחין' דין.
47 העוקף. וקשה: דכל שווי דאמר: למה שיה
48 רבי יוסי לשונן? ונה: רבלי גנאי הימרא, אם אחד
49 מהם אינו מזכיר משעורא דמתניין: ועוד: דאם
50 כן, בבחל לא נתן שום ושמ' ובגמרא קאמר: כחל
51 למעלה – בידעו שהביא שתי שערות, ולא הא
52 משעין סימני דבוחו? לכך פירש רבינו חבי
53 'דזוחו סימניו דקאמר אבא' א'בוח' קא.
54 ולפירוש זה אתי שפיר דרב דקאמר בגמרא הלכה
55 דברבי כולחתי, לענת מ'א'ת אבבא
56 ויהי ארבעה זוי דמי בשתה – להציל משעו
57 דהו נתון לה. ודאי רבי' דיהוה אמר 'היבוח' כבא
58 קבא מ'א'ת אן לעבדים בושה. ואילו מ'א'ת
59 דאמר רבי לעבדים בושה – דהו לרבו.

60 ראש החטים – פירש הקנטוסר: ספק, ולא תאפשר, ובפרק לולב הגזול' (סוכה לה.) גבי תארוס: מחבי' 'פישומא' ועוקף, וחסם', ומתוך כך משמע דשלתן באחרון לצד ראשו, ואין
61 אחד חסו' דזו גבנו, ומיאי דדי. דגבי דילב' לפרש' חבי מן פירש באחרון.
62 מוכר לו לעיבוי – משמע מנאן דשפיה בנעית מותרת בני. ודאי דהוה דרבנן בעיית מותר מותר בניהו, ודאי מןוה עילי משום שג'א. אף על גב דאיסור נדה אשתאי אדאורייתא שייך שפיר
63 בעבר. אלא כשלתו מסכת עבודה זרה (ע"ג.) דאמר להי שבור מלאכ לבטי: אדכר לך מה דעברת באוראת, שקבל גייה וזנה שסמט לו אושפיו, (ורב) דיהוה לא קבל גייה וזנה –
64 כל עשה בטי איסרא, דמותר דהוה בה, דדא עבד דהוה, כדקאמר בפרק 'עשרה יוחסין' (קדושין ע"ג.) דבטי בר טבי ברמות רחיה לא קבל גינא דדחיותא.

1 חיבת בחלה – ולא אמרין התרומה פשטת לה, ואף על גב דתרומה אינה חיבת בחלה,
2 מדומע – חיבת בחלה, מני טעמא: דיימוע דרבנן הוא. דמדאורייתא – חז' בחרי' בשיל,
3 דכתיב (שמות כג) 'אחרי רבים להטות', ורבנן דאין דאצירי אחר גאולה. הלכך, לא אתי
4 דיימוע דרבנן, ומפקע חלה אפילו במן הוה. דקסברי רבינו רובי יודנה: חלה במן הוה –
5 דאורייתא. פטרין מן החלה – כדפרש' לקמן.

6 דקסברי: חלה במן הוה – דרבנן, ואתי דיימוע
7 דרבנן, ומפקע חלה דרבנן. היינו דאמרן לעיל:
8 וני אלו סבר להו, דאי חויןן דלרבי יוסי חלה במן
9 הוה דרבנן, וטרוהו דרב רבנן דמייתי ראייה
10 מוכבא, דכי היכי דקאמר רבי יוסי חלה במן הוה
11 דרבנן, הוא חזין לתרומה, ודלמא – אף על גב
12 דקא חזית מוכבא לרבי יוסי חלה דרבנן. אפילו
13 חבי סבירא ליה: תרומה דאורייתא, וליכא חבי
14 נמי משכבא. אף בעית לאתויי. נתייבוי בחלה
15 – דכתיב בחלה (במדרב טו) 'בבאבא אל
16 הארץ', ורתי באו. ודאי ולא נתייבוי במעמי –
17 דבמעמי כתיב (דברים יד) 'תבואת ודעין' – עד
18 סימנא כל ארץ ואחד את שלו. **משנה ג** –
19 שבור, בר באשה, בר עובד חטקט – קרו לה 'פגה'
20 כל זמן שאין לה סימן, לא בדיח' ולא בפגה
21 כחול – כשחפשי' גזל קטת. כדתיב בגמרא:
22 'התאנים משיבחה'. כל כישש לה סימן דדין
23 קצת – ברודס שחביתא שתי שערות. ונתעה איהו
24 צגל – בגמרא מפרש לה לשון נוסריקון: יצתה
25 מלאה, שיש לה סימן מנובוקבדיה. ולקמן מפרש
26 טעמין בעתניתו. ודאי בורגת. חבי כונו – אפילו
27 כשהינא גמתי, ואיכו כתיב, ודכתיב (במדרב ל.)
28 'בנוערה' תיב אביד' – כל כשח נעירה לאביד.
29 איזו היא סימניו? א' צמל' קאי. קמט –
30 ופ'רנטי' – סימניו גזול דדיה. עד כשכול מינע על
31 החוה, ויראה קמט. משיבו – גזולים יתיר.
32 ה'פישומא' – ראש חתם (כמו וסוכה לה.) גינלה
33 פישומה. עוקף – כמו 'עוקפי האגסים' (עוקף)
34 פרק א' משנה א. ו'ב' כ'פ'רטי' בלעז. חודר של ד'
35 שהתנוק וינק, ופישומת היינו סככות עוקף.
36 **גמרא** משיבוח – הייבין במעשה. משיבוי
37 אשויין – משחנתין כשנמדדיל. הבא נמי
38 מששתנה חדר ויראה בו סימן משגמיל: בחלה בי
39 – גדלה עלה. אדם הקץ ברבר רגאל לו כגודלו
40 מ'גדלה עין' ג'לעו. מייחד ללוה – שפחתיו מייחד
41 לאנשים בעליו, ואינו מפקיין משום מייחד
42 מחליף לון – את של זה הוה, ואינו מנפיד על
43 בשותן. לערבי' – מפקיש שפחתיו לערביים. וטעם
44 בון מנזה הפק. משפחתיו קששו – כמו וסוכה
45 (ב.) 'בו: משקשת לפניו כוונ'. כ'ב'ט'ט' בלעז.
46 כלומר גדולים הרבה. חזם – ספק משיבוי –
47 ספק. משחקין עשרה – שגדול העוקף ועב.
48 ומפקע חלה. ודיתי שפירא דאמר רבי יוסי
49 במתניתו: שירא נתון דין על העוקף ושוקע
50 ושדוא לחוד.

38 לבושה. שמואל מייחד לה, רב נחמן מחליף לה, רב ששת מסר לה, לערבי, ואמר לתן:
39 אזהרתי מ'שוראל'. 'רבי יוסי אומר' בו. מאי 'עוקף'? אמר שמואל: עוקפו של דר. תנו
40 רבנן: אלו הן סימני בגדתי? רבי אלעזר פרי' צדוק אומר: מ'שח'שקשו דתדין. רבי יוחנן
41 בן ברקא אומר: מ'שכ'סוף ראש החוטם. מ'שכ'סוף? אוקופה לה! אלא אמר רב אשי:
42 מ'שכ'סוף ראש החוטם. רבי יוסי אומר: מ'שחקין עשרה, רבי שמעון אומר: מ'שח'שקשו

37 חבק
38 לבושה. שמואל מייחד לה, רב נחמן מחליף לה, רב ששת מסר לה, לערבי, ואמר לתן:
39 אזהרתי מ'שוראל'. 'רבי יוסי אומר' בו. מאי 'עוקף'? אמר שמואל: עוקפו של דר. תנו
40 רבנן: אלו הן סימני בגדתי? רבי אלעזר פרי' צדוק אומר: מ'שח'שקשו דתדין. רבי יוחנן
41 בן ברקא אומר: מ'שכ'סוף ראש החוטם. מ'שכ'סוף? אוקופה לה! אלא אמר רב אשי:
42 מ'שכ'סוף ראש החוטם. רבי יוסי אומר: מ'שחקין עשרה, רבי שמעון אומר: מ'שח'שקשו

נדה. פרק חמישי - יוצא דופן דף מח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

שני תבואות - מיעוט שני שנים. וכתבי 'תבואות', ומשמע: כל תבואות של שתי שנים - להביא תבואה שלישית. ושלש תבואות לא משכחות לה בשתי שנים, אלא ממת לעת. כגון מנדה לו באלול מלאה פירות - נמצא אוכלן, ואוכל תבואה עד שיחזור הקצור קודם אלול תבואה - הרי שני תבואות בשני אחת. ועד יאכל תבואה השנית, שהיא שנה השלישית לפי מנין העולם. כשנביעים נמי יעבור

שני תבואות יוקבר לך" - פְּעָמִים שְׂאֵתָה מוֹכֵר שְׁלֹשָׁה תְּבֹאוֹת בְּשָׁנָיִם שָׁנִים. שֵׁשׁ שָׁנָה שֶׁשֶׁבְּעָבֵר עֲבָרִי מְלֻן? אָמַר קְרָא: "שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבִיעוּתָ" - וּבִשְׁבִיעוּתָ נָמִי יַעֲבֹד. שֶׁבְּכֵן וְשֶׁבְּכָת לְמֵאֵי הִלְכָתָּה? אָמַר רַב גִּידְלָה, אָמַר רַבִּי: לְעֵצֵן עֲרֻכּוֹ. וְרַב יוֹסֵף אָמַר: לְפָרְקֵן לְיֹצֵאֵי דוֹפִין. אָמַר לִיה אֲבִינִי: מִי פְּלִיגָתָּ אָמַר לִיה: לֹא, הוּא אָמַר הָדָא, וְאַנָּה אֲמִינָא הָדָא, וְלֹא פְּלִיגִין. וְהִכִּי נָמִי מִסְתַּפְרָא, דְּאִי סִלְקָא דְעִדְמָה פְּלִיגִין. מָנָן דְּמִיבְרַח עֲרֻכְרֵי לֹא אָמַר לְיֹצֵאֵי דוֹפִין? וְהָאֲמַר רַבִּי: הִלְכָתָּה כְּבוּלָה פְּרָקוֹן מַעַת לַעֲלֵת! אִילָּא לְמָנָן דְּמִיבְרַח עֲרֻכְרֵי, מֵאִי מַעֲמָא לֹא אָמַר לְיֹצֵאֵי דוֹפִין? דְּיֹמְיָא דְהִתְנָה, מַה הִתְנָה דְכִתְבִינָה, אִף הִגֵּי נָמִי - דְכִתְבִינָה - וְאִדְרָךְ - הוּא "שֶׁבְכֵן וְשֶׁבְכָת", "שֶׁבְכֹר וְשֶׁבְכָבָה" מְכַעֵי לִיהוּ; אָמַר רַבִּי יִתְנָה פִּרְ נִתְנָה, אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר: הִלְכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּן כִּיפֵר שְׂאֵמֶר מִשּׁוֹם רַבִּי אֲלֵעָזָר. אָמַר רַבִּי יִזְרָאֵל: אֲזַבְּחָה וְאִסַּסְךָ וְאֲגַמְרָה לְשִׁמְעָתָה מִפּוֹמֵיזָה דְמִרְאָא! כִּי סִלְקֵי אֲשַׁכְחִיה לְרִבִּי אֲלֵעָזָר, אָמַר לִיה: אֲמַרְתָּ הִלְכָה כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּן כִּיפֵר? אָמַר לִיה: מִסְתַּפְרָא אֲמַרִי, כִּיפְרִי לִיה פְּרִיקוֹן תִּנְיָ "וּם אֲחֵר". וְהִכָּא לֹא קִתְנִי - שְׁמַע מִיָּה מִסְתַּפְרָא בְּרִיתָה.

— כגון נמכר בניסין, וכשיגיע השיר של שבועית עברו של למנין עולם, הוא יעבור עד ניסין. לעידין — הייבא דכתיב (ויקרא כו) 'מן ששים שנה ומעלה' פישטא לן השדש ששים כלמטה, דהא 'ומעלה' כתיב. אבל בן חמש שנים, דלא כתיב (שם) אלא 'מן חמש שנים ועד בן עשרים שנה, ולא כתיב 'מן חמש שנים ומעלה' — א לא אשמעינן דלא ממת לעת, הוה אמינא: שנת חמש כלמעלה. לויכא אשמעינן דבא בדיעין חמש שנים מלאים בכלל ערך הראשון שהוא מועט. ולפרקין יוצא דופן — להכיבא ולא נתן 'יום אחד', כגון בן עשרים ובה עשרים. מאי קמטא לא אמר ליוצא דופן — הואיל וסברא ליה נמי בתרן ממת לעת. הוימא דהני — כלומר, אף על בג בדיעין ד'יוצא דופן' ד'נמי ממת לעת, מיהו האי 'שכבן ושכבת' דמתיחתא לא איירי בהו כלל. דהא דומיא דקדשים ועד תומה ועד עבר כתיב קתני, דבתיבן הלכך עביד נמי כתיבן. אבל שנת עשרים לענין שירות לא כתיבי באורייתא, אלא הליכתא דהא. כשכבי השכנגבה מיבעי ליה — לישנא דקרא, דכתיב (שם) 'ולקבה עשירי שקלים', אלא 'בן ובתי' לישנא דמתיחתא דהא. בן עשרים ובה עשרים. אבחי ואיכא — לארעא ישראלית אחרתא דרבי אלעזר בן פרז. ואמרי שמעתיא — דרבי יצחק בר נחמני: סופימא דמרא — רבי אלעזר.

ובכשביעית נמי יעבור — ואם תמנה שנת ששית, אלא בתחלה אמא: שלשים יום לפני ראש השנה — היינו תשובים שנה, ומשם ואילך חמש שנים שלמים? ויש לומר: כיון דגלי קרא דרשית היא שנת שלמה, הוא הדין דראשונה בעינן שלמה. רב גידל אמר רב לערבין — ואם תמנה: כיון דבערבין מוקי לה. אם בן הורא קשיא לרובתיך, דלרב לא לא משכח רב נתא מבויתיה ויש לה דקסבר, רב נתא הוא. ופליג.

אמר רבי אלעזר הלכה כרבי יוסי בן כיפר — ואם תמנה: הוא רבי אלעזר גופיה פסיק בפירקא נדה (חא) רבי אלעזר בארביב, ותו לא? וכי תימא: דדך דהבא לא חשיב, משום דרבי יוסי בן כיפר קאי בותיה, הוא חשיב נמי תתם דהיא דארביב נשים, אף על גב דרבי הדישע קאי בתויהו אלא משום דרבי הדישע מרבי אלעזר קבלה, הבא נמי רבי יוסי ממשנה דרבי אלעזר קאמר להו ויש לומר: משום דהבא קאי רבי בותיה, בדקאמר 'בן הורה רבי מליד', ולב מחת רבי אלעזר פסיק. אי נמי: דוקא במשנתא אמר בפירקא קמא דהלכתא בותיה בארביב.

הדרן עלך יוצא דופן

בא סימן. רבי מאיר אמר לא חולצת ולא מתיבמת — ואם תמנה: ולרבי מאיר, למה הוחבר סימן העליון, כיון דלא סמכין עליה, ולעיל נמי. נתא 'איהו סימנים', ומפשי רבתי מה דאביבדל? קאי? ויש לומר: דאינטיק לענין עונשים וקדושים ומילי טובא, דרוב פעמים תחתן אתי ברישא, כדקאמר בגמרא. ואי נמי, אי חותין לעלין — בסתמא כבר בא התחתן, וגדולה היא, וצריכין לפרוקשי, וגם אמור באחותה.

וחכמים אמורים או חולצת או מתיבמת — אפילו היא קטנה מתיבמת לרבנן דרבי מאיר, ולא היישי למיעוטא גבי היא דקטן וקטנה לא חולצין בו. אבל לחלית — בעינת שתהא גדולה, כדאמר נמי תתם: יפה אמרת שאין חולצין. איש כתיב בפירשה, ומקשינן אשה לאיש, ולית ליה דוקא דאמר בפירקא 'מעות חליצה' (יבמות קה:ו). אשה בין גדולה בין קטנה.

רבן

הדרן עלך יוצא דופן

בא סימן התחתון עד שלא בא העליון - או חולצת או מתבבמת. בא העליון עד שלא בא התחתון, אף על פי שאי אפשר, רבי מאיר אומר: לא חולצת ולא מתבבמת, וחקמים אומרים: או חולצת או מתבבמת. מפני שאמרו, אפשר לתחתון לבא עד שלא בא העליון, אבל אפשר לעליון לבא עד שלא בא התחתון. גמרא אף על פי שאי אפשר, והלא באו - בא" - רבי מאיר, אף על פי שאי אפשר" - לרבנן. ולתני 'בא העליון, רבי מאיר אומר: לא חולצת ולא מתבבמת, וחקמים אומרים: או חולצת או מתבבמת', ואנא ידענא משום דאי אפשר הוא! - אי לא תנא 'אף על פי שאי אפשר', הוה אמיןא: רוב נשים תחתן אתי ברישא, ומיעוט - עליון אתי ברישא. ורבי מאיר למטמיה - הדיש למיעוטא, ורבנן למטמיהו - דלא היישי למיעוטא. והני מילי - בסתמא, אבל היבא דרבנן ולא אשפתן - אימר מודו ליה רבנן לרבי מאיר העליון קדים - קא משמע לן דאי אפשר. ודאי אתי, ומנתר הוא דנתר - בשלמא לרבי מאיר - היינו דכתיב 'שדים נכנו ושענד צמח' אלא לרבנן - איפקא מבעי ליה! - הכי קאמר: פון ש'שדים נכנו' - בדיעו ש'שענד צמח' - בשלמא לרבי מאיר - היינו דכתיב 'בעשות ממצרים דדוך למען שדי עעורוד', אלא לרבנן - איפקא מבעי ליה! - הכי קאמר: פון שבאו דידך - בדיעו שבאו עעורוד. ואיביעית אימא: מאי "שדי" - פוקיה בדיי פותיב, והכי קאמר הקדוש ברוך הוא לישדאל.

הדרן עלך יוצא דופן

משנה בא סימן התחתון - שתי שערות סימן גערות. תליון - תרולא. או חולצת - גדולה היא שהשערות סימן מבוזק ועליון סמכין, ולקמן מפקמי טעמא. אף על פי שאי אפשר - פרטיבן בגמרא: והלא בא. אבל אי אפשר בו" - דהא דאי מראתא עליון תחתן נמי אתא אלא עשור. גמרא בא רבי מאיר - דכיון דאמר רבי מאיר, לא חולצת, דקטנה היא, מבכל דסברא ליה אפשר לעליון לבא קדם לתחתן. ולתני בא העליון - עד שלא יבא התחתון, ולא לתני 'אף על פי שאי אפשר' - רוב נשים תחתן אתי ברישא ויפיעו עליון - והאי דקאמר רבי מאיר, קטנה היא, משום הדיש למיעוטא שתליון בא בקפנותה. רובן אולו בתר רובא. הלכך מכי אתא עליון - לא בעיא בדיקה, ומסתמא תחתן אתא. ובין דעשמיהו דרבנן משום רובא הוא, הני מילי כסתמא היבא אתי בדיק. אבל היבא וביקין ולא אשכחו - תחתן, אימא מודו - דקטנה היא, ומשום דאי קא משמע לן בו. שדים נכנו - והוי ש'שענד צמח', אלמא עליון ומעין קודים - בעשות מצרים דרך - שהיו מצרים משחקים בין, וממכתב דרך, למען שדי עעורוד - כדי לתרואק ולנות בו, כשתהיה אריאה לאשה ותבואי

— ומשמע, רדעין וזו לצאת. כולל כרדי כתיב — והאי 'שדי' - לשון שדים.

גדה. פרק שישי - בא סימן דף מז עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

1 רבן שמעון בן גמליאל אומר בנות כפרים כו' - פליגי ארדנן דאמרי: כבודלוצו ממדור לכא
2 תחתון, וארדנן מאי נמי פליגי, דהא רבי מאיר לא מפליג בין כרבים לכפרים.
3 בשלמא לפני הפרק רב דאי משתבחי לאחר הפרק שומא ניהו - פירש בקונטרס: ולא
4 תתלוין. ותיק עמו, ר"לכא לפרשי: שומא ניהו ותומאן, דהא קתני בספא אדנא נאמנא
5 לומר: קטנה היא, ותומאן, ואם האמרו אמאי

6 בודקין אותה לא תבדוק, ותתלוין לאודר הפרק!
7 דהא השתא כרב המפקין: דחוקה דהביאה סימנין?
8 דקאמר רבא. דהיא לא חליצה. ולמאי דמשני נמי?
9 בדחליצה בעי בריהו, בדוק אתר הפרק, ותו לא.
10 דליכא למיחש שמא מלפני הפרק באו, והו
11 שומא. דהא דוקא רב וראו אותם לפני קאמר
12 המשא דשומא דהא, אבל לא ראו אותם מקודם
13 - משמע דאין לו לחוש, ובשלהי 'מצות חליצה'
14 (במכות ק"ה) נמי דאמר ליה רבי לבידן: ולי
15 בדיקה, משתמא לא בדיקה לפני הפרק, וכן משמע
16 בפרק 'מי ששתי' (בבא בתרא קת"ה) גבי בני ברק
17 דקאמר: מהו לבודק. אלמא אי משתבחי בהו
18 סימנים, לא אמרינן לפני הפרק באו וש לומר:
19 דהא דקאמר בדקין אותן, היינו כמחליצה. אי
20 נמי 'ובדקי' לא ראו דוקא, ולא כלומר: דאם בני ברק
21 - דומיני בדיקין קאמר, ואם האמרו: אמאי פריך, -
22 אלא לאחר הפרק למעו לא בדיקה, דהא נפקא מינה
23 שאם בדיקו ולא מצאו שום שערות, ואי משתבחי
24 אותן שערות עצמן - דאניה חולצה! כמו שאנו
25 מפרשים בדיקה לפני הפרק, וש לומר: דודי
26 בדיקה ולאחר הפרק משמע ליה דהיינו להחזיקה
27 בגדולה. דאי להחזיקה כשעתה - אם כן תוך
28 הפרק אמאי אינן נאמנתי: השתא אתר הפרק -
29 נאמנתי, לא כשן - כן תופרין וכלב פריך. ובלא
30 בדיקה נמי מתדוקין לא בגדולה.

31 איבעית אימא רבי יודיה ואתוך הפרק ואי
32 בעית אימא רבי שמעון כו' - ואם
33 האמרו: ומאי קאמר דנאמנתי לומר "גדולה היא"
34 שלא תמאן, מה עריך לנאמנות: דהא בלא ואלא
35 ממאנתי ואפילו אמרה "קטנה היא" - אינה
36 נאמנתי. בדקתיני ספא: אבל אינה נאמנתי לומר
37 "קטנה היא" ותמאן, ותיק עמו. ותפאק מינה, שאם
38 בעית אישתי אתר בדיקה, תוך לא מצאו שערות,
39 אפילו בהי, לא תמאן, ואי לאו שיש - הוה
40 ממאנתי ספיה. דאפילו למאן דאמר תוששים שמא
41 נשירו, דהיינו דוקא לאחר הפרק לרבי יודיה: מיתוס
42 דרבא דחוקה שהביאה סימנין. אבל תוך חומן
43 תחתון, דהיא לביכא חוקה, או אתר חו' לרבי
44 שמעון, דהיא לית חוקה דרבא - אי תוששין שמא
45 נשירו. והשתא אמארו דנשיש תושש שערות -
46 נאמנתי, ולא תמאן. ואף על גב דאפילו תוך חומן
47 לרבי יודיה לביכא חוקה, או אתר חו' לרבי
48 שמעון, תוך לא נאמנתי - דאיני חוקה דרבא. לבידן
49 ולא מצאו שערות, דמשום חוקה אמרינן דנשירו,
50 כדפסיק לעיל: והלכתא. דתוששין שמא נשירו
51 והיא שבע לאחר זמן. ואם האמרו: נאמנתי לומר
52 "קטנה היא" שלא תמאן, ומאי אתני נאמנתי, ולא
53 אפילו אמרה "יש שערות" - אינה נאמנתי,
54 כדקתני ספא: אינה נאמנתי לומר "גדולה היא" כיו
55 השלש עשרה אצמתי לומר: שאנו שערות ואלא קודם
56 הפרק. דאי לאו האשה, הוה אמאי: אחר הפרק
57 באו חליצה, כדפריך לעיל.
58 ואביעית

איכפרו - כשהתחילו לגדול ולעקור. אישתרו - גדולתו לא צריך כשדים גמורים. לשון
אחר: איכפרו - נפחו ממישך מצרים, כלומר: לקיח על ידם. אישתרו - יביטו. זאת
מצאתי. איש - אין בו סימן עליון, שאין בו סימן דיים משתנים. תניא נמי הכי -
דאתחתון סמכנין. שמוחתי בריחים -
איכפרו דידך - לא הדרת בך, אישתרו דידך -
נמי לא הדרת בך. דכולי עלמא מודה - אתחתון
סמכנין, מניין? אמר רב יהודה, אמר רב, וכן תניא
דבי רבי ישמעאל: אמר קרא 'איש או אישה כי
יעשו מכל המצות האֵרִים' - השותה הפכות אישה
לאיש לכל עונשין שבתורה, מה איש - בסמין
אחד, אף אישה - בסמין אחד. וילמא: או היא
או האי? תניא, מה איש - תחתון ולא עליון, אף
אישה - תחתון ולא עליון. תניא נמי הכי, אמר רבי
אלעזר ברבי זדוק, קד היו מפרשין בביבתי, ואמרו:
בין שפא תחתון - שוב אין משגיחין על עליון.
תניא, רבן שמעון בן גמליאל אומר: גנות כפרים
תחתון ממהר לבא, מפני שרגילות במרחצאות.
גנות כפרים - עליון ממהר לבא, מפני שהגנות
ברתלים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: גנות עשירים
צד ימין ממהר לבא, שגישוף באפקריותן. גנות
עניים - צד שמאל ממהר לבא, מפני ששואבות פני
מים לעיהן, ואביעית אימא: מפני שגושאין אחיהן
על גבסיהן. תנו רבנן, צד שמאל קודם לצד ימין,
רבי חנינאי בן אחי רבי יהושע אומר: מעולם לא
קדם צד שמאל לצד ימין, חוץ מאחת ששוחתה
בשביבתי, שקדם צד שמאל לצד ימין, והוור לאיתנו.
תנו רבנן, כל הנבדקות - נבדקות על פי נשים,
וכן היה רבי אלעזר מוסר לאשתו, ורבי ישמעאל
מוסר לאמו. רבי יהודה אומר: לפני הפרק ולאחר
הפרק - נשים בודקות אותן, תוך הפרק - אין
נשים. רבי שמעון אומר: אף תוך הפרק - נשים
בודקות אותן. ונאמנתי אישה להחמיר אבל לא להקל.
כיצד, "גדולה היא" - שלא תמאן, "קטנה היא" -
שלא תמאן. אבל אין נאמנתי לאומר "קטנה היא" -
שתמאן, ו"גדולה היא" - שתתלוין. אמר מה רבי
יהודה אומר: לפני הפרק ולאחר הפרק - נשים
בודקות אותן, בשלמא לפני הפרק - בעי בדיקה,
דאי משתבחי לאחר הפרק - שומא ניהו. אלא
לאחר הפרק למה לי בדיקה? והאמר רבא: קטנה
שהגיעה לכלל שנותיה - אינה צריכה בדיקה, חוקה
הביאה סימנין - כי אמר רבא חוקה - למימאן, אבל
לחליצה - בעיא בדיקה. תוך הפרק - אין נשים
בודקות אותן, קסבר: תוך הפרק בלאחר הפרק
(רמי), ולאחר הפרק דאימא חוקה דרבא - סמכנין
אנשים ובדקי, תוך הפרק דליכא חוקה דרבא -

1 לשון
2 תחתון,
3 בשלמא
4 תתלוין.
5 לומר:
6 בודקין
7 דהא השתא
8 דקאמר רבא.
9 בדחליצה
10 דליכא למיחש
11 שומא. דהא
12 המשא דשומא
13 - משמע
14 (במכות ק"ה)
15 בדיקה,
16 בפרק 'מי ששתי'
17 דקאמר:
18 סימנים,
19 דהא דקאמר
20 נמי 'ובדקי'
21 - דומיני
22 אלא לאחר
23 שאם בדיקו
24 אותן שערות
25 מפרשים
26 בדיקה ולאחר
27 בגדולה.
28 הפרק אמאי
29 נאמנתי,
30 בדיקה נמי
31 איבעית
32 בעית
33 האמרו:
34 שלא תמאן,
35 ממאנתי
36 נאמנתי.
37 "קטנה היא"
38 בעית
39 אפילו
40 ממאנתי
41 נשירו,
42 דרבא דחוקה
43 תחתון,
44 שמעון,
45 נשירו.
46 נאמנתי,
47 לרבי יודיה
48 שמעון,
49 ולא מצאו
50 כדפסיק
51 והיא שבע
52 "קטנה היא"
53 אפילו אמרה
54 כדקתני
55 השלש
56 הפרק. דאי
57 באו חליצה,
58 ואביעית

43 לא סמכנין אנשים, ולא בדיקי נשים. רבי שמעון אומר: אף תוך הפרק נשים בודקות
44 אותן, קסבר: תוך הפרק - כלפני הפרק, וכעא בדיקה, דאי משתבחי לאחר הפרק -
45 שובא ניהו. ונאמנתי אישה להחמיר אבל לא להקל. האי מאן קתני לה? איבעית אימא: רבי יהודה,
ואיתוך הפרק, ואביעית

ואיבעית אמיא רבי שמעון ולאחר הפרק - קאי, דקאמר רבי שמעון תוך הפרק -
בדוקתין ולא אנתין כשמעון עילתו לחליצה למיאון, דהא אפילו משתבחי - כלפני
הפרק דמי, וקטנה היא. אבל לאחר הפרק, דאי משתבחי, סימן ניהו, ושריני לה - לא
מוחזני אלא לחזירי, ולית ליה חוקי חרבא. לפסחא כרבנן - דהא "מפני שאמר"
סומא היא, וקא משמע לן חוק משנה כרבנן

דאמר ר' אי אפשר. קראי - שדים נבנו?
בעשות מצרים דרין. משנה שהיו מכניסין
משקה, כשמנינו על המים. יש בו נפק גדול,
שהמים נבנסין לתוכו. מוציא - כל שכן אם
נתון המים לתוכו - וירא המשקה לחוץ, ויש
נפק טען שמוציא אינו מכניס. ובגמרא
מפרש שכן נפק מנה. כל אבר - אצבע
יתרה. יש בו צפורין כי עגם - והיו אבר
חשוב. ומטעם אבהו. אפילו אין בה שיעור.
דקיימאן על האברין אין להם שיעור, אפילו
פחות מכיתין מן המדת. ויש עגם בו עגם - כל
לא הוי אבר אם יתרה היא, אבל אינה של
יתרת - אפילו אין בו צפורין, אבר הוא,
ותמטא. כל המטעם במדרס חוב נפמא ביה.
כדמרפשי שמואל. שאין לך כל הרואי
למשום חוב שאין עש כלי עליו, והוא לקבל
כל תוטאית. ודאק טעא מת - משום
דומיא מדרסא ומת. ודאק הטומאה אהר. והוא
קאמר. כל הרואי לחיות אב הטומאה במדרס
חוב - ראוי לחיות אב הטומאה, אם נגע במת
או נטמא באהל גמטה. ויש - שהוא כלי גמור
לקבל כל טומאות. והוא אב הטומאה על ידי
מת, ואינו נעשה אב הטומאה על ידי חוב
במדרס. כדמרפשי שמואל. גמטא למי תיבת
לקדש בו מי טהא. דהנמטא מיא (מבשר)
ט' ימים היים אל כלי, והאי לאו כלי' הוא. א'
ופסול משום נפשיא - כלומר, כל שכן אם

ואיבעית אמיא: רבי שמעון, ולאחר הפרק, ולית ליה
חוקה דרבא. מפני שאמר אפשי' כו'. הא תו למה
לי? הא תמא ליה רישא! וכי תימא: משום דקא בעי
למסתמיה כרבנן - פשטא, ויחי ורבים הלכה
כרבנים! - מהו דתימא: כמסתמיה דרבי מאיר,
דקא מסייע ליה קראי - קא משמע לן. ואיבעית
אמיא: משום דקא בעי למתני 'מפני בו' משנה
פיצאי בו: לפי דלי חרם שהוא מכניס בו, מוציא, ויש
שמוציא ואינו מכניס. כל אבר שיש בו צפורין - ויש
בו עגם, ויש שיש בו עגם ואין בו צפורין. כל המטעם
מדרס - מוציא טמא מת, ויש שמוציא טמא מת ואינו
מוציא מדרס. גמטא מכניס - פסול למי תיבת,
ופסול משום נפשיא, מוציא - פשר למי תיבת,
ופסול משום נפשיא. אמר רב אסי, שוניין: כלי חרם
- שיעורו כבוסם משקה, ולא אמרו 'מוציא משקה' -
אלא לעגון כמטרא בלבד. מאי טעמא? אמר רב
וזמרא כריה דרב תנן: לפי שאין אומרים 'הבא
כמטרא למטרא'. תנו רבנן: פיצוד בודקין כלי חרם
לידע אם ניקב כבוסם משקה אם לאו? ויבי שריבה
מלאה מים ונתן ונתן קורה למתקה, אם נפסה - בידוע
שכבוסם משקה, ולא - בידוע שמוציא משקה.

ואיבעית אמיא רבי שמעון ולאהר הפרק ולית ליה חוקה דרבא - רבינו חננאל פוסק
דהלכה כרבי שמעון, דתוך הפרק כלפני הפרק, כדמסקנן שלח"י יצרא דתוך
(דהו מ.א.). והוא דאית ליה דתוך הונו כלאהר זמן איתוחב לעיל. ומתוך כך פסק נמי דאין
הלכה כרבא, דאמר חוקה הביאה סימנין. דהא רבי שמעון, ופסקין בחותיה, לית ליה דרבא.
ועוד: בפרק 'מי שמת' (בבא בתרא כ"ט א.) אמר
נחמן: בודקין לחליצה ולמיאונים. ואין נראה,
דאפילו יהיה הלכה כרבי שמעון באת דתוך הפרק
כלפני הפרק, אין הלכה כמותו בהא דלית ליה
חוקה דרבא, דלאו הא באת דתוך הפרק, וראב נפשה
פסיק לעיל דתוך הונו כלפני זמן. והא דמיק
תהלמוד ברייתא כרבי שמעון ולית ליה דרבא, אף
על גב דאחי שפיר רבי יודה ורובא, אלא
ראייה מן התלמוד, ומשיבש הברייתא בכל ענין.
ודבר נחמן נמי ליתא ממי רבא, דהוי בתריה.
ועוד: דרבא נמי איבא לאוקימי מילתיה דרבא ונתן
דאמר 'בודקין למיאונן' ויהי דתוך הפרק, וליבא
חוקה. אי נמי: אחר הפרק, ובודקין אם לא ימצאו
שערות - תמאן, דהא חשישין שבא שניו אלא
כשבשל אחר זמן. ורבא איששין שבשל. ומעשים
ככל יום דסמכין אבודקת שנים לאחר הפרק,
היינו דלא כרבי שמעון, ופאפולו בתוך הפרק
כלפני הפרק, אמר רבי אהרן הלכה כרבי שמעון.
ועל דרך דתוך הונו רותך הפרק לאו היא
מילתא דהא. ויא חוה מילתא הוא. אם כן אמאי
איתוחבו לעיל רבי יוחנן ורבי יחזקאל כן ליה
דאמרין דתוך הונו כלאהר הונו, כיון דפליגי
בהא ובאני' ועוד: דלעיל קרי ליה 'זמן', והבא קרי
ליה 'פרק'. ועוד: 'פרק' משמע גדולה, כמו
(במות ס"ב.), והמשאן כיון לפרק. ובפרק
'המוציא מים' (שבת פ"ב.) מותר שיראה שנתע
לפרק. ורלא הגיע' - פירוש: הביאו שתי
שערות, ולא הגיעו לכלל שנים. ומפרש רבינו חב

דפליגי הבא ביום ארוחן של שנת שותם עשרה ויום ארוחן לא נלקח, ואי ביום שלש עשרה
ויום אחד לומר. ואותו יום אקר' יתוך הפרק' ולרבי יתודה ותי זמן הבאת שערות
היום, ולרבי שמעון בסופו. וקיימא לן כרבי יתודה לגבי רבי שמעון, בפרק 'מי שהוציאה'
(עירובין פ"ה.). והש"ס יום, אלא טעה, שבא לומר - חוב למתלהל לפני
הפרק אם יש להם שערות, ולא כן לאחר הפרק, ואם חן אותו שחזו קודם - נלקח על שיבאו
שערות ארוחן. אבל יבם גזול ויחבה תהיה, ודא שפיר עור לברר - תולצין שפיר אם יש
להם שערות, ואין לחוש שבא לפני הפרק באב, כדפירשתי לעיל, ואם יש ליבמה דיים
גדולים - אין עריך לבדוק אחי השערות. דהא אמרין לעיל: אי אפשר שיבא תולצין על
שיבא ותתקן. בשל"י חטאת - הוא דארמין (ומא א.ב.) שכל מעשיה בכלי גללים,
בכלי אבנים, בכלי ארמה - היינו במונן שמנין על כהן השורפה, שהחזירו שם, לפי שהקלו
לשטמאותה לחשטה בטבול יום לחזיציא מלבן על דוקים. אלא לענן טעמא גמטרא, - פירש רבינו
תנא: 'גמטרא' היא שבר בלשון ים, והוא דאין שבר כלום, ואין טעמא גמטרא, אלא
אם כן יחיד. הוא אפילו שלם, כשניקב בטעמא משקה - טהור, עור שחייתו לאוכליו, כל שכן
אם גשבר לומרי, דבעי השתבים חוד. והא אמאי. ודא נתן, ומייחיל ליה בפרק 'אלו ספרות'
(תולין ג"ה.) הדיקן שבכלי חרס, חן וקרחתיהו דתופתיהן - שיעורן כבדי חרס קטן עד
גול, ומלוג עד סאת כרביעית בו, כיון דאריע על ידיו, אפילו שבר גדול ביה יתא
שיעורו כבדי סאת קוש ויש לומר: דאין דרך לייחד שבר קטן באב מכלי גדול, ובטלה רעוה
אצל כל בני אדם, ואם אמאי: דא תרגיב בתוספתא דבליס חוף פרק 'חמט טבעית': ושילי
דמחצין וקרקותות אבנים, ואין מלאים, ואין מקדשין בהם. שפאן ועשאן כלי - מקדשין
בהן, בו רבדי רבי מים. חבמטא אומריס: כלי שטור שנת אחת - חן לו תחתי וקלמט משקה
ואין לומר: דכשרצין תקן - חן ולא נחת ליה טומאה, דהנתן במכסת כלים (פרק חמישי

משנה) חן ותבו וזולית פרות מארבעה פסחים - טהור, מרוח גטיס - מקבל טומאה משיסקיה לאפות בו סופגין. אלאות מתיב בה הדיקן, ולא מסתברא דאיתרבי מאיר ליה אבן ורבא ונתן
לומר: דמה שאין לו טומאה לעולם - היינו בשברים הפרחים משיער המפרש בחולין (מ.א.). וממתן גריעותיה מן מתיב קתן, אבן, דתן - מיירי ועל ידי תקן חוב בתבולתו.
אם כנסה בידוע שהוא כבוסם משקה - הוא דאמר בפרק 'כל הבשר' (תולין ק"א): אי ביעי חזולא כבוסם משקה - מילף לייפי, ומטבילין לו דרוח מחוברין להרה, לאו היינו כבוסם
במשק. ויהא דאמר דהוא כבוסם חוי כרובא, דההים נמי מייחיל ליה חוב משקה דבאב, דאמר רבא: כלי שניקב כבוסם משקה - אין גטלין ויבוסם ליידיס, מיהו שרין, וכל בו דלא
על נזק, ודבריו מרזו חובם לענין כבולת דיה, וגם רשי' לא הויבן כן שניקב. אף על גב דכבולי משענתן במוחזיקין בברייתא לא קאמר כונס משקה אלא כלי חרס, אלא וכן 'המוציא'
(שבת צ"ה.) נמי קאמר: חמש מדות כלי חרס, משמע דרווקא בכל חרס חן כל אותם מדות ולא בכלי עץ - מכל מקום לא דרבא דאמר בפרק 'כל הבשר': כלי שניקב כבוסם משקה - אין
גטלין ויבוסם ליידיס, ליהשתיב רבי הלכילם שניקבו כבוסם שלא ליעורו חס, כיון של חרס הוי כלי חרס, אלא קאמר 'כלי' חסם.

יש בו עצם ואין בו צפורן מטמא במגע ובמשא אבל בא כהאל - בפרק אילו ממוין
(בבבבב מרזא) אית דנפרש טעמא: הדרה שאינה סותרת על גב היד אטו נספרת. אבל
באלה דמה לא תורה. דרבינו תירבא דלא לישורף עליה תרומה וקדשים. ואית דאמר: משום
דעצם כשעורה דבר בה. ותימה להאי טעמא. אמאי מטמא במגע כשעורה בכשר ואינו נגע
בעצם. דלא גשום דבר ודי ושובר ליעצם -

האמר רב בפרק "העור הרוטב" (תולין קי"ג)
דאין יו לפחות מכות. ואין נומה לפחות כמפול.
ורבינו הגדול: הדבא הייא רבו ויש לומר: דמור
חממה אטו לפעמים ישו בעצם כפול. אי נמי
נגיעת בשר אטו נגיעת עצם. ואן גורו מנג אטו
משא. כל אטו לפעמים מדרס - היינו מקל חומר
דפסין קטנים. ובפרק "כיצד להולי" (בבא קמא
כ"ה) פירשנו.

תינאי זמא וזמא - ותימה מאי קושיא. הא
כמה כללות תנא במתניתין. אף על גב
דתנא ליה בדרבנא ארית: דקטני לכל טעם
דייב בפאה - דייב במעשר' כו'. ושמענין לה
מתניתין: במסכת פאה (פרק ראשון משנה ד'
דקטני: לקטתו כאתר ומבטיסו לקום. ובמעשה
לא זני ליה. וכו' וכן שדיב בראשתה חנו יחיב -
במתנות. ושמענין לה מתניתין דראשתה הגז'
רבל שיש לו יעבור - ויש לו שביעית' מאי קושיא נמי
מתניתין דשעורה דלעילוי שיש לה: דאין קטני
אורב יהודה. דמאי הורץ למימר לאתויי ממו
הבא התם. והתשא אתי שפר' דלא קאמר
דהדיא דסנהדרין (ל"ב) לאתויי הלך דכשר לדיני
מתנות ופסול לדיני נפשות. כדמנן התם: אין
לדיני נפשות אלא מן תשטיאין לבחונה. אלא לא
פרץ אמתינותין פי אם על רב יהודה. וארב יהודה
לא מני לשטיה: דהיא לאתויי הלל - דמלשנא
דיספא ד"אחר דיני ממונות. דקטני דאין כשר
לדיני נפשות אלא מן המשיאין לבחונה משמע:
אלך כשר לדיני ממונות. ולכל פחות מוקמתין
אתהלך דכשר. ויחייך לומר דרב יהודה אתא
לאשמוענין דגר ממזר כשרים לדיני ממונות.
דפסולין לדיני נפשות משמע מתניתין דהתם:
וישטיא דבא. כמו שיש ספרים גרסי' בסנהדרין
(ל"ב) אי אשמוענין גר - משום דראוי לבא
בקול' כו'. ואי אשמוענין ממוז' - דבא מספח
כשדה. לחיב כשר לדיני ממונות. אבל גר - אינא
לא. ואל ריטנין אינא. ממו שדיה כספרים אי
אשמוענין גר - משום דבא מטפח פסולה. ולכך
פסול לדיני נפשות. ורב יהודה לא אתא
לאשמוענין דא דפסול לדיני נפשות. כדפי' משא.
לאתויי ממוז - דאי הוה: דאמר: ואמאי לא קאמר
לאתויי בעל מום דפסול דיני נפשות' ומפיק לה
בפרק "אחד דיני ממונות" (סנהדרין ל"ב). ובישי
"מצות הליצה" (בבבבב ק"א): כשם שבת דין

רבי יהודה אומר - לא ברך ברוקן אותה. דהא קולא הוא. דאידי דדוקין להו לשולים
- אינא: עילוי מיא לונה. אפילו בנקב קטן. אלא הכי דקטני' להו בופה פי הקדרה לתוך
התיבה. קודם שתון המים. ואור' כן נתון מים בעיבה: עד שיהו מים צפין על שוליה.
אם כנסה - בידוע כו'. אם האור מעמידה - שלא יאמר דמקשה - בידוע שנקב קטן
דוא. ואינו אלא להכניס משקה. שהאור מעמיד
- אפילו נקב גדול. דימן - גזליש ואפר
בערים. היה נורר ביפה אחר ביפה - כלומר,
חו מן בדיקה: אם נתן לתוכו מים. ויין ויציאן
קיץ אחר טיף - בידוע שכנסו משקה. הכי
רשנין מאי איבא בן תנא קמא לרבי יהודה
ביטע על ידי החקק איבא בנידוי - לתנא קמא
היה כנסתו. כדפי' שיש. ויש בו צפורן - ואפילו
היא יתרה. כגון אבנע ששית. מספא כמען
ובמשא ובמזל - דהיא אבר חשוב. ואפילו ליבא
כוח - שיש מטמא באהל. דקימא' לה הארבים
אין לתן שיעור. בפרק "צבא דהף" ג' (ג'ה
מגב). אין בו צפורן - לא הוי אבר. ומדוע
מטמא במגע ובמשא. כדן קצב כשעורה. שהרי
יש בו עצם. ואינו נפסא בעצם - דלא דאיכא
כוח בשר. דקימא' על שיש - משמא
במגע ובמשא. ולא באהל. ואי איבא כוח בשר
והיא מטמא. דהא איבא כוח מן המת. ואי
לא ודאי אלא - דבא מטמא משום אבר
באהל. ואף על גב דליבא כוח בשר. דאפילו
יתרה אמרין לקמך דאי סותרת על גב היד היא
אבר. רבינו תירבא. רב. על גב היד - שאננה
עובדה בשורת האצבעות. לאתויי מאה ותרבך
- שאנין מדרס הוב טעמא אדם וכלים. אבל
טמאין לה טומאת מנגע הוב לזוית ראשונים.
ובמת עניין אב הטומאה. מי מפורח ליישבת
- הוא דהוא אב הטומאה. דכתיב "וכבס בגדיך"
וכו'. **משנה** כל האוי לדיני נפשות - כל
שכן שהוא כשר לדיני ממונות. **ומלא** לאתויי
ממוז - דכשר לדיני ממונות. **גמרא** לאתויי
נפשות. כדכתיב (סנהדרין ל"ב) "כולך יפה
רעיתך. גר - נמי כשר לדיני ממונות. לאתויי
מוזא באתת מעיני - דכשר לדיני נפשות. דאין כשר
לדון. אבל בשתי עניו - אפילו לעדות. פסול.
דכתיב (ויקרא ה') "אז ארה".

רבי יהודה אומר: מופך אונן קררה לתוכה. ומצויף
עליה מים. ואם פונם - בידוע שפונם משקה. ואם לאו
- בידוע שמוציא משקה. או שופתה על גבי האור. אם
האור מעמידה - בידוע שמוציא משקה. ואם לאו -
בידוע שפונם משקה. רבי יוסי אומר: אף לא שופתה
על גבי האור - מפני שהאור מעמידה. אלא שופתה
על גבי המים. אף רמיך מעמידה - בידוע שמוציא
משקה. ואם לאו - בידוע שפונם משקה. היה מותר
טיפח אחר טיפה - בידוע שפונם משקה. מאי איבא
בין תנא קמא לרבי יהודה? אמר עולא: בינום על ידי
החקק איבא בנידוי. "כל אבר שיש בו צפורן". וכו'.
יש בו צפורן - מטמא במגע ובמשא ובאהל. יש בו
עצם ואין בו צפורן - מטמא במגע ובמשא. ואינו
מטמא באהל. אמר רב הסדא. דבר זה רבינו הגדול
אמר. המקום יהיה בעורו: אצבע יתרה שיש בו עצם
ואין בו צפורן - מטמא במגע ובמשא. ואינו מטמא
באהל. אמר רבה בר בר רנה אמר רבי יוחנן: וכשאני
נספרת על גב היד. "כל המטמא מדרס" וכו'. כל דהוי
מדרס - מטמא ממוז מת. "ויש המטמא ממוז מת -
ואין מטמא מדרס". לאתויי מאי? לאתויי סאה ותרבך.
דתינאי: "והישיב על הכלי". וכל כפה סאה וישיב
עליה. או תרבך וישיב עליו היא סאה - תלמוד לומר
"אשר ישיב עליו הלב" - מי שמוחה ליישבה. וצא זה
שאומרים לו "עמוד ונעשה מלאכתנו". **משנה** כל
הראוי לדון דיני נפשות - ראוי לדון דיני ממונות. ויש
שראוי לדון דיני ממונות ואינו ראוי לדון דיני נפשות.
גמרא אמר רב יהודה: לאתויי ממוז. תינאי תרא
יומא: הכל כשרין לדון דיני ממונות. ואין הכל כשרין
לדון דיני נפשות. והיוני בה: לאתויי מאי? ואמר רב יהודה:
והדא - לאתויי ממוז. וצריכי. דאי אשמעינן גר - משום דראוי לבא בקהל. אבל ממוז דאין
ראוי לבא בקהל - אינא לא. ופי' שיש. ואי אשמעינן ממוז - משום דקאתי מטפח פשרה. אבל גר דקאתי
מטפח פסולה. אינא לא. צריכי. **משנה** כל הכשר לדון - כשר להעיד. ויש שפשיע להעיד
ואינו כשר לדון. **גמרא** לאתויי מאי? אמר רבי יוחנן: לאתויי סומא באתת מעיני. ומני?
רבי

מנוקב בצדק. כן מנוקב מום כלם. ויש לומר: דלא איידי אלא בפסול יחסין. והכי נמי אינא בפרק "זה בורר" (סנהדרין כ"ג) דפריך: והא עד זונה דיניני ממונות. דכשר לדיני נפשות ופסול
לדיני ממונות. ומשני: בפסול יחסין קיימי. **ורא** לאתויי גר - משמע דכשר. אף על גב דאין אנו משיאין. ותימה דבפרק "החליץ" (בבבבב מרזא) אמרין דבא אכשר לרב מיר בר רזל
ומניה פורטי דבבל. דכין דאנו משיאין - מעיקרב אחיק' קרינא ביח' ויש לומר: דהבא מיירי לדון גר הכיור. דבארמ' בפרק "מצות הליצה" (ש. קמ. ג). גר - דן תכירו בו תורה. אבל הוא היתה
אנו משיאין עילוי דא פסול ישראל. ולא כמו פירושם כן בקונטרס דלענין דיני נפשות איידי הא דין את חבור'. אבל כדניני ממונות - דן אפילו ישראל. ואם האמר: דבפרק "עשרת יוחסין"
(דקדוש ע"ב) על גמרא דימי שהחוקק באתת דלא אקמינעו פסולין. ורמניה: "דכל כשרין כו'. ואמר רב יהודה: לאתויי ממוז. ומאי קושיא: לישני: הדיני דוקא לזון
ממוז כיוצא בו. דומיא דגרו אלא נאמר. דהבא מיירי בגר שאמו משיאין - הוא אתי שפיר. ויש לומר: דשאני ממוז. כדון דאביו ואמו משיאין - מעיקרב אחיק' קרינן ביה. דהא
דרשינן: "עילוי דא דבעינן מעיקרב אחיק'. ממוז מיקר שפיר" עילוי' - דבא מותר מיקר שפיר. ואם ממוז פסול לדון את ישראל - מיפסיל נון לדון את ממוז חבור. ואלה התינאי בתוספתא אין
מעדינן מלק' אלא מן המשיאין לבחונה - היינו מורבנין. דמדאורייתא אפילו ממוז חשיב מעיקרב אחיק'. הוא רעבי' צריכותא בן דן למוזר. אף על גב דחלוקין זה מוזה. כדפי' שיש. נקט
צריכותא - לפי שהשמינע שניה התם. ואל חלוק זה מפורש בו. הוא אומר: בפרק "מצות הליצה" (בבבבב ק"א) ביה ר' שמואל בר יהודה לרב יהודה. תנינן. בבית דין כל ישראל.
ולא בבית דין גרים. ורגיל רבית דאמר דאחור בר ממוז. היינו בנו של רב יהודה הינדואר. דאמר בפרק קמא דדימאי (כ"ב). דגר שאין לו ורישין הוה. ותנינא דהוה. ובגו. וכו' משמע
הלשון. קאמר ר' יוחנן: "אינא ממוזע דאנו ממוזי. וכיון דלא היתה אנו משיאין - לשאר יודין נמי מפיסיל. ואמאי הורץ לריבא קרא להדינא: גר בר יהודה. האין כרח
לדין? ויש לומר: דקבלו עליהם החולץ והחלצת. דכדיני ממונות די' כשר. ולחליצה - מיפסיל. דבארמ' התם. אי נמי התם לחליצת ריס מיירי. ואין להאריך כאן יותר.

רמז **נדה. פרק שישי - בא סימן דף נ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות**

1 (שי' לענן סומא) **בל** הכשר לזון כשר להניח - ואם תאמר: ודאי אשה, בדברה לזון,
 2 כרתים בדברה "ודאי שופטה את ישראל" בעל תהי', ובשלהי פרק קמא רבבא קמא
 3 (ט,ו) דרשין: "אשר תשים לפניהם" - השווה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבחורה. וכי
 4 דכתיב: "ודאי קרא מיריד בנינו מיריד בנינו". ודרשין: "בדומה" (ניטן פ'ב) "לפניהם"
 5 ולא עליו ג' ור'ט. ואשה פסולה להניח, כדאמר
 6 בפרק "שבועת העדות" (שבועות לא) ו' לומר:
 7 דכתיב: קאמר, כל איש תעשר לזון - כשר להניח.
 8 אי נמי: נדי הבדיונין הוי אשה בכלל, מכל מקום
 9 בריבנים אין אשה בכלל. הדבורה היתה נדה על פי
 10 הדיבור. אי נמי: לא היתה נדה, אלא מלמדת להם
 11 הדינים. ובידשוכלי פוסל אשה לזון. אית דילפי
 12 מ'ועמדו שני אנשים', שני מינ' על שני עדים,
 13 וריב' דילפי מ'וישאר שני אנשים, כדאמר
 14 **ורבי** מאיר היא - ואם תאמר: אמאי קאמר
 15 "לאיתוי סומא", ופליג מנתנין סומא
 16 וסנהדרין (א,ב) לימא "לאיתוי אתר ושנאי,
 17 דכשרין להניח ופסולין לזון, כדאמר בפרק ז'ה
 18 בורר (שם ב'ב) לרבנן דרבי יודנה: וש לומר:
 19 דלא שפיקא לה, שדרי לכל העולם כשרין. אי
 20 נמי: מנתנין על בוררין לא מתקמא כרבנן, דאז
 21 קנינ' "כל הכשר לזון - כשר להניח", ודרי סומא
 22 בשתי עיניו, לרבנן, דכשר לזון, דאז לא משקנין
 23 בריב' לענינ' ואילו להניח - כשר לזון ראה.
 24 ואפילו במה שראה קודם שנסתמא - פסול
 25 להניח, כדאמר ביש' נוהליך (בבא בתרא
 26 ב'קא): היה יודע על עדות קודם שנסתמא,
 27 ונסתמא - איהו, ואם תאמר: בפרק "זקת
 28 הבתים" (שם ג'ג) דספרי' וליסקו בי חד
 29 מניהו ולידיני, הא בפרק יש' נוהליך שבבתי,
 30 פוסל תחלה בפסול וסופו שבבתי או תימא
 31 לזון - כשר טפי, דהתנן "כל הכשר לזון - כשר
 32 להניח" וש לומר: דמנתנין מיריד בלהבא, כל
 33 הכשר לזון להבא - כשר להניח מה שיראה
 34 מנאו ולהבא.
 35 **בל** שחיב' במעשר ממנא סומא אוכלין -
 36 ואם תאמר: דא אמרינן בפרק קמא דהלוק'
 37 (א,ו) איני חושש לשאר ותכלין שבה, לא משום
 38 מעשר, ולא משום שביעית. משמע: ומעשר נהוג
 39 בתכלין, ואם כן, ממנא סומא אוכלין, ובפרק
 40 "העור הרוטב" (שם פ'ד) תנן: הדיקפה מצטרפין
 41 לטומאת אוכלין, ומפרש בגמרא (שם ב'קא): מנא
 42 'קפיה' - תכלין, אלמא אין להם טומאת אוכלין
 43 אלא על ידי צירוף, וש לומר: דאיכא שני מינ'
 44 תכלין, דהנהו דאן ראוין אין לטעמא - לא
 45 ממנא סומא אוכלין, ואן איבין במעשר. אבל
 46 תכלין דראוין נמי מפני עומן, ועבדן נמי לטעמא, כגון שומים ובעלים - חייבין במעשר. ומתמנאס סומא אוכלין, אי נמי: היא דפרק קמא דהלוק' (א,ו) לערזין קתנ', רבא קאי 'מעשר'
 47 אוכלין, אלא 'אשאר ג'רדא. ורביעית' קאי אף אי תכלין, דאף ממאכל בדמה נהוג, כדתנן במסכת שביעית. עוד הוזהר חזק רביש' שמונן מעשורן מ'טויל' - (א,ו) אמרינן ג'מנא
 48 וגמור אכלין פלפי' סומא אוכלין, ובפרק "בכל מערבין" (עירובין ב'ג) אמר: ר'ע הנריד למנא חזין קומאר: כני ראשונים שאל להם פלפלין, ודו חלקין אנתו, ומטבלין בו
 49 את הצל, וכל שכן דפלפלין מתעשרין מהאי טעמא: וש לומר: דרוע גריד, כי שוחקין אותו לתטבל בו - חוי אף בעיני, אלא דאין גרילת לשוחקן כדי לאוכלין בלא טיבול, לפי שעל ידי
 50 טיבול ערף טפי, אבל פלפלין - לארז ששוחקן, לא חוו בעיניהו אלא על ידי טיבול. **ספ"ח** טיים - פירש בקמנרס: דרוקא נקט פסידים, אבל חלתן - ראוין לאכילה. אי נמי: פסידים
 51 מראוין יוחר, וסלקא דתרח דייבין פקאה, כשר למען קל.

1 **רבי מאיר** היא - דפסול סומא באתא מעיני לזון. שלא בסומין - אפילו סומא באתא
 2 מעיניו. דכתיב: **לבי מראה עיני הבהן** - עד דאיכא כולו "מראה". ומה ריב' שלא
 3 בקיובים - דהפקא לן מ'לא וימנו אבות על בנים" (ברים ב') אף נגעים, אין כהן
 4 ראה נגע קרובו. ומתנין בילדה - אלמא, לא משקנין ריב'ס נגעים, דכתיב: "ויבום
 5 הראו בו כשר", וכי הכי דלענן ליה לא
 6 מקיש - לענן סומא נמי לא מקיש. **סמא**
 7 דריב'ס ערף - היא דלעיל אוקמינן כרבי
 8 מאיר, דיהוד הוא. דקתני לה נבי אלמנא דיעי
 9 - בסנהדרין, דקא מקמי כולו משתחא בדינן,
 10 הילכך ערף דהיא. אבל הך, לא תנן לה הכא נבי
 11 נדה אלא אנב ג'רדא דנקט כינאט. וב: **משנה**
 12 כל שחיב' במעשרות ממנא סומא אוכלין -
 13 דאן דיב' לך במעשר אלא אוכל. **גמרא**
 14 **כפאה** - כתיב (קורא טי) "ומבשרים את
 15 קציד" וגו', דומיא דקציד - דמבשרים לקום,
 16 ואיכא כל הני. דמבשרים לקום - שארם כגון
 17 לאורז. למענ' ספיוו טיים וקוצה - דאן
 18 אוכל אלא מין בעצ. טיים = קר'ו. קוצה
 19 - ג'טריטא. ולא ידענא אמאי נקט פסידים.
 20 ומבשרו לך, שדראשונים ראוין לאכילה.
 21 תאנה - אינה מבלשה כאתר. ואילו לקישו
 22 כאתר - דמעט תאנה ומבשרים לקום, דמעט
 23 ירק. לא קתני - אלאנא תאנה ורק קישו
 24 במעשר מדרבנן, ומדאורייתא לא מדייבין אלא
 25 דגן ותרשו וצודר. שומים ובעלים - מבשרין
 26 לקום, לפיכך חייבים בפאה. מלכות = שרות.
 27 מכל אדא אוחד - כשר דהרוע כין שרת
 28 לשורה מופסיק להו. עולשין = עשב ושמו
 29 קרשפ'א.
 30 צריכות
 31 **ואיבעית אימא: משום דקתני לה נבי הלכתא דריני. משנה** כל שחיב' במעשרות -
 32 **סומא אוכלין, ויש ששוממא סומא אוכלין ואינו חיב במעשרות. גמרא** לאיתוי מאי?
 33 **לאיתוי בשר ודגים וביצים. משנה** כל שחיב בפאה - חיב במעשרות, ויש שחיב במעשרות
 34 **ואינו חיב בפאה. גמרא** לאיתוי מאי? לאיתוי תאנה, וירק שאינו חיב בפאה. דתנן, **כלל**
 35 **אמור בפאה: כל שהוא אוכל, ונשמר, ונודולו מן הארץ, ולקישו פאה, ומכניסו לקיום -**
 36 **חיב בפאה. אוכל - למעוטי ספיוו וקוצה, ונשמר - למעוטי הפקר, ונודולו מן הארץ -**
 37 **למעוטי פמהים ופטריות, ולקישו פאה - למעוטי תאנה, ומכניסו לקיום - למעוטי ירק,**
 38 **ואילו נבי מעשר תנן: כל שהוא אוכל, ונשמר, ונודולו מן הארץ - חיב במעשרות, ואילו**
 39 **'לקישו פאה, ומכניסו לקיום' לא קתני. אם היו בהם שומים ובעלים - חיבין, דתנן, מלכות**
 40 **בעלים שרין וירק, רבי יוסי אומר: פאה מכל אהת אהת, ותקמוס אומרים: מאחת על הכל.**
 41 **אמר רבה בר רב הנה אמר רבי יוחנן: עולשין שרענן מתחילה לבתיה, והן גמלין עילון לבאם**
 42 צריכות

1 **וגידולו** מן הארץ למעטי מבהן ופטריות - בפרק "ביצד מערבין" (ברכות מג) אמר: ודא תנן: אמר ר'ע הנריד למנא חזין קומאר: כני ראשונים שאל להם פלפלין, ודו חלקין אנתו, ומטבלין בו
 2 מארטא, מניק - לא ניפק מארטא. ודא "כל דבר שאין גידולו מן הארץ קתני נהי: ויכל דבר שאין זונק מן הארץ". אם כן, נמי בשעתקן צריך למינני "זונק מן הארץ". **למעוטי**
 3 **אמר**: תימה: מאי שני דהתנא וירק חיבין במעשר, ופטריות מן פאה. דתנן הותרו אין נהוג פאה ומעשר אלא בוגן תירוש ויצוד בלבד. ומאי שני דהדיב' בתמיס' נמי במעשר פאה?
 4 ואומר רבתי נהי: משום דהתנא אין לקישוה כאתר, הלכך לא חוו הנמיס פאה בה, שלא יצפו עיניו מתי ימנור בעל הבית לקישוה, ויפסידו ודאי מניס בירוחו פאה אנתו.
 5 נמי, אין הפאה חשובה ושהה שיהי כי אם מעט, ואם תימניו אריחיה עד הערב - ויפסידו יוחר. **שורען** מתחלה לבהמה - משמע, דסתמו - לאדם קיימי, ואם לתרויהו, ואפילו הכי, כי ורען
 6 לבהמה - פקע שם אוכל מניהו, אף על גב דאמר (בריות א,א): כל דנמיהו לאוכל אדם - טמא, עד שיפסל מלאכול לכלב, וכיון שורען לבהמה - אין עליה שם אוכל, ולא היה שני
 7 גידולים מעולם לאדם. ודא דאמר ב'העור הרוטב' (חולין ב'קא): עולשין שלקטן הדידים לבהמה, ומלך עליון לאדם - צריכות הכשר שני. קשה: כיון דסתמן לאדם, משום דהריוח לבהמה
 8 - לא פקעי מניהו שם אוכל, שיפסל מלאכול לכלב, ואמאי לא הוכשר? ויש לומר: הימיר שהיו מתחלה מיוחדים לבהמה. אי נמי: שמוא אין הכשר מועיל אף באוכל בלא, אם א'ו הכשר
 9 לצורך דבתה.

פרק שישי - בא סימן דף נ עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספות

1 **מחשבת** חיים לא שמה מחשבה - ומדחיים לא חשב לאוכלה עד אחד שחיתה, והרי
2 מתה. אבל אי שמה מחשבה - לא פקע שם אוכל מינה. במה שנתבבלה. עד
3 שפתם מאכילה בלב.
4 **תרנגולתא** דאגמא - חובר אסור, לפי שאין לו סימני טהרה. ולא שרי מטעם "כל
5 דהויא גזן והטורח - טהור",

6 שהרי האם לא ילדה האפרוח, אלא ביצים
7 הטילה. האפרוח מופיעא קא גריל, והאסר ממילא
8 על ידי סימני טומאה. ונקבה נמי אין לאוסרה.
9 למאן דאסר לה וחי גורם. והיא אפרוח לא יצא
10 אלא מן הכיפה, ומעפרא קדויל, כפרשישית.
11 ומדוד יראה עיקר: ששני מינים הן, הרמין שקרוין
12 "תרנגולתא דאגמא" - שרי חזק הנקבה, ויש
13 לתן סימני טהרה. הרמין שקרוין "תרנגול דאגמא"
14 - אסור חזק הנקבה, ודאן נראה ששן אחד
15 הולך חזק הנקבה. ועוד: כיון דלא הוי משפות
16 טמאין הכותבין, ובדחתו בכל מין יש זכר ונקבה,
17 משום סימני טומאה אין לאסור, עד שיהא בו כל
18 ארבעה סימנים מדוער לטעמין.

19 **אלא** ארבעה סימנים מדוער לטעמין רבי יוחנן בן
20 נורי לא בעי מחשבה אפילו בכפרים
21 מדרבנן קל וחומר, ואם בן מאי פריך? ויש לומר:
22 דהכי פירושו, ולא בכפרים, ומי איכא בו, ואם
23 כן בלא פניו לא נמי יולדנן צריך מחשבה. ואף על
24 גב דמקשה אסיק אדעתיה הא דנקט "נפל לנת",
25 מכל מקום פריך מעיקרא: אלימא בכפרים בו,
26 דסבר דתמות נפלה לת לא מינאם כולי דאמי,
27 עד שיעשה ככפר, עד דמשני רבי זירא. **לא**
28 גיטין בני כפרים "וחלוב" - דחלב דמגיא אי
29 דבמה טהורה, ועריבה מחשבה בכפרים, דאין
30 דרך לאכול חלב - אם בן אמאי אין צריך מחשבה.
31 דחלב נבלת במה טהורה אין סופה לטמא
32 טומאה תמורה. דאמרין ביכל שעה (פסחים
33 ג.) דחלב נבלה חולב טהור יעשה לכל
34 מלאכה; ואי חולב טהורח - הא אם טהורח, לא
35 מבישה, כיון דקאמר צריך מחשבה, וליכא אבתי
36 שם אוכל עליו עד שישאב. דהבשר אינו מועיל
37 עד שיהא אוכל, כדאמר בהיתר הדרוס' (תולין
38 כתב,א) גבי "ועלשן שהידיון לבהמה". ובחלב
39 בהמה טמאה - משיטא דחלב צריך מחשבה,
40 דמאי שנא מבישרה? וגבי "כרכים גיטין ליה.
41 ומיידר בחלב שיתוס, לביין דאין צריך מחשבה -
42 הוי אוכל, ומתכשר בהם שחיתוס.

1 **ציריבת** מחשבה - לאכילה, ושוב תמנא טומאת אוכלין, שחשב עליון לאחד
2 תלישין לאוכלן, ואף על גב דכבר חשב בחבורן, שהרי נמלך עליון לאדם. **ציריבת**
3 מחשבה - לאכילה, ושוב תמנא טומאה. וחזרו ותמנא אוכלין במוגע, דהא טמאליה
4 קודם מחשבה אין לה טומאה אלא בבית הבליעה. ואינה **ציריבת** הכשר - כדילף
5 לקמן בשמעתין: כל שסופו לטמא טומאה

6 תמורה - אין צריך הכשר, לא שום הכשר
7 יודדת טומאה, לא הכשר שום, ולא הכשר
8 שריך, אלא מאייליה בלא שום נגיעה. **אלמא**
9 מחשבת חיים - דהא מחיים - טומאה
10 לאכילה, ואפילו הכי לא מהניא הדיא
11 מחשבת לטומאה, דבעינן מחשבה בשעה
12 שריא לקבל טומאה, מחיים - לא בר
13 קבולי טומאה הוא. **הבא** נמי מחשבת חבור
14 - הוילא ומתובר לא בר קבולי טומאה. לא
15 שמה מחשבה. מן הרום - שף חזר פורח
16 באיור, דלא הויה קמן מחיים דליחשיבת.
17 תרנגולת שביבנה - דאמרין לקמן: כותים היו
18 שם, ושבו עליה. והיא תרנגולת שף ממוקן
19 היה, והדיא קמן מחיים, ואפילו הכי בעי
20 מחשבה לטומאה מנוע. עוף שחב מי שבטא
21 בבית הבליעה - והא קיימא לן (תולין ק"ב,
22 נמי שאיורו משום "כל האכל נבלה", יצא זה
23 שאיורו משום "כל האכל טמא" - לא
24 ותרנגולת שביבנה מטמא, בבית הבליעה
25 הוא, ומקא מייחיל לה רבי יוחנן בן נורי לקמן
26 שיטתא למילתיה דרפליג בגורל שנפלה בנת,
27 אלמא דומיא דגולו הוא. שברוח - שברוח
28 ונעשת מדברית לאוניה, ושם גרלה אפרוחין,
29 ומכל נפל אחד כאן, דלא היתה בו מחשבה
30 וטמא. ומאי **ברא** - דקאמר לכי. **דאריאי**

31 **מטא** - הנעשה מדברית לאוניה. תרנגולתא
32 נקבה דאגמא הוא, והדוא עוף טהור הוא
33 אליבא דרב פפא. **חזיה** רבנן דדרסה - מקבלת
34 ברבליה דלא שאובלת ואני אקמו - שרדיתע
35 מאכלה ברבליה לאחור שלא יבא בזול לפיה,
36 ואין עוף טהור עושה כן, ויחייב גירוחא -
37 דקאמר לן - גירוחא - שף חזר הוא. **דאמר**
38 פ"ב ב"ב ה"בש" (תולין קט"ב) כל מה דאסר לן
39 ר'רמנא - שרא לן לקבלתה, אסר לן דמא -
40 שרא לן כבדא, אסר לן גירוחא - שרא לן
41 לישנא כבורא. וכן. טהור - חזיה, נשפל לנת -
42 ומת. וחשב עליו - להעלותו לכותים להאכילו.
43 **בטא** - טומאת אוכלין, ומטמא אוכלין אחרים.
44 במוגע. דבעינן בלא עליו טומאה מחשבת
45 עליו. כדילף לקמן: דהוילא וסופו מטמא אדם,
46 נגון האוכל, מטמא בגדים בבית הבליעה.
47 לעינן טומאה קלה נמי, לא בעי הכשר מים, אלא
48 הכשר נגיעת שריך. **חזיה** - חזיה, דרב
49 שמכשירו לטומאה, כגון שריך מים. **אין** לבלב
50 **בטא** - טומאת אוכלין, ולא משום דאכילה
51 ככל מחשבה היא, אלא לרבי יוחנן בן נורי לא
52 בעי מחשבה. **טומאה** תמורה - כגון האוכלה,

53 **מטמא** בגדים בבית הבליעה. ואפילו לא חשב עליו, כגון שלא ידע שזה הוא. **טומאה** קלה - אוכלין ומשקין. אינה יודדת לכך - אינה יודדת לרין מחשבה. ולקמן מפרש מה היא.
54 **תרנגולת שביבנה** חויבה - שמתה תרנגולת ביבנה, ובא מעשה לפני כותמים, וטמאה שלא במחשבה. ואף על פי שיוודת לכך, כלומר, דלמטמא קלה טמאה שלא במחשבה, ובטומאה
55 קלה אמרת יודדת לכן. **בבל** כפרים - דליכא אוכלין מרובין, טמא - ונבלת עוף מחיים בכפרים - דאיכא ע"ם בר. **ואוכלין** חזול - וכן חלב במה דכרכים
56 - אין צריכין מחשבה, אבל בכפרים - בעי מחשבה. **נבלת** בהמה **טמאה** בכל מקום - טמאה לאו לאכילה, הלכך בעי מחשבה. ועוד דאי איכא כותי בלא מחשבה - מטמאי אפילו
57 אדם ובלים, וכל שכן אוכלין ומשקין. אלא לחכי מהניא מחשבתה: דאי איכא פחות מביבנה שאר אוכלין, ופחות מכותי נבלה משלים לכביבנה, אי חשיב ליה - מניטמא בהדיה,
58 ומקבל טומאה במוגע שריך, א"ל. **ואינה** צריבה הכשר - דסופה לטמא טומאה תמורה. לעולם בפרך - דחיינו טמא דולרבן בעינא מחשבה, דגת שפנל לחוכה מאסתו,
59 ואינו נגון לאכילה כל כך.

בומא תמורה אינה עושה כיוצא בה - מאור שמטמאה נבלה את האדם, אין אותו אדם חוזר ומטמא אדם, שאין מטמא אדם אלא אב הטומאה. אבל אוכל, חוזר ומטמא אוכל, מדרבנן. הכשר שרץ - שכישורו שרץ להבאי לידו טומאה, שאין סופן לטמא בומאה חמור - אין סוף אוכל ממנו אדם. וזה שומא תמורה שום בומאה קלה - לא אלא אמרת בומאה מורה, וכן היה

שטמא בלא מחשבה. שלא מציעו שום טומאה שהטמא תמורה, שהיא צריכה הכשר. תאמר בטומאה קלה דאובלין, שאף על פי שזו אינה צריכה הכשר - הרי כל אובלין שזו עליהם שום טומאה קלה, וצריכין הכשר, הלכך הבא נמי בעיא מחשבה. לענין פסע - הדואיל ומגלך בעיא לאדם, והיא מחשבה, חייבין במעשה. הסיאה - פוליד - והקורנית - שדריאיה נשמיון - סלקא דעניה אם הו שגמרין לאבילת אדם, אלא לאו דורען לבחמה - תקנתו: אם הוה ורעמן לאדם - חייבין. לאדם קיימי - ובין דסתמייהו לאדם, מאי "אם הוה פרתיה" הכי קאמר - אם החצר משמרת פרתיה, ולא הוה תפס - חייבין. תניב רב אשי - ארבא. ואם איתא - דלענין פסע - חייב מחשבה, אלא איכא תלשין שדורען לבחמה. ומגלך עליהם לאדם - וחייבין במעשה. הינין מטמאין. הוא לענין טומאה אמרת, לא מחשבה היא. ראשית הגז - הגוזב צאנו חייב ליתן כלל שנה מן הגז מעט בלבן, ובשתיסה חולין מפשי שיערא. במתנות - ורוע, לזיס והקביו. ויש חייבי במתנות - כגון בקר, ואי חייב בראשית הגז. תא שמע - דמיין קתני במתניתין, ופסור מן המעשר - דהפסור פטור מן המעשר. ובפטר ובפאה לבח' מדיחי, כדאמרין ב"ההגל" בבבא קמא משום "תעוב" יתירא. דרביב במשנה תורה "לא תפאר אחרין", ואמר מר (תולין ק"א): לא תטול תפארתו ממנו. והיינו פאה. ודרשין בספרי "אחרין" - שכהו. ובתיב "לגר ליתום ולאמנה יהיה", ובתיב בתריה "וי תבצר כרמן לא העלל אחרין לגר ליתום ולאמנה יהיה" - הרי אמר רשכח העולות. למנה לי למחדד ומכתב בפרשה "קדשים" במלוד. "לעני ולגר תעוב אותם" - פטר הפקר כי האי גזא, אבל הפקר גמור - שרוב מכלום, בדתן ללעיל, ונשמ - פרט להפקר. תנן תהם ב' - האי דנטק לה הבא, משום דאיתויב עלה מנשתייהו, דרבי יוחנן נמי עושין שדורען על מנשתייהו. ודאיתויב ב' - משום דאיתויב לרבי' קמא, משום דאיתויב נקט לה הבא. מדיחי חביבי לרבי קמא - אף על פי דפלגי' מנבחר שדורען ושדור קלחין לזיס. "מנמר" טיירי בלעו. שמתקט אה תמנשלי' כל ערקן, ומניח את הלחם שלא בשלו, וחוזר ומלקט במקום אחר, דהוה ליה מנמר. וקאמר רבי עקיבא: בשבואה תחז' ולוקט - ונא פוקת סאך אחד ואחד שהקצת בשניתים מפסיק. וחכמי אמרו: פאה מאת על הכל. ומדיחי חביבי רבי עקיבא בודיע שטא או חרול לו - לרבי נקט גני. שאין דרבי לעשת מן שיהא אלא חרול לבלבן בעלמא בעשת ושלשה מקומות. "שבת" - גארי' - הוא

שום טומאה חמורה בעולם כר - תימה! דפרש את דקתני דאינה יורדת לכר' המחשבה גופה, ולא מציעו טומאה חמורה שצריכה מחשבה בשום מקום. הוא דאמרין דנבל בתמה ועוף טהור צריכין מחשבה, היינו לטומאת אוכלין לצרף פחות מכות ופחות מבימה אוכלין, אבל כות מום - מטמא אדם וכלים בלא מחשבה. כדפרשיש, וטומאה קלה צריכה מחשבה בעלמא. ומיזו נבלה נמי בעיקר שתהא ראויה לגר, לבר פרא.

אלא דרשינן לבהנה - הוא דנקט "שבחור", לפי מאי דמסיק שעלו מאיליהן - אתי שפיר, משום דבבבאי אין דרך לרוע אלא ביניה. ועוד: רבנאמר - טמא לאדם, לפי שראה וידע מתי ללוקט עד שלא יתקט. ולפי מאי דסלקא דעתה השתא, עד לפי: דקתני "חצר", לפי שדרך חצנה ללוקט "חצר", וזה בשאר דבר בני "חצר". דקתני הום: תאנה עומדת חצור - אוכל אתה מן, ופטור. ואם צריך - חייב. גזו נטוע בחצר, כקתני בשבחה - שהוצרך בקובעת בבר שנגמרה מלאכתה, אם צריך, או בלא צורך. כדתנו שאין גרילין לעשות מן גזו. והא דתנן פרק שמיני דשביתע' ומשנה א': כל שאינו מיוחד, לא לאלול אדם ולא לאלול בחמה, משמע עליו לאלול אדם ואלול בחמה - נתונן חומרי אדם וחומרי בחמה, כגון האוזן והקורה. לא קשה תאנה דאברין בשפתנין דסומניה לרביה. היינו דוקא בחצר. כדפרשיש לעיל.

מין קתני שי - וזאת תאמר: בריש "הגזל" קמא (בבא קמא ג'א). קאמר אביי דרבי ישמעאל שנינו אין קונה, דקאמר רבנן. לא הריש פאה מן הקמה - יפרש מן העמרים, או מן הכרי, ולא מן העיסה. ולרבי משמע אף מן העיסה, ודאי רבא: בעלמא שנינו קונה, הבא משום "תעוב" יתירא. ואביי, "תעוב" יתירא למפקד כרמו, אם כן לרבא מפיקי כרמו - פטור מן הפאה לרבי משמעו. או כן הכי מוכיח ב"ה דרבי דמין קתני דלמא מנתניחין דקתני' - כל שחיב בפאה - חייב במעשר. רבי משמעו היא: וש לומר לרבא נמי "תעוב" יתירא. קאמר כרמו, ויתרי' שמע מינה, ולא הבא נמי דררשי' לה ב"ההגל" קמא (שם ג'א). למפקד כרמו לכולי עלמא דררשי' לה בפרק קמא דתרומה (א'א). למילתא איתריה, דקאמר הום אביי: כל דאמר דרמנא לא תעביד - אי עביד, מוני ליה. ומתיב רבא: הרי פאה, דאמר רמנא "לא תכלה", ואמרין, דאם לא תפריש מן הקמה - יפריש מן העמרים או מן הכרי לרבי, ואין אף מן העיסה לרבי משמעו, קמא לא למני מנינו מביי. ודע משום "תעוב" יתירא, ורבא "תעוב" יתירא - למפקד כרמו. והשתא בני אביי ובין רבא דרשי "תעוב" למפקד כרמו, ואביי דרבי בעלמא אי עביד מני - דריש נמי מ"תעוב", דפריש מן העמרים או מן הכרי, או מן העיסה לרבי משמעו, דלא נימא: אי עביד - מוני. אבל אי בעלמא שנינו קונה לרבי משמעו, כמו בגזל - אין סבא להעמיד "תעוב" שפירש מן העיסה, אלא דוקא מעמרים או מהכרי. ורבא "תעוב" למפקד כרמו, ולרבי משמעו שפירש מן העיסה, אבל להפריש מן העמרים או מן הכרי - לא צריך קרא. דבעלמא נמי כל דאמר דרמנא לא תעביד - אי עביד, לא מוני, לרבא.

חייב בפרט, ובעוללות, ובשכחה, ובפאה, ופסור מן המעשר. והא אגן תנן: כל שחיבי בפאה חייב במעשרות! אלא לאו שמע מיה: מין קתני, שמע מיה. תנן תהם: מדיחי חביבי לרבי עקיבא בודיע שטא או חרול

לרבי עקיבא בודיע שטא או חרול בלעז

1 והא שבת מרחיב כפאה מעשר - הו מצו לאתויי הא דהנא במסכת (שביעית.
 2 צריך ליהנות מעשרות) (פרק רביעי) ומייתי לה בפרק קמא דמסכת עבודה זרה (ב.א.)
 3 השבת - מתעשר ורע וירק, ובדיאי תנן ומייתי בסמוך, דשבת משנתנה טעם בקרדה - אינה
 4 מטמאה טומאת אוכלין, עד דא עילא נהנה - מטמאה אלא ודניא ליה למעורר דרבי
 5 עקיבא ארביי עקיבא.

התיאור

1 פירש רש"י: דהיינו סיוא. וקשה:
 2 לדעול אמר דסתימא לאורב, ודכיד
 3 במעשר, ואם כן מטמא טומאת אוכלין, והבא
 4 קאמר: תימא און מטמא טומאת אוכלין, וש
 5 לומר: דרוקא בחצר, סתימיהו לאורב. אי נמי: שני
 6 מיניו הן. **אם** נשק בבית מעשר מפיני מה אין
 7 מטמא טומאת אוכלין בן - ואם האמר: והא
 8 אמרינן שבת "בבל מערבין" (עירובין ב"ב) קור
 9 נפק בבק מעשרה, ואם שן מטמא טומאת אוכלין, וש
 10 לומר: דרבין אף שן קטן וטענו - מטמא טומאת
 11 אוכלין, ולכן לא קורן סלקו בבק במעשר.
 12 מידי דהוי אבדמה זודה, דנקותא בבק מעשר.
 13 לפי שראויין לשחוט, אבל טומאת אוכלים אין
 14 להם מחיים. והבא פריך שפיר: אי נקתא בבק?
 15 מעשר, לפי שראויין אחר תיקון האבלה - אם
 16 כן, טעמא טומאת אוכלים מדי, שדריי בקל ביכול
 17 לתקנה, ומעשה יש עליהם שם אוכל, ולא דמי לומר
 18 שחוטין שיליקו וטענו, ואין און מטמא טומאת
 19 אוכלין, לפי שאחר התקון אינה ראויה בפני
 20 עצמה לאכלה - אם כן, גם לא יהו נקיות בבק?
 21 מעשרו

ולברוב

1 החובות רחמנא מקשטת בן - ואם האמר:
 2 דכדי הו יעד יעד נה קשקשת, קודם
 3 שנתבא קרא ודלתי: ויש לומר: ומתקבלה הון,
 4 דיעני, דכדי נמי נהיחא לן תיקון דהויא קורן,
 5 אימא קרא ורדיע לו עירקהו כן כענה קרני
 6 ברזל ונו' (בבא קמא ב"ב), ואם האמר: ומנלן
 7 דביעני תריויהו, אימא טהור כדרא מיעודה, וש
 8 ברהא או ברהא, עד שפירו לן הכתוב יתיהו וש
 9 לומר: דומיא דיסמיני ברמה בעינן מעלת גרה
 10 ומפסרת סתריה, דמאריא רחמנא חזיר ונבל.
 11 כל הטען ברבה לאתויי טעון ברבה לפני -
 12 ובכרת ביבולה, דאמרינן בפרק ארבעה עשרים
 13 (ג.ב.) דמברך אדור ביבולה, החם נמי דעה לתיחון
 14 לפניה, דמברך דגרימא דלא חזיר הוא. **ולבני**
 15 מערבא דמרכיבין לו מסלקין תפיליות לשמור
 16 חזיקו - אומר רבינו הם: דעל תפילין לבד חזיר
 17 מברכי' (שבת ה"ק). וקראי (שמות יג)
 18 דרשומתא לא תשוקה אחר למעודה' סבירא וכן
 19 לבני מערבא דרבהיילי תרובי, כדאמר ברש"י ושלמטי
 20 אבל ציצית, כל מקשטל מעלי - לביא טאן
 21 דמברך. תפילין נמי, ודקא שמשטלן סמוך
 22 לשקשת החמה, שנתחייב שילקן, כדאמר
 23 ב'הוקמנו רבה' (מנחות לו.ב.) הניח תפילין לאחר
 24 שקשת החמה - עבר במעשה, דכתיב "ושמרת
 25 את הוודק, ורשומתי דעשה - עשה, אבל
 26 ציצית, אף על בג פטורו ביבולה, ליבא אסור, ואין
 27 חייב שילקן, ובשעתה הו מצו לממור לאתויי
 28 ציצית, אלא ודניא למעורר רתיגן מישו
 29 דשקיא, אבל דכתיב אין מברך ארתיקו, ולדין
 30 לא קיימא לן כבני מערבא, ולא מברכין אחר
 31 תפילין, לשמור חזיקו. דברפי' הוקמנו רבה' (שם)
 32 אשך הדין, ומתברר וכן דאמור שאל יש ביהן
 33 וקרא 'דרשומתי' מוקמין לה דבוחקת הפסח
 34 הכתוב מדבר, ואף על בג דרשבת לאו זמן תפילין הוא, מכל מקום אין מברך עליהם כשמשטלן ערב שבת עם השכחה, דאין חייב שילקן, ודפקא לן (שם) מיראת על דרך - יצאו שבתות וימים
 35 טובים, שדך גופן אתו.

1 **והא שבת דמתייב כפאה, ומתייב במעשר, דתנן: כל**
 2 **שתייב כפאה - חייב במעשר. ומדתייב במעשר - מפתא**
 3 **טומאת אוכלין, אילמא: כל מילי דעביד למעמיא - מפתא**
 4 **טומאת אוכלין, דתאי שבת למעמיא עבידא. ורמינחי:**
 5 **הקושטא, והחפויים, וראשי בשמים, והתימא, והחלתיה,**
 6 **והפלפלים, וחלת הרע - נקחין בכסף מעשר, ואין**
 7 **מפתאין טומאת אוכלין - דגרי רבי עקיבא. אמר לו רבי**
 8 **יוחנן בן גוריא: אם נקחין בכסף מעשר - מפני מה לא**
 9 **יתקנו בן גוריא: אמר רבי יוחנן בן גוריא: נקחין בכסף מעשר**
 10 **ואין מפתאין טומאת אוכלין? ואם אין מפתאין - אף הם לא**
 11 **אמר רב הסדא: כי תניא הדיא - בשבת העשויה לכבוד.**
 12 **אמר רב אשי אמרתה לשמעיה קמיה דרב הנא:**
 13 **(אמר) לא תימא בשבת העשויה לכבוד, הא סתמא**
 14 **משנתנה טעם בקרדה - אין בה משום תרומה, ואינה**
 15 **מפתאה טומאת אוכלין. הא עד שלא נתנה טעם בקרדה**
 16 **יש בה משום תרומה, ומפתאה טומאת אוכלין, ואי**
 17 **סלקא דעתך סתמא לקרדה - כי לא נתנה נמי, סתמא**
 18 **לקרדה: אלא לאו שמע מינה - סתמא מיהא עשויה.**
 19 **שמע מינה: ממשנה כל שתייב בראשית הנו - חייב**
 20 **במתנות, ויש שתייב במתנות ואינו חייב בראשית הנו.**
 21 **כל שיש לו ביעור - יש לו שביעית, ויש שיש לו שביעית**
 22 **ואין לו ביעור. גמרא פגון עלה הלוחף שוטה, ותדנדנהו,**
 23 **ויש שיש לו שביעית ואין לו ביעור - עיקר הלוחף שוטה,**
 24 **ועיקר תדנדנהו. דכתיב "ולכתמתך ולתיה אשר בארץך**
 25 **תתיה כל תבואתה לאכל", כל זמן שתיה אוכלת מן**
 26 **השדה - פלה לכתמתך שפבות, והני לא פלו להו.**
 27 **סנפיר ואין לו קשקשת, יש לו סנפיר, ויש שיש לו**
 28 **קשקשת - דג טהור, ויש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת**
 29 **דג טמא, מברך, אמן אשקששת סככינן, סנפיר" דכתב**
 30 **רחמנא לפה ל? - אי לא כתב רחמנא סנפיר, הוה**
 31 **אמינא: מאי "קשקשת" דכתיב - סנפיר ואפילו דג טמא**
 32 **כתב רחמנא "סנפיר וקשקשת". והשקמא דכתב**
 33 **רחמנא סנפיר וקשקשת, פגול דקשקשת לבושא הוא? - דכתיב "ושריון קשקשים הוא לבוש", -**
 34 **ולכתוב רחמנא "קשקשת" ולא מצו "סנפיר"!** **אמר רבי אבהו, וכן תנא דבי רבי ישמעאל: "גידול**
 35 **תורה ואדיר". משנה כל המעון ברבה לאחירו - מעון ברבה לפניו, ויש שמעון ברבה לפניו ואין**
 36 **מעון ברבה לאחירו. גמרא לאתניו מאי? - לאתניו וקו. - ולרבי יתכן דמברך ארץ, לאתניו מאי?**
 37 **לאתניו מניא. - ולרב פפא דמברך אמיא, לאתניו מאי? - לאתניו מצות. - ולבני מעורבא דמברכי**
 38 **בתר דסליקו תפיליהו "אשר קדשנו במצותינו וצננו לשמור חזיקו", לאתניו מאי? - לאתניו**
 39 **רתיגן**

1 והא שבת וכו' - לאו קרייא היא, אלא מילתיה דיקא אויל. **למפתא** - למתק הקדרה.
 2 והחפויים - פיטורטרא. והתימא - היינו סאת. חלת חרע - קררי, והא כרכום. **אם**
 3 הם לא ילקחו בכסף מעשר - דרחמנא אמר "ונחת הכסף ונאכלת לפניו ונו, והני
 4 לדין לא אוכל ניהו. נמנו ונמרו בן" - אלמא, כל מידי ולא עביד לאכול אלא
 5 להסתית הקדרה - לא מטמא, ולא מפתא דפלפלין
 6 וכרכום לטעמא עבידי. לבסוף - דבוחשין אותו
 7 ותנינן אותו בכותל, ועיקרו שבחכו במטילין
 8 כל אוכל, דהאי לאו לטעמא עביד, דהוה עיקר.
 9 אמרתה לשפיותא בן - הך שמעמא דפרישת
 10 לקמיה: לא תימא בן, העשויה - שהצניעה
 11 לך, הא סתמא - וקדמא ולא מטמא. **אילא**
 12 **סתם שבת לבסוף - תורמא, דתנן השבת -**
 13 **סתם שבת משעוין אין בה משום תרומה -**
 14 **שאם חוה הקלה ונפל לתוך קודרה של תולין -**
 15 **אינו מדמע. כי לא נתנה נמי - סתמא לקרדה,**
 16 **ואמאי מפתאילא דא אמרינן לעיל: מדמי רביד**
 17 **לטעמא לא מטמא. משנה כל שיש לו ביעור**
 18 **- שהוא מצווה לבערו מן הבית בשביעית**
 19 **בשכלה לחדו מן השדה. יש לו שביעית -**
 20 **לענין שחיב להפקי, אמור לעשותן סוחרה**
 21 **ומלובטא ואפקטוין. ויש - שנתנה בו קדושת**
 22 **שביעית ואין לו ביעור, כדמפרש בשמעתא עיקר**
 23 **הלוחף והדנדנה, שאין כלים מן הטהרה בימות**
 24 **הגשמים. גמרא לוח שוטה - שם לוי הוא,**
 25 **ועשבים הם. עלה הלוחף שוטה והדנדנה - והוא**
 26 **הדין לכל ביהמות הילוס השעמים מהשדה, אלא**
 27 **הוא דנקט זני - משום דיספא דמתניחין**
 28 **מתוקמא עיקרו, ואשמעינן דלוחף בין עיקר**
 29 **לעליותו. משנה קשקשת - מלבושין של דג**
 30 **סנפיר - אלא כנפיש שיש בתו על פני גומיס. יש**
 31 **לו שלפיים - פרוטויה סדוקה, שאין קרנים אלא**
 32 **בלבמה ולחיה סוחרה. ויש שיש לו שלפיים -**
 33 **כגון חזיר, ואין לו קרנים. גמרא ריבא - סמא -**
 34 **איבא דיש לו סנפיר. אשקשת סככינן -**
 35 **דראמורה: כל שיש לו קשקשת, הוה אמינא פאי**
 36 **קשקשת דכתב רחמנא היינו סנפיר - כנפיש**
 37 **שפורה בתו, מכל איא ביה כנפיש - שרי, ואתי**
 38 **למישרי דין טמא. ולהכי בתר חריויה, דעל**
 39 **כרחך חד מנייהו לבושא הוא. איקרידך**
 40 **דקשקשת לבושא הוא - דקתני "כל שיש לו**
 41 **קשקשת - יש לו סנפיר, אלמא, פשיטא לן**
 42 **מאי קשקשת, דאי מתיא קרא נפקא ארשיין**
 43 **קשקשים הוא לבוש. אקמא, לבושא מיקר.**
 44 **ובין דמתיא קרא נפקא קשקשת, דהוה לביא**
 45 **לעמה דהא אמרנא, מאי קשקשת סנפיר.**
 46 **דמברך ארץא - לאתניו "בורא פשוט רבות",**
 47 **כי דכתיב מברכין אבל בנינו ומלא ועל כל פה**
 48 **העץ, חוץ שמעמא דכתיב מנינו מלא ועל כל פה**
 49 **מעין שלש. מצות - ציצית ולבש ושאר**
 50 **מצות, שמברכין עליהן עובר על שיעיתו.**
 51 **רתיגן**

ריתני - מברכין עליון 'בורא עצי בשמים', ואין טען ברכה לאחריה. והנאה מועטת היא. **משנה** רואי ליהות בן חורר ונודה - משיביא שתי שערות עד שיקפו זקן, אבל קדם שתי שערות - לאו בר עונשין הוא, ומשקה זקן - ראו לחלילה, ותרמנא אמר זבן ולא רואי ליהות אה, התחתון והוא, ואין חקפת זקן אמרו? בתחתן שלטמה ולא העלין, הבי נשנין רבי יוחיד

אומר עד שירבה השחור - ולא גרסין? על הלבן, כלומר, שישירוף אותו מקום משערות הרבה. **גמרא** איש כריב בפרשה - (דברים) כהן? וזאת לא תחפור ראשון, הלכך קטן ולא חליץ, אבל אשה - בין גדולה בין קטנה. הלכה כרבי יוחיד - שאם לא בא עליה משחיביא שתי שערות - שירבה לעקור נשואו

קטנהו, עד שירבה השחור. שוב אינה יכולה למאן - הדין ביאה והוה להו קודשין גמורין, גדולה היא ובידה קודש עצמה. וכי פליג - כשלא בעל לאחר שגדלה פליג, ואפילו בה לרבי מאיר לא ממאנה, בדיון שהגדילה שעה אחת ולא מיחה - שוב אינה יכולה לומר, והלו לרבי קודשין קמאי. בבתי של רבי שמעאל

- שתישאה אמה כשהיא קטנה ויולדת ולאחר שגדלה באת למאן, והוא - מיעטא דהוה, והבי גרסין? היא? אשה חתמא קודשהו ידנא, וזכר ובי לא נאנסה - אסורה לבעלה, ויש לך אחרת, שאפילו נתה שלש באנס - מותרת לבעל ולבעול. ואיזו?

קדושהו קדושי שתי שערות. כען 'על מנת שאני כהן', והרי הוא ישראל. ובגן קטנה דאן מעשה כלום, ואמה נמי אין בידה לקדשה ואפילו ננה מרובב כו' - דלא נשתיאן לוהו לעןזו נות נמי לא מחסדה עליה, ונפדתי בעלמא דהוה, ולא אמרין? בעלות שבעל משגלה - הוה קודשין, ודקטבה כל הובעל - עד דעת קודשין הראשונים הוא בעל, ולא נתבוין לחורר ולקדשת. בלשם ל. חל. **אפוקי** - מבעלה אחרזון שנשאה במיאן זה. שתי שערות שוכבות - שיהו ארובות שפחות - חסרהו אית כבתובות. בלורית - מנתתיא ואת הלכה כרבי אליעזר. בלורית - מנתתיא ואת

גו ינדסחפה מישראל כיון שהעניו לכהותא - שומט אהי דיו. ואמרין? ומה? ואמר בר מלביא עליה שלש אצבעות כלב רותי נגיב - נמי משנה היא בי'אן מעמידין? מפני מה אסרו גבייתו גורים כן ואמר בר מלביא לרוב מפני

משאהו עתהו פתיה בשומן חורר. כל תגר תלתא לא אתא בר מלביא אלא לפרשיש שעמא דמתניתין. [ואו] שיערדא אן לאוקמי הלכתא. אבל גומות שפוד ואפר מקלה - שמענתא דנפשיה ורוב פפא מחליף שפחות - לרב מלביא. ואפר מקלה - לרב מלביא. קשה בה רבי תינא - אי סלק דעתך. גומות אף על פי שאין שערות - לא לישתמיט בבוליה התלמוד חרד תנא ולאשמעינן; תינוקת שחיביא שתיים גומות.

מן

ברי שתי שערות שוכבות, ונראות כמו שירבה השחור על הלבן, רבא אמר: שתי שערות המקופות משפה לשפה. אמר רבי הלבו, אמר רב הונא: שתי שערות שאמרן - צריך שיהא בעיןין גומות. רב מלכיו אמר רב אהבה: וגומות אף על פי שאין שערות. אמר רב הנינא בריה דרב איקא: שפוד, שפחות, וגומות - רב מלכיו; בלורית, אפר מקלה, וגבינה - רב מלכיא. רב פפא אמר: מנתתיא וגומותא - רב מלכיא, שמעתיא - רב מלכיו, ומנתתיא מלכתא. מאי בנייהו? איכא בנייהו שפחות. אמר רב אמי, אמר לי מר וזמרא, קשה גה רבי הנינא מפיא: לא לישחמינת תנא ואשמעינן גומות! אי אשמעינן גומות - הנה אמאי, עד שיהו שתי שערות בשי שתי גומות, ואשמעינן גומות. וכו' אמר רבאי גונוא: והכתוב 'אשר בשערה ויפשוני והרבה בצעתי הם', ואמר רבאי: איוב בסערה חירף, בסערה השיבוהו. בסערה חירף - אמר לפניו: רבונן של עולם, שפא רוח סערה עברה לפניך ונתחלפה לך בין איוב לאיוב? בסערה השיבוהו - 'ועני ה' את

ריתני משנה תינוקת שחיביא שתי שערות או חולצת או מתבימת, וחייבת בכל מצות האמורות בתורה. וכן תינוק שחיביא שתי שערות - חייב בכל מצות האמורות בתורה, וראוי להיות בן סוטר ומורה, משיביא שתי שערות או אה

משיביא שתי שערות עד שיקפו זקן. התחתון ולא העלין, אלא שדברו חכמים בלשון נקדה. תינוקת שחיביא שתי שערות או אה יוכלה למאן, רבי יהודה אומר: עד שירבה השחור. **גמרא** וכן הדין 'חייבת בכל מצות האמורות בתורה', וכן חולצת 'חייבת בכל מצות האמורות בתורה', וכן הדין: 'איש כתוב בפרשה, אבל אשה - בין גדולה בין קטנה, קא משמע לן: דא אייתי שתי שערות - און, אי לא - לא. מאי מעמא? אשה פאישי. וכוון דתנא 'וכן תינוק שחיביא שתי שערות', 'חייב בכל המצות האמורות בתורה' למה לוי? וכי תמיא: משום דקניג' למתני 'וראי להיות בן סוטר ומורה' - תנינא דא ומיא: אייתי הוא בן סוטר ומורה - משיביא שתי שערות ועד שיקפו זקן, התחתון ולא העלין, אלא שדברו חכמים בלשון נקדה. וכן הוי נמו, מלי דיתנוק. 'תינוקת שחיביא' כו'. אמר רבי אבהו, אמר רבי אלעזר: הלכה כרבי יהודה. ומורה רבי יהודה שאם נבעלה אחר שחיביא שתי שערות - שוב אינה יכולה למאן. נכדוהי דרב פהנא סבור למבער עובדא כרבי יהודה, ואף על גב דנבעלה. אמר להו רב פהנא: לא קף היה מעשה בבתו של רבי שמעאל, שבאת לבית המדרש למאן, וכהנה מורכב לה על כתפה. ואותו היום הוצרכו דבריו לא רבי שמעאל בבית המדרש. אמר רבא, אמר מר עוקבא: לא שרבה השחור ממש, אלא שרבה בלתי העלין. אמר רבא, אמר רב הונא: שתי שערות שוכבות, ונראות כמו שירבה השחור על הלבן, רבא אמר: שתי שערות שאמרן - צריך שיהא בעיןין גומות. רב מלכיו אמר רב אהבה: וגומות אף על פי שאין שערות. אמר רב הנינא בריה דרב איקא: שפוד, שפחות, וגומות - רב מלכיו; בלורית, אפר מקלה, וגבינה - רב מלכיא. רב פפא אמר: מנתתיא וגומותא - רב מלכיא, שמעתיא - רב מלכיו, ומנתתיא מלכתא. מאי בנייהו? איכא בנייהו שפחות. אמר רב אמי, אמר לי מר וזמרא, קשה גה רבי הנינא מפיא: לא לישחמינת תנא ואשמעינן גומות! אי אשמעינן גומות - הנה אמאי, עד שיהו שתי שערות בשי שתי גומות, ואשמעינן גומות. וכו' אמר רבאי גונוא: והכתוב 'אשר בשערה ויפשוני והרבה בצעתי הם', ואמר רבאי: איוב בסערה חירף, בסערה השיבוהו. בסערה חירף - אמר לפניו: רבונן של עולם, שפא רוח סערה עברה לפניך ונתחלפה לך בין איוב לאיוב? בסערה השיבוהו - 'ועני ה' את

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46

קודש טעות - הקשה רבני יצחק בן נתן, וכי ליה מנתתיא דיבמות (ב.ב.) 'זאי אתה יכול לומר דיבמות ואם ונתתיא שמיאנא? ולכא למינה: דמתניתין דההם - בקדושי קטנה, והבא איירי - בקדושי טעה, כדקתני בהדיא דרבי שמעאל בקדושי קטנה בני איירי, שהרי רב שבתא למאן הוה קדושי טעה מיניה דרבא וכו' כתבא ראייה דאינני ממונתא אחר הבאת שערות, וקאמר: דרב שאמר אותו צדיק יכשל בו ודע' - אלמא רבי שמעאל בקדושי קטנה נמי איירי. ואף על דב עיש לפרש למה שאמר 'אזו צדיק' - היינו, כעין רב שאמר אותו צדיק, שהיא אומר בקדושי טעה, ובתו באת למאן מנתתיא קדושי קטנה. מכל מקום מוקאמר: נמש' ונמרו עד מתי בת מנאנתי, עד שאתי שתי שערות, משמע דבמט' ונמרו ולפני מרבי שמעאל, ולכא למינה: לאפוקי מרבי יהודה, דהא רבי יהודה מורה בבעלה, והוא, ובעלה, שהרי רבא מוכרח על כתפה דרב, ושמואל סבור כרבי שמעאל, ואמר בפרק 'דמירי' (כתובות ע.ב.ב.) קדושה על תנא, ובכסה סתם - אפילו בעל, אינה צריכה הימנו נע, וכי ליה ליה לשמואל מנתתיא דיבמות (ב.ב.) ובפרק 'דמירי' (כתובות ע.ג.) פרק לשמואל ממנינות שובא, ומשני לה, ולא בעי למימר דפליג אסתחא משנתו ויש לומר: דרבי שמעאל לית ליה מתניתין דיבמות. ושמואל לא סבר כרבי שמעאל אלא בקדושי טעה, אבל בקדושי קטנה - לא סבר כותיה, דא לא מניחין דבימות (ב.ב.) דומכילין, דתנן: 'עד מתי הבת מנאנתי: נע שחיביא שתי שערות.' ובפרק 'שמי' (בבא בתרא ע"א) קאמר שמואל בהדיא: לאפוקי ממיאןן, לאפוקי מרבי יהודה. וכו' מכתוב בניי ברק 'משאיין (בכתוב ק.ק.) דפריך מנאנתי. מאי קא ילדה? ומשני: בקדושי טעה. וכרבי שמעאל משמע. וקא בקדושי טעה סבר כותיה, ולא בקדושי קטנה, דאליבא שמואל איירי חתם. והא דאמר שמואל בפרק 'כי שמיאנא' (ט.ט.) וב'דמירי' (כתובות ע.ג.) קטנה שלא מיאנה תהדילתא ועמדה וישתא - צריכה נע משני, משמע דאינה מוקדשת לראשון, ומחריכה נע משני. ויינו, כעין רבא, אבל מרנב - צריכה נע מראשון, ומשנהליתה אינה יוצאה במיאן, כדפרישית. איכא בניהו שפחות - ואם תאמר: למה נמי איכא בניהו 'אפר מקלה', דהוי שמעתיא, ותני רבא ברד מלכיא, דרב פפא אמר שמעאל דרב מלכיו ויש לומר: דרבי קאמר, כלולה מתנתא בר מלכיא, ושמעתיא - יש מקו דרב מלכיא ויש מקו בר מלכיו.

נדה. פרק שישי - בא סימן דף נב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

עד שתכלכל - לשון גדול שער הוא. כדאמר ברש נידו (בא) 'דיני מכלכל' - הרי זה נידו, וקאמר בנימאי: מאי ממשעו 'כלכלול' לשנא דגדול שער הוא? דתניא, אמר רבי יהודה: סיד - כד לטור כלכלו קטן, ואמר: זרעה ובה ערטה. **הלכה** ברבוי כולן להחמיר - בפרק 'מי שמח' (בבא מציעא קט"א) אמר רב נחמן אמר שמואל: ברוקן לחליצה ולמיטאין; - לאפוקי מדברי יהודה, ואמר: עד

שירבה השחור על הלבן, והתם פסק כבולחו דאמר התם רב נחמן אמר שמואל. והכי נמי קאמר הלכה כדברי כולן, להחמיר. הלכך, אינה חליצה עד שחבאי שער גדול שבולגו, ועד שיהו שתי שערות במקום אחד, כרב אשי. ואם יש לה דדים גדולים, כשאר נשים - אמר גריבה לברוק היתוחן, ולא תמאן - משיחבאי שתי שערות קטנות, ואפילו אחת נבבה ואחת בין קשרי אצבעותיה. ורבנן תם כתב בספר הישר: המשהיגה ורבנן שנותיה - לא תמאן בזמן הוה, דאף על גב דהדיבא דלא בעל פסקין בפרק 'אצטו דופך (נדה מ"א) דלא חיישין נשאר שמה, אין אנו בקיאין לברוק כלל גופה שלא ידו לה שערות, ואפילו אחת נבבה ואחת כביריה ובקשרי אצבעותיה - מצינפסיס, או נמוח גרידה. **שליש** גריסין נמי בתיבי יומי תרתי ופלגא חזיתיה ואידך דם מאכולת הוא - תימה אמאי לא פריך, דלמא על שלשה גריסין תרי נמי חזיתיה. כדאמר בפתוח משלשה גריסין? ונראה למזנו הרב מאיר, וכן מצינא, דאי לא דתלין ברם מאכולת, וינמא: וכל דהכל מגופה חזיתיה - אין לנו לחלק ולומר: דבתיבי יומי חזיתיה, כיון דיש בו שיעור דאפשר לחלקו שלש ראיות. לכך פריך: ודלמא תרי ופלגא תרי יומי חזיתיה, כיון דראתה נשאר פתוח משלשה גריסין, אף על גב דאית בהו משיעו משיעו שתי ראיות - אתה מיכל לתלות והמזר באותן שתי ראיות, ולא בראייה שלישית. הכי נמי, בשלשה גריסין שלשה ערות נמא: תרי ופלגא, אף על גב דהיה פתוח משלש ראיות נמא: דבתיבי יומי חזיתיה, והמזר נתלה ברם מאכולת. ואם התנאי מנא ליה לרבא בשלשה גריסין במקום אחד חיישי רבנן, ודלמא דוק בשלשה מקומות ומצינא חזיתיה ביה, ולרבי תנינא דוק בשלשה חלוקות, או בחלוק אחד ומצינאו בשלשה ימים? ויש לומר: דלא מפלגי רבנן.

איזב מן התסנהר, ויאמר: אליו: שומה שבפעולם, הרבה נימין בראיתי בראשו של אדם, וכלל נימא ונימא בראתי לו גופא בפני עקמיה שלא יהיו שתיים וינקות מגופא אחת, שאלמלא שתיים וינקות מגופא אחת - מכחיש מאזר עניו של אדם. גופא בגופא לא נתחלף לה, איזב פאיזב נתחלף ל? לא קשיא, הא - בגופא, הא - ברישא. אמר רב יהודה, אמר שמואל: שתי שערות שאמרו - אפילו אחת על הפך ואחת על הפיצים. תניא נמי הכי: שתי שערות שאמרו - אפילו אחת נבבה ואחת בכביריה, אחת על גבי קשרי אצבעותיה של יד ואחת על גבי קשרי אצבעותיה של רגל, דברי רבי שמעון בן יהודה איש כפר עכו שאמר משום רבי שמעון, ורבנן אמר רב חסדא: עד שיהו שתי שערות במקום אחד. תנו רבנן: עד מתי הבת ממאנת? עד שתביאי שתי שערות, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: עד שדביה השחור. רבי יוסי אומר: עד שתפקי העטרה. בן שלקוט אומר: עד שתכלכל. ואמר רבי שמעון, מצאני הנינא בן חגינאי בצידון, ואמר: משהתא מניע אצל רבי עקיבא אמור לו 'עד מתי הבת ממאנת?' אם אמר לך 'עד שתביאי שתי שערות', אמור לו 'והלא בן שלקוט תיער בעמך בולבם בבינה עד שתכלכל, ולא אמרתם לו דברי!' כשפאתי אצל רבי עקיבא, אמר לי: כלכלו יה - איני יודע מהו, בן שלקוט - איני מביה, עד מתי הבת ממאנת - עד שתביאי שתי שערות. **משנה שתי שערות האמורות בפרה, ובנגעים, והאמורות בכל מקום - כדי לכופ ראשן לעיפרן - דברי רבי שמעאל, רבי אליעזר אומר: כדי לקריו בצידון, רבי עקיבא אומר: כדי שיהיו נפילות בויה. **גמרא** אמר רב חסדא, אמר מר עוקבא דברי מילין להחמיר: **משנה****

מן הערה - כלומר, משער הראש אני משיבך תשובה הרבה נימין בראתי באדם וכי. על הפך - גובה שעל האבר, למטה מן הכרס. אפילו אחת על הפך בו - אף על גב דאני במקום אחד. אחת נבבה - תחת אותו מקום. בין קשרי אצבעותיה - ואינה מביאה שער עד שתגדיל. שתכלכל - לא שמעתי מרז. ונראה בעיני שחברו במסכת שם (ע"ה). **כדי לטור כלכלו**, ואמרין: שם ש"ב. מאי 'כלכלו'? צרעה ובה צרעה, הכי נמי, עד שיהו שתי שערות הרבה, שהיא זרעף ומלושב בשער. ואני מצינא: 'עד שתכלכלו' בבירה, שער גדול כפוף ומבולבל. ולא ישר בעיני. איני יודע מהו - כלומר, לא סבירא לי. **משנה** שתי שערות האמורות בבהמה - וקדימא לך: שתי שערות שחורות - פסולת בה, בגמרא דריאן עמדין (עבודה זרה כ"ד). ובמסכת פרה (פרק שני משנה ה'). ובנגעים - שער לבן, וקדימא לך בתיבת כתיב: מיעוט 'שערות' - שתיים. והאמורות בכל מקום - בתנוקת והתנוקת. לקדיו = לאחור מנעט. יהיו נשלות בזוג - שיעוריה רבה (ירושלמי). **גמרא** להחמיר - משקריצות בפפרן - לא אמנאת, שמה גדולה היא. ולענין חליצה - עד דאביבא שיעורא רבה ודבולת. **משנה** הרי זו מקולחת - אע"פ יודעת פתח נדוחה לידע מי תתחלו אחד עד אשר יום שבת נדה לנדה, והאד לא ידעת מי חזאי. וחוששת משום זוב - אם עברו עליה שלשה יומי ובה משלשה חלוקות, והמציאה עליו בתם נמי ישיעור שלשה גריסין ועוד - מספקין לה, לדלמא כל דחאי חזאי - בתיבי יומא חזאי, אף על גב דבמקום אחד נמצינא. **גמרא** שלשה חלוקות - בדוחקת לה לא יבולשתו בשלשת ימי ובה חזאי לוד, או שראיתיה שני ימים - ראייה ממש מגופה בתוך אחד עשר יום, ובשלישי לבשה חלוק הברוק לה, ומצינאה עליו בתם. מהו דתינא כל כי האי נוטא 'ובי' - לרביי נקט שני ימים וחלוק אחת, לאשמעינן דהשתא נמי חששא בעלמא דהא, ומצינא קריבן ואינו נאכל - דשמיא לאו מגופה הוא יתן כן שליש, ומליקת חליק - נבלה. דאי לא אשמעינן, הוה אמאי: ריה, רגילים לרבי דחאי ובה היא. וכו' - השוברים ניצחת השיבן, אבן וזחא - גדרות אתאי ומאכולת, ומתמכבה שם. ורבי תנינא בו' - לרבא פרקינן, דאמר רביי תנינא שלשה גריסין במקום אחד. תרי ופלגא בו' - אלמא אכל פלגי רבי תנינא אלא במקום אחד, אבל בשלשה מקומות - מודה, והא קמיני רבי תנינא לעיל: לבשה שלשה חלוקות, אבל בחלוק אחד בשלשה מקומות - לא, שהן נביים ועוד - כלומר, שלשה גריסין ספק, דאיכא בכל דור חוד כגריס ועוד. רבתי הוי שיעור בתם לקמן בפרק 'הוראה בתם' (ט"א). אחת זו ואחת זו - אפילו בשתי גריסין - וחששין שמת ארתא אותן בשני ימים השמשת, או אחת היום ואחת בין השמשת של מהרה, ארית בין השמשת עולה לשני ימים, שמענתה מן היום ומצעתה מן הלילה, ויש כאן שלשה רצופין.

אמר
בשלשה מקומות - לא: אלא לדריבך, או ליה מיתה דתיבא דחזאי שלשה גריסין במקום אחד, תרי ופלגא מגופה חזיתיה, ואידך - אנב והקמא דם מאכולת הוא: ורבנן - כיון דאיכא פלגיו בגריס ועוד לכל יומא - לא תלינן. תנו רבנן: ונראה כתיב, אם יש בו כדי לחלק שלשה גריסין, שהן בגריס ועוד - ח'יששת, ואם לאו - אינה ח'יששת. רבי יהודה רבי יוסי: אחת זו ואחת זו - ח'יששת.

[דף ד' ע"א]

על דעתיה דריש לקיש, בקשו לעשות להן תקנה אלו משתמשיין עד מקום הכתל ואלו משתמשיין עד מקום הכתל, ולא נמצאו שתי רשויות משתמשות ברשות אחת? אלא אלו משתמשות דרך עקמומיות ואלו משתמשות דרך עקמומיות. ולא נמצא שתי רשויות משתמשות ברשות האסורה להן?

רב ושמואל. רב פרי יוחנן ושמואל פריש לקיש. רבי יוחנן וריש לקיש הוון שריין בשקקה דרבי יצחק, ריש לקיש מטלל בדעתיה, רבי יוחנן לא אסר ולא מטלל. אמר רבי יוחנן: הניחו לבני מבוי שיהו שונגין ואל יהו מזידין.

מה, מטלל לא מטלל? אין תימר 'מטלל' – מחלפה שיטת ר' יוחנן. אין תימר 'לא מטלל' – יאסר לבני המבוי ר' יוחנן במל רשותו. אמר רבי אחא: פה ריש לקיש לרבי יוחנן ומטלל. אמר רבי מתנה: ויאות,

[דף ד' ע"ב]

מה טעמא דרבי מאיר? עשו אותו כשונג אצל מזיד. מה טעמא דרבנן? מכיון שחשודין הן למטלל – כמזידין הן. אמרין ליה: אין פיגי, ועשה שונגין של רבי יוחנן כצדוקי אצל בני המבוי ויאסר לבני המבוי.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: צדוקי חשוד למטללו, וכא מה אית לה?

מה נפק מביניהון? הנה עשוי כמין 'בי' ר' יוחנן אמר: נתת לחי וקורה מיפן ועושה צורת פתח מיפן. ריש לקיש אמר: אפילו כמה קורות אינן מתירין אותו.

רב ירמיה בשם רבי בון: מבוי שפריץ מכנגדו – ארבעה. מן הצד – יותר מעשר. חבריא בשם רב: לא שניא בין שכנגדו בין מן הצד – ארבעה. הוון פגי מימר: מאן דמר 'מן הצד' – יותר מעשר, הא עשר – מתר', בשיש שם רחב ארבעה. מאן דמר 'בין מכנגדו' בין מן הצד ארבעה' – בשאיין שם רחב ארבעה.

ולא פן סברנן מימר רב פרי יוחנן? ואמר רבי יוסי בי רבי בון: פדי לעשות פל

[דף ה' ע"א]

הרשות באהת.

מבוי שנפרץ מצדו בלפי ראשו, רבנן דמיסרין אמר רבי הנה ר' יוסה: אם יש שם עומד ארבעה – צריך קורה. ואי לא – לא צריך.

מה בינו למבוי שיש לו שני פתחים? אלו מבוי שיש לו שני פתחים שמוא אינו נותן קורה על אחד מהן ומתיר?

אמר רב נחמן בר יעקב: ומבוי שיש לו שני פתחים אין דרוך בני אדם לכנס בפתח הזה ולצאת בזה, ברם הכא דרוך בני אדם לכנס בפתח זה ולצאת בפרצה.

קורה אחת, מהו שתתיר שני מבואות? ר' ירמיה אמר רבי זירא ורבי אבהו, חד אמר: אסור, וחד אמר: מותר. מאן דמר אסור – בנתנין למעלה משלשה לכתלי המבוי, מאן דמר מותר – בנתנין למטה משלשה בכתלי המבוי.

רבי זעיריה בעי: חצר כמה היא נתרת? אשכח תני – רבי אומר: בפס אחד. ורבנן אמרי: בשני פסין. רבי ירמיה בשם רבי הנה: הלכה בדברי האומר בשני פסין, ובלבד פס של ארבעה טפחים מיפן ופס של ארבעה טפחים מיפן. ור' יוסה בשם רבי יוחנן: הלכה בדברי האומר בשני פסין, ואני אומר בפס אחד.

ובלבד פס של ארבעה טפחים מיפן ופס של ארבעה טפחים מיפן, ואין כאן אלא פס ג' טפחים מיפן וג' טפחים מיפן, הוי דו אמר בשם רבי יוחנן: פס וכל שהוא מיפן ופס וכל שהוא מיפן.

רבי זעירא רב הונא בשם רב: מבוי שארבו ורחבו שוין אינו נתרות בלחי וקורה אלא בפסים בהצר, שמעיה שמואל מיניה ולעתה בתריה ארבעין זימנין. רבנן דמיסרין לא אמרין כן, אלא שמואל שאיל לרב: כמה יהא ארפן יותר על רחבון? אגיב ואמר ליה:

[דף ה' ע"ב]

כל שהוא ולעתה בתריה ארבעין זימנין, דאת מבועי רב ולא משבח יתיה.

תמן תנינן, שהמבוי לחצרות בהצר לפתים. כמה חצרות יהו בפמבוי? רב ושמואל, תרויהוון אמרין: אין להן פחות משתים. ר' יעקב בר אבא בשם ר' יוחנן: אפילו חצר אחת מיפן וחצר אחת מפן. רבי

אחא ר' חנינא בשם רבי יהודה אמר: אפלו חצר מיפן ובית מיפן, בית מיפן והנות מיפן. רב נחמן בר יעקב בשם רבי יוחנן: מבוי – אין פחות משני הצרות, חצר – אינה פחותה משני בתים,

מבוי שארכו ורחבו שוין – אינו נתר בלחי וקורה אלא בפסים כחצר. שמואל שאל לרב: כמה יהא ארכו ותר על רחבו? והוא אמר ליה: כל שהוא, תהיין דרייא דארעא דישראל מה בעו. חמשה מבואות פתוחין למבוי, עומד מרבה על הפרוץ ופרוץ מרבה על העומד – אין צריך קורה, אם יש ביניהן ארבע אמות – הפלג.

תני רבי הושעיה: פתחים פתוחין לרשות הרבים, נפתחים – נעשה מקומם רשות הרבים. נגעלים – נעשה מקומם רשות היחיד.

מבואות המפלשים לים כמפלשים לבקעה, וההוון שקקה דרבי חנין לא צריך צורת פתח, שהוא כמותלקט עשרה טפחים מתוך שלש, תקנה תקנו בו כדי להתיר בתים שלמטין:

אם יש לו צורת פתח אף על פי שהוא רחב מעשר אמות אינו צריך למעט: חנניה בר שילמיא הוה יתיב מיתנא לחיה בריה, דרב אפיק רב רישיה מן פנתא, אמר ליה: לית בן. אמר ליה: ולא ניתנייה בן? אמר ליה: דתניתייה ואודעיה דלית בן.

אבא בר הונא אמר: צורת פתח שאמרו קנה מיפן וקנה מיפן וגמייא על גביהו. רבי ינאי בי רבי ישמעאל בשם רבי שמעון בן לקיש:

[דף ו' ע"א]

ציר וכן ציר לא יהא מחסר אלא דלת.

תני ר' הוה פיצד מתירין רשות הרבים רבי יהודה אמר לחי מיפן ולחי מיפן קורה מיפן וקורה מיפן ותכמים אומרים לחי וקורה מיפן ועושה צורת פתח מיפן.

רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק ציר וכן ציר לא יהא מחסר אלא דלת אמרה רבי ירמיה קומי רבי ועירה אמר ליה ומה בידך ר' אילא בשם רבי יוחנן צורת הפתח שאמרו קנה מיפן וקנה מיפן וגמיי על גביהו.

אמר רבי יוסה רבנן דהכא כדעתו ורבנן דתמן כדעתו רבנן דתמן דאינון אמרין צורת הפתח שאמרו קנה מיפן וקנה מיפן וגמייא על גביהו ואינון אמרין לית בן ורבנן דהכא דאינון אמרין ציר וכן ציר לא יהא מחסר אלא דלת ואינון אמרין דאית בן.

הננייה בן אחי ר' יהושע אומר, בית שמאי אומרים דלת מיפן ודלת מיפן וכשהוא מכניס מוציא ונועל ובית הלל אמרין דלת מיפן וצורת פתח מיפן. אמר שמואל הלכה כהננייה בן אחי ר' יהושע ולא דא היא קדמייתא אמר רבי בא על ידי דלת הוא ננעול.

הורי רבי אהא בההון דעבד צורת פתח שהוא צריך להפנס לפנים מארבע אמות רבי אייבון הורי כההון.

רבי זעירא בשם רב הסדא יתדות היוצאות מפתלי המבוי אדם נותן עליהן את הקורה ומתיר את המבוי והן שיהו בתוך ג' לכתלי המבוי.

תרין אמורין חד אמר והן שיהיו בריאות כדי לקבל את הקורה ואריהיה וחרנה אמר אפלו אינן בריאות לקבל את הקורה ואריהיה.

ר' זעירא בעי תחת הקורה אסור ומתיר את המבוי אמר רבי אהא פר עגלה ולמה לא אמר ליה ולא אשכחנן בן על דשמואל דאמר שמואל תחת הקורה אסור ומתיר את המבוי.

ר' זעירא בשם שמואל תחת הקורה ובין לחיים נדון באסקפה רבי זעירא בעי כהיידא אסקפה באסקפה מתרת או באסקפה אסורה אמר רבי זירא עד דאנא תמן איצטרקא לי וכד קליקת להכא שמעית רבי יסא בשם רבי יוחנן אסקפה הנבונה י' ואין רחבה ד' מותר לכאן ומותר לכאן ובלבד שלא

[דף ו' ע"ב]

יחליף אמר רבי מנא קומי רבי יוסי חמי מה אמר לא אמר אלא בשאין שם רחב ארבעה אבל יש שם רחב ארבעה אסורה.

אמר ליה והדא היא אמלתרה אילו מלתרה שמה אינה מתרת.

רבי זעירא אמר שמואל ורבי יוחנן שמואל אמר תחת תקרה קורה אסור ורבי יוחנן אמר מתר הכל מודין על בין לתנים שאסור ותני בן מבוי העשוי לתנים לתנים אם יש בין זו לזו ד' טפחים מטלטלין עד החיצון ואם לאו מטלטלין עד הפנימי.

רבנן דמיסריין בשם ר' עוקבא בשאין החיצון עורף אבל אם היה היצון עורף מטלטלין עד החיצון: הלכה ב' מתני' הכשר המבוי בית שמאי אומריין לחי וקורה ובית הלל אומריין או לחי או קורה רבי אליעזר אומר לתנים.

משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבה לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוי שהוא פחות מארבע אמות שהוא או בלחי או בקורה ועל מה נחלקו על רחב מארבע אמות ועד עשר שבות שמאי אומרים לחי וקורה ובית הלל אומרים או לחי או קורה אמר רבי עקיבה על זה ועל זה נחלקו:

גמרא מה לתנים לתנים וקורה בבית שמאי לתנים ולא קורה בבית הלל ג' פר' יוסי כל שהוא פרבנין נישמעניה מן הדא מעשה שהלך רבי אליעזר אצל רבי יוסי בן יוסי בן פרורה תלמידו לאובלין והראהו מבוי אחד ולא היה בו אלא לחי אחד בלבד אמר לו עשה לו לתנים אמר לו מה את אמר לי לסותמו אמר לו יסתם וכי מה ראייה רשות לשבת לבוא לכאן הדא אמרה ג' פר' יוסי אין תימר כל שהוא פרבנין כל שהוא סותם.

תני והלכה כדברי התלמיד

[דף ז' ע"א]

דלכן מה נן אומריין בבית שמאי ויש הלכה בבית שמאי ולא בבית הלל אלא בגין דתני רבן שמעון בן גמליאל אומר מבוי שאין בו ארבעה טפחים אינו צריה קורה דברי חכמים רב הונא בשם רב מבוי שהיא פחות מארבע אמות אינו צריה כלום:

הלכה ג' מתני' קורה שאמרו רחבה כדי לקבל אריח והאריח חצי לבנה של ג' טפחים דיה לקורה שתהא רחבה טפח כדי לקבל אריח לארבו:

גמרא אמר ר' בא כדי לקבל עליו דימום של ארחין לארפו תני רבן שמעון בן גמליאל אומר כדי לקבל עליו דימום של ארחין לרחבו מה ביניהן אמר רבי שין פרויות ביניהן על דעתיהן דרבנן ארבעין ארחין על דעתיה דרבן שמעון בן גמליאל עשרה ארחין.

שתי קורות בון חצי טפח וכוזו חצי טפח פמה יהא ביניהן ר' זעירא אמר חצי טפח מה בין חצי טפח מיכן וחצי טפח מיכן וחצי טפח באמצע תני רבי הושעיה טפח.

שתי קורות בון שליש וכל שהוא וכוזו שליש וכל שהוא וביניהן פחות משליש יבא כיי דמר רבי יוחנן העומד והחלל מצטרפין בארבעה והוא שיהא עומד רבה על החלל.

קורה שיהא יוצאה מכתל זה ואינה נוגעת בכתל השני או שהיו שתיים זו כנגד זו אם יש בין זו לזו ג' טפחים צריך קורה ואם לאו אין צריך קורה.

[דף ז' ע"ב]

אית תני תני ארבעה מאן דמר שלשה כדי עברת אדם מאן דמר ארבעה כדי מקום.

קורה שראשה אחד למעלה מעשרים אמה וראשה אחד למטה מעשרים אמה רואין שאלו יגוד בתוך ג' טפחים והיא נראית בתוך עשרים אמה מתר ואם לאו אסור.

קורה שראשה אחד למעלה מעשרה טפחים וראשה אחד למטה מעשרה טפחים רואין שאלו יגוד בתוך ג' והיא נראית בתוך עשרה טפחים מתר ואם לאו אסור.

שתי קורות זו למעלה כוזו רבי יוסי בי רבי יודה אומר רואין את התחתונה כאלו היא למעלה והעליונה כאלו היא למטה ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים אמה והתחתונה למטה מעשרה טפחים.

אשכח תני רבי יוסה בי רבי יודה בשיטת אביו וחלוק על אביו בשיטת אביו דו אמר רואין את התחתונה פלו היא למעלה והעליונה פלו היא למטה וחלוק על אביו דו אמר ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים אמה והתחתונה למטה מעשרה טפחים. אין תימר בשיטת אביו היא אפלו למעלה מכמה רבי יוסה היננא בר שלמיא רבי יודן היננא בר שלמיא בשם רב והוא שתהא העליונה בתוך שלשה טפחים לתחתונה:

הלכה ד' מתני' רחבה כדי לקבל ארית ובריאה כדי לקבל ארית ר' יהודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה:

גמרא תני רבי שמעון אומר בריה אף על פי שאינה רחבה רב הונא בשם רב הלכה ברבי מאיר שמואל אומר הלכה ברבי יודה ורבי יהושע בן לוי אומר הלכה ברבי שמעון אומר רבי שמעון בר פרנסא מפניו דתימר הלכה כהדין והלכה כהדין מאן דעבד הכין לא חשש ומאן דעבד הכין לא חשש. אומר רבי מנא מפניו דאתמר הלכה כרבנן שבקין ליחיד ועבדין כרבנן.

רב אזול לחד אתר חמא חד מבוי שריתיה בליחיא יתב לה בחיטרא ואפלה אומר לו רב הונא דיקלא קאים אומר לו רב עינאי דרב הונא גבה ועינאי דרב לית אינון גבה אלא הריני אומר להן משום קורה ולשבת הפאה אני מתיר להן משום לחי שיהיו יודעין שאם ינטל הדקל שהוא אסור למטיל ואית בעי מימר דלא יהוון סברין ברבי יודה, דרבי יודה אומר: רחבה אף על פי שאינה בריאה.

דרבי הונא

[דף ה' ע"א]

לא אומר בן, אלא רב אזול לחד אתר, חמא חד מבוי שנפל קורתו ואסר לה. אומר ליה רב הונא: דיקלא קאים: אומר ליה רב עינאי דרב הונא גבה ועינאי דרב לית אינון גבה, אלא הריני אומר להן משום קורה ולשבת הפאה אני מתיר להן משום לחי שיהיו יודעין שאם ינטל הדקל שהוא אסור למטיל. אית דבעי מימר דלא יהוון סברין ברבי יודה.

דתנינן תמן אי זהו קרפף כל שהוא סמוך לעיר דברי רבי יודה והכא הוא אומר הכן אומר רבי מנא בבית דירה עבד לה רבי יודה:

הלכה ה' מתני' היתה של קש או של קנים, רואין אותה כאלו היא של מתכת. עקמה, רואין אותה כאלו היא פשוטה. עגלה, רואין אותה כאלו היא מרבעת. אם יש בהקפו שלשה טפחים, יש בו רחב טפה:

גמרא למי נצרכה לר' יודה דרבי יודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה:

עקמה רואין אותה כאלו היא פשוטה: רבי אהא בשם ר' זעירא רבי יודה היא ר' יוסה בשם ר' יוסה בשם ר' זעירא דברי תפל היא והוא שתהא עקמומית מן הצד עקמומית שאינה מעפכת את המבוי

אבל עקמומית שהיא מעקבת את המבוי הרי זו אסורה ואי זהו עקמומית שהיא מעקבת את המבוי כל שאלו יגוד ואין בין זו לזו ג'.

עגלה רואין אותה באלו היא מרבעת עוד היא דרבי יודה מן הים למדו: "ויעש את הים מוצק עשר באמה" וגו' (מלכים א', כג) איפשר לומר עגול שפכר נאמר מרבע איפשר לומר מרבע שפכר נאמר עגול,

[דף ה' ע"ב]

אין תימר עגול נמצאת אומר ק"ם ידות טהרה הוא מחזיק אין תימר מרבע נמצאת אומר ק"ב ושתי ידות טהרה היה מחזיק אמור מעתה שתי אמות העליונות עגולות היו שלש אמות התחתונות מרבעות היו נמצאת אומר מאה וחמשים ידות טהרה היה מחזיק כתוב אחד אומר אלפים בת יכיל וכתוב אחד אומר מחזיק בתים שלשת אלפים יכיל אפשר לומר אלפים שפכר נאמר אלפים אפשר לומר שלשת אלפים שפכר נאמר אלפים בת נמצאת אומר אלפים בלח שהן שלשת אלפים ביבש מיפן למדו חכמים ארבעים סאה בלח שהן פורים ביבש:

הלכה ו' מתני' – לחינו שאמרו, גבהו עשרה טפחים, ורחבן ועבן כל שהוא. רבי יוסי אומר, רחבן שלשה טפחים:

גמרא מתניתין במשויכין מן הכתל אבל אם היו סמוכין לכתל אף רבי יוסי מודה ותני בן עשה לחיים למבוי אם גבהין מן הארץ פתוח מג' או שהיו סמוכין לכתל פחות מג' מתר: ג'. והוא שיהא העומד רב על החלל אבני הבנין היוצאות מן הבנין אם אין בין אחת להברתה ג' טפחים נדון כלחיים.

קרן זוית יוצא מיפן וקרן זוית יוצא מיפן נדון כלחיים כולל הנכנס ונראה כפס מבפנים ושנה מבחוץ או שנראה כפס מבחוץ ושנה מבפנים נדון כלחיים

[דף ט' ע"א]

היה משוף אבא בר רב חונה אומר: רואין אותו בלוי הוא פנום התיב רב חסדאי והתנינן חצר גדולה שנפרצה לקמנה הגדולה מתרת והקמנה אסורה ויעשו כתלי גדולה פלחיים אצל כתלי קמנה והותרה קמנה אמר ליה אבא בר רב חונה תפתר במשויכין יותר מעשר.

תני רבי שיין קומי רבי אהא בגדולה אחת עשרה ובקטנה עשר איתבעת מתניתין ולא אישתכחא אמר ליה אהא בן אמר רבי שמעון בן לקיש: כל משנה שלא נכנס להבנה אין סומכין עליה אמר רבי יוסה אתיא כמון דמר חצר נתרת בשני פסין ובלבד פס של ארבעה טפחים מיכן ופס של ארבעה טפחים מיכן אמר רבי יוסה בי רבי בון ואפילו תימא בן אתיא כמאן דמר חצר נתרת בב' פסים ובלבד פס של ד' טפחים מיכן ופס של ד' טפחים מיכן רב עוקבה בשם רבנן דתמן לגדולה הן גדונות ואינן גדונות לקטנה.

כתל שצדו א' יוצא וצדו א' כגום כהנא אמר גותן את הקורה לזכסן ומשתמש לזכסן רבי אהא בשם כהנא גותן הקורה לזכסן ומשתמש לזכסן ובלבד שלא תהא הקורה משוכה יותר מעשר ומדרי יוסי קיימא רב אבדימי נחיתה ובלבד שלא תהא הקורה משוכה יותר מעשר רבי אהא בשם רבי שמעון בן לקיש: ובלבד שלא יהא הכתל משיד יותר מארבע אשכחת אמר מה דצריכא להן פשיטא להן אמר רבי עולא משלשה ועד ארבעה היא מתניתין.

[דף ט' ע"ב]

פחות משלשה אפילו יותר מעשר – מתר. ארבעה, אפילו פחות מעשר – אסור, אלא אם בן אגן קיימין משלשה ועד ארבעה:

הלכה ז' מתני' – בכל עושין לחיו, אפלו כדבר שיש בו רוח חיים, ורבי יוסי אוקר. ומטמא משום גזל, ורבי מאיר מטהר. וכותבין עליו גפוי נשים, ורבי יוסי הגלילי פוסל.

גמרא תני כל דבר שיש בו רוח חיים עושין אותו דפן ואין עושין אותו לחי דברי רבי מאיר והכמים אומרים אין עושין אותו דפן אכל עושין אותו לחי.

אמר רבי אהא: חד תנא הוא! מאן דמר עושין אותו דפן עושין אותו לחי ומאן דמר אין עושין אותו דפן – אין עושין אותו לחי. אמר ר' יוסה: תרין תנאין אינון ולמה עושין אותו דפן שאלו ישמט אינו מרגיש ואין עושין אותו לחי שאלו ישמט הוא מרגיש.

קם ר' יושוע דרומיא עם תלמידוי דרבי אהא אמרו לו: אמרין דבתריה דהיא פליגא על רבכון. והכמים אומרים אין עושין אותו דפן אכל עושין אותו לחי. מה אם בשעה שאלו ישמט אינו מרגיש את אמר מתר פאן שאלו ישמט הוא מרגיש לא כל שפן הוי תרין תנין אינון על דרבי אהא היכמה דתימר תפן תרין תנין אינון על דרבי יוסי בן את אמר אוף הכא תרין תנין אינון על דרבי אהא.

רבי שמעון בר כרסנא בשם רבי אחא רבי מאיר ורבי יוסי ורבי אלעזר בן עזריה שלשתן אמרו דבר אחד רבי מאיר דלתיים מטמא משום גולל רבי מאיר מטהר רבי יוסה דאהילות רבי יוסה אומר הבית שבספינה אינו מכיב את הטמאה רבי אלעזר בן עזריה דתני מעשה בי רבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא שהיו באין בספינה ועשה רבי עקיבא ספה בראש הספינה ובאת הרוח והפריחה אמר לו רבי אלעזר בן עזריה: עקיבא היכן סופתה.

מה טעמא דרבי יוסי הגלילי ספר מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים אף כל דבר שאין בו רוח חיים מה ספר דבר מיוחד שאינו אוכל אף כל שאינו אוכל מה טעמא דרבנן מה ספר מיוחד שהוא בתלוש אף כל דבר שהוא

[דף י' ע"א]

בתלוש.

על דעתיה דרבי יוסי הגלילי ידות אוכלין באוכלין. נישמעניה מן הדא פתבו על קרן הצבי וגדרו והתמו ונתנו לה בשר מפני שגדרו ואחר כך התמו הא אם התמו ואחר כך גדרו לא ר' אחא בשם ר' מיישא והוא שכתב על זכרותו של קרן אכל אם כתב על נרתיקו בפרוש הוא ובלשר.

ר' יונה בעי אף לענין הכשר זרעים בן היה עבידא חשב עליהו שירדו על הבהמה ומן הבהמה על האוכלין תמן אמר רבי יוסי הגלילי ספר מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים אף כל דבר שאין בו רוח חיים אוף הכא בן או שניא היא דכתיב וכל משקה אשר ישתה בכל בלי יטמא (ויקרא י"א, לד) מעתה אפילו חשב שירדו לבורות לשיהיו ומערות שניא היא הכא דכתיב בלי:

הלכה ח' מתני' – שירא שהנתה בכקעה והקיפוח בכלי בהמה ממלטין בתוכה, ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה טפחים ולא יהיו פרוצות יתרות על הפנין.

כל פרוצה שהיא כעשר אמות, מתרת, מפני שהיא כפתה. יתר מכאן, אסור;

גמרא רב אדא בשם ר' חסדייא למי נצרכה לר' יוסה פי ר' יודה דרבי יודה פי ר' יודה אומר כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה ומודה הוא הכא ותני בן בכל עושין מחיצות אפילו אוכפין אפילו עביטין אפילו גמלים ובלבד שלא יהא בין אוכפן לאוכפן מלוא אוכפן בין עביט לעביט מלוא עביט בין גמל לגמל כמלא גמל ובלבד שלא יהא עומד פגגד עומד ופרוץ פגגד פרוץ אלא עומד פגגד פרוץ ופרוץ פגגד עומד.

נמצאת אומר לענין פלאים כל הפחות מג' כסתום מג' ועד ארבעה

[דף י"ב]

אם העומד רבה על הפרויז מתר ואם הפרויז רבה על העומד – אסור. מארבע ועד עשר, אם העומד רבה על הפרויז – מתר. אם הפרויז רבה על העומד – כנגד העומד מתר כנגד הפרויז אסור. יותר מעשר אף על פי שהעומד רבה על הפרויז כנגד העומד מתר כנגד הפרויז אסור אכל לענין שבת כל הפחות מג' כסתום מג' ועד ארבעה מארבעה ועד עשר אם העומד רבה על הפרויז מתר אם הפרויז רבה על העומד אסור. יותר מעשר אף על פי שהעומד רבה על הפרויז אסור.

רבי חנניה רבי יודה בן פזי בשם ר' יוחנן לית כאן מג' ועד ארבעה יש כאן פרצה ג' אין כאן מקום ארבעה התיב ר' מנא והתנינן מקיפין כקנה וקנה יש לו מקום אומר ליה לא תתיביני פחות משלשה שקל הפחות מג' כסתום רבי יוסי בי ר' בון בשם רב מפל מקום מכין שהעומד רבה על הפרויז מתר:

הלכה ט' מתני' – מקיפין שלשה חבליים, זה למעלה מזה וזה למעלה מזה, ובלבד שלא יהא בין חבל לחברו שלשה טפחים. שעור חבליים ועביו, יתר על טפה, כדי שיהא הכל עשרה טפחים.

גמרא – אומר רבי ועירא לא אמרו אלא בעשר וכיותר מעשר הא פחות מיפן לא. ותני בן הכיא דפן של ו' טפחים והגביהו מן הארץ פחות מג' מתר.

תמן את אומר כל פחות מג' כסתום. וכא את אומר כל פחות משלשה כסתום. אין את בעי מקשייא – הכין קשי הכיא דפן של שבעה טפחים וכל שהו והגביהו מן הארץ שני טפחים חסר כל שהוא ייבא ביי דמר ר' יוחנן: העומד והחלל מצטרפין בארבעה והוא שיהא העומד רבה על החלל.

רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יודה בן חנניה: נעין ארבעה קנים בארבע זוויות הפרם וקשר גמי מלמעלה מצייל

[דף י"א ע"א]

משום פאה. אומר רבי יוחנן כמחיצות שבת בן מחיצת פלאים אומר רבי יוחנן מעשה שהלך רבי יהושע בן קרחה אצל רבי יוחנן בן נורי לנגננד והראהו שדה אחת ובית חבירתה היתה נקראת והיו שם פרוצות יותר מעשר והיה נטיל אעים וסותם דוקרנין וסותם עד שמיעמן פחות מעשר אומר בון בן מחיצת שבת.

מִסְכַּת חֵלִין פֶּרֶק עֲשִׂירִי

הַרְדָּסִיּוֹת שֶׁמֵּרְדוּ, אוֹ שֶׁקָּנְנוּ בַּפְּרָדֶס - חֵיבִין בְּשִׁלּוּחַ.

ב. זָכַר - פֶּטוּר מִלְשִׁלַּח. קוֹרָא זָכַר; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַחִיב וְחַכְמִים פּוֹטְרִין. עוֹף טֵמָא - פֶּטוּר מִלְשִׁלַּח. עוֹף טְהוֹר רוֹבֵץ עַל בֵּיצֵי עוֹף שְׂאִינוֹ מִינוֹ - פֶּטוּר מִלְשִׁלַּח. הֵיְתָה עוֹמֶדֶת בֵּינֵיהֶן - פֶּטוּר מִלְשִׁלַּח. הֵיְתָה יוֹשֶׁבֶת עַל גְּבִיּהֶן - חֵיב לְשִׁלַּח. הֵיְתָה מְעוֹפֶפֶת, בְּזִמָּן שֶׁכִּנְפֵיהָ נוֹגְעוֹת בָּהֶן - חֵיב לְשִׁלַּח. אֵין כִּנְפֵיהָ נוֹגְעוֹת בָּהֶן - פֶּטוּר מִלְשִׁלַּח. אִם אֶפְרוּחִים - הַטְּרֵפָה פֶּטוּרָה מִלְשִׁלַּח. בֵּיצִים - פֶּטוּר מִלְשִׁלַּח. אֶפְרוּחִים שִׁפְּרָחוּ וְאֵין צְרִיכִין לֵאמֹן - פֶּטוּר מִלְשִׁלַּח. נָטַל אֶת הָאֵם וְלֹא הִסְפִּיק לְטוֹל אֶת הַבְּנִים עַד שְׁמֹתוֹ, אוֹ עַד שֶׁנִּשְׁעִשׂוּ טְרֵפָה - פֶּטוּר מִלְשִׁלַּח. נָטַל אֶת הָאֵם וְאַחַר כֵּךְ נָטַל אֶת הַבְּנִים - חֵיב לְשִׁלַּח. נָטַל אֶת הַבְּנִים וְאַחַר כֵּךְ נָטַל אֶת הָאֵם - פֶּטוּר מִלְשִׁלַּח. אֶחָד נוֹטֵל אֶת הָאֵם וְאַחַד נוֹטֵל אֶת הַבְּנִים - הַנוֹטֵל אֶת הָאֵם חֵיב. הַמוֹצֵיא קֵן בְּבוֹרוֹת בְּשִׁיחִין וּבַמְעָרוֹת - מְתוֹרוֹת מִשׁוּם גְּזֵל וְחִיבוֹת בְּשִׁלּוּחַ. וְאִם מְקַשְׂרוֹת - אִסּוּרוֹת מִשׁוּם גְּזֵל וּפְטוּרוֹת מִן הַשִּׁלּוּחַ. יוֹנֵי שׁוֹבֵף וְיוֹנֵי עֲלִיָּה - חֵיבוֹת בְּשִׁלּוּחַ, וְאִסּוּרוֹת מִשׁוּם גְּזֵל מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם.

ג. הַמוֹצֵא קֵן - לֹא יִטְהַר בָּהּ אֶת הַמְּצָרַע, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְלֹקַח". הַנוֹטֵל אִם מֵעַל הַבְּנִים; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לוֹקַח וְאִינוֹ מִשִּׁלַּח. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: מִשִּׁלַּח וְאִינוֹ לוֹקַח. זֶה הַכֵּלָל, כָּל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה שֵׁשׁ בָּהּ קוֹם עֲשֵׂה - אֵין חֵיבִין עֲלֶיהָ. לֹא יִטוֹל אָדָם אִם מֵעַל הַבְּנִים, וְאִפְלוּ לְטַהַר בָּהּ אֶת הַמְּצָרַע, מִפְּנֵי שֶׁנֶּעֱבְדָהּ בָּהּ עֲבָרָה; רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: אֵין לָךְ מִצְוָה בַּתּוֹרָה שְׂאִין מִתֵּן שְׂכָרָה בְּצִדָּה, וְתַחֲתֵית הַמִּתִּים כְּתוּבָה בָּהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כב, ז): "שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם" וְגו'. עֲלֶה זֶה לְרֹאשׁ הָאֵילָן וְנִפְּל וּמֵת, אוֹ לְרֹאשׁ הַבְּנֵין וְנִפְּל וּמֵת, הֵיכָן טוֹבוּ שֶׁל זֶה? אָמור מֵעֵתָה: "לְמַעַן יִיטַב לָךְ" - בְּעוֹלָם הַטּוֹב! "וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים" - בְּעוֹלָם אֶרֶץ!

י. רֵאשִׁית הַגֹּז נוֹהֵג בְּטְרֵפָה, וְאִינוֹ נוֹהֵג בַּמֵּתָה, וְנוֹהֵג בַּכֵּלָאִים וּבַכּוֹי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בַּכֵּלָאִים - מִן הַרְחֵל וּמִן הַגְּדִי נוֹהֵג בּוֹ. מִן הַכּוֹי - אֵין נוֹהֵגִין בּוֹ. כֵּהֵן וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שֶׁנִּתְּנוּ בְּהִמְתָּן לְיִשְׂרָאֵל - פֶּטוּר מִרֵאשִׁית הַגֹּז. זֶה חֶמֶר בַּלְחִיִּים וּבַקֶּבֶה מִרֵאשִׁית הַגֹּז. כָּל הַקְּדָשִׁים שֶׁקָּדַם מוֹמֵן קָבוֹעַ לְהַקְדֵּשׁ, וְנִפְדָּו - חֵיבִין בְּרֵאשִׁית הַגֹּז. אֲבָל אִם קָדַם הַקְּדָשׁ אֶת מוֹמֵן אוֹ מוֹם עוֹבֵר לְהַקְדֵּשׁ, לְאַחַר מִכָּאן נוֹלַד לָהֶן מוֹם וְנִפְדָּו - פֶּטוּרִין מִרֵאשִׁית הַגֹּז. הַגּוֹזוֹ עֵזוּי - פֶּטוּר מִרֵאשִׁית הַגֹּז. הַשׁוֹטֵף רְחִלְיוֹ - חֵיב בְּרֵאשִׁית הַגֹּז. הַלּוֹקַח מִבְּעַל הַבֵּית - חֵיב. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹטֵר. הַשְּׁתַּפִּין - חֵיבִין. רַבִּי יַעֲקֹבֵא פּוֹטֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין רֵאשִׁית אֲלֵא שֵׁשׁ אַחֲרֶיהָ אַחֲרֵיתָ. "גֹּז צִאנְדָּ" - אַרְבַּע. "תִּתֵּן לוֹ" - חֵמֶשׁ. חֵמֶשׁ רְחֵלוֹת גּוֹזוֹת מִנְּהָ, מִנְּהָ וּפְרָס שֶׁהֵן שְׁבַעִים וְחֲמֵשֶׁה סְלָעִים - חֵיבוֹת בְּרֵאשִׁית הַגֹּז; דְּבָרֵי רַבִּי דוּסָא. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: חֵמֶשׁ רְחֵלוֹת גּוֹזוֹת כָּל שֶׁהֵן. כִּמְהָ נוֹתֵן לוֹ? מִשְׁקַל חֵמֶשׁ סְלָעִים בִּיהוּדָה שֶׁהֵן עֲשָׂרָה סְלָעִים בְּגִלְלִל. מִלְּכָן וְלֹא צוּאֵי, וְלֹא שִׁלְבָנָנוּ וְיִתְנַנוּ לוֹ, אֲלֵא נוֹתֵן לְצֶמֶר צוּאֵי, כְּדֵי שֶׁלְבָנָנוּ, וְיַעֲמֵד בִּידוֹ מִשְׁקַל חֲמֵשֶׁה סְלָעִים בִּיהוּדָה, שֶׁהֵן עֲשָׂרָה סְלָעִים בְּגִלְלִל, שֶׁנֶּאֱמַר: "תִּתֵּן לוֹ" - שִׁיָּהָ בּוֹ כְּדֵי מִתְּנָה. הֵיּוּ לוֹ שְׁתֵּי צִאן, גּוֹזוֹ וּמִנִּיחַ, גּוֹזוֹ וּמִנִּיחַ, אֶף עַל פִּי שְׁעֵתִיד לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶן - אֵין מְצַטְרְפוֹת. הֵיּוּ לוֹ חֵמֶשׁ גּוֹזוֹ וּמִנִּיחַ, אִפְלוּ שְׁתֵּים וְשִׁלֵּשׁ שָׁנִים - הֵרִי אֵלוֹ מְצַטְרְפוֹת. צִבְעֵן טוֹאֵן וּמְכָרֵן - אֵין מְצַטְרְפוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן: צִבְעֵן - הֵרִי אֵלוֹ מְצַטְרְפוֹת. הַמְּפָרִישׁ גֹּז צִאנּוֹ וְאֵבֶד - חֵיב בְּאַחֲרֵיוֹת. רֵאשִׁית הַגֹּז - מִצְוֹתָהּ בַּתְּחִלָּה. אִם נִתֵּן, בֵּין בַּתְּחִלָּה בֵּין בְּאַמְצַע וּבֵין בְּסוֹף - יֵצֵא. כִּמְהָ שְׁעוֹרָה? אֶחָד מִשְׁשִׁים כְּתוּרָמָה. הַלּוֹקַח גֹּז צִאנּוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ, וְלֹא הַפְּרִישׁ הֵימְנוֹ רֵאשִׁית הַגֹּז - הַלּוֹקַח פֶּטוּר. חֶמֶר בְּזוֹרַע וּבַלְחִיִּים וּבַקֶּבֶה מִבְּרֵאשִׁית הַגֹּז. אֲזוּזִין וְתוֹרְגוּלִין וְיוֹנִין

מסכת בכורות פרק ראשון

א. הלוקח עבר חמורו של עובד כוכבים, והמוכר לו, אף על פי שאינו רשאי, והמשתתף לו, הנותן לו בשתפות, והמקבל הימנו, והנותן לו בקבלה - פטור מן הבכורה, שנאמר (במדבר ג, יג): "בישראל" - ולא באחרים. וכן אתה אומר בכהנים ובלוים, מפני שהכהנים והלוים חייבין בבכור בהמה טהורה, יכול יהו חייבין בבכור בהמה טמאה? תלמוד לומר (שם ח, יז): "באדם ובבהמה" - את שיש לך בו באדם, יש לך בו בבהמה, את שאין לך בו באדם - אין לך בו בבהמה, יצאו לויים מבכור בהמה טמאה, אבל אין נותנין פדיון הבן ופדיון פטר חמור, אלא לפהנים בלבד.

ב. בכל בהמה טמאה אין לך שחייב בבכורה אלא חמור בלבד. בכל חיה אין לך שאסור משום מחיר אלא פלב בלבד. היה רבי מאיר אומר: כל המקיים מצות פטר חמור - מעלין עליו כאלו קיים מצות בהמה טמאה כלה, וכל המבטל מצות פטר חמור מעלין עליו כאלו בטל מצות בהמה טמאה כלה. רבי יוסי הגלילי אומר: הרי הוא אומר (במדבר יח, יז): "אף בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם". "בכור שור" - עד שיהא היולד והנוול שור. בכור כשב - עד שיהא היולד והנוול כשב. בכור עז - עד שיהא היולד והנוול עז. ואם יש בו מקצת סימנים דומות לאמו - חייב בבכורה.

ג. בהמה טהורה שילדה מין בהמה טמאה - מתר באכילה. ואם יש בו מקצת סימנין - חייב בבכורה. וטמאה שילדה בהמה טהורה - אסור באכילה, שהיוצא מן הטמא - טמא. והיוצא מן הטהור - טהור.

ד. דג טמא שבלע דג טהור - מתר באכילה. וטהור שבלע דג - טמא אסור באכילה, לפי שאין גדוליו.

ה. מפני מה אמרו דבש דבורים מתר? שאין מוציאות אותו, אלא מכניסות אותו. דבש הדיוזין - אסור, שאינו אלא ריר. רבי שמעון

אומר: מה תלמוד לומר "גמל, גמל" שתי פעמים? לרבות את הגמל הנוול מן הפרה, כנוול מן הגמלה, ואם ראשה ורבה דומה לאמו - מתר באכילה. ותכמים אומרים: היוצא מן הטמא - טמא, והיוצא מן הטהור - טהור, שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה, ולא טהורה יולדת מן הטמאה, ולא גסה מדקה, ולא דקה מגסה, ולא אדם מבלי, ולא בלן מאדם, אף על פי שאמרו: בהמה טהורה דקה - יולדת לחמשה חדשים, בהמה טהורה גסה - לתשעה חדשים, בהמה טמאה גסה - לשנים עשר חדש, הכלב - לחמשים יום, חתול - לחמשים ושנים יום, חזיר - לששים יום, שועל וכל שרצים - לששה חדשים. הזאב והארי, והדב, והנמר, והברדלס, והפיל, והקוף, והקפוד - לשלש שנים, והנחש - לשבע שנים. הדולפינין - מולידין ומגדלין כאדם. דג טמא - משריץ, דג טהור - מטיל ביצים. קרבי דגים ועבר - אין נאכלין אלא מן הממחה. העוף - נאכל במסרת, נאמן ציד לומר: 'עוף זה טהור'.

ו. פרה שילדה מין שה - אין פודין בו פטר חמור, שכל מקום שנאמר "שה" תופס כבשים ועזים גדולים וקטנים, זכרים ונקבות תמימים ובעלי מומין, פודה בו שונה ומשלוש, ומביאו בנדר ונדבה לחטאתו ולאשמו, וחייב בבכורה ובמתנות. רבי אלעזר אומר: הכלאים מן הרחל, ומן הגדי - פודין בו. מן החיה - אין פודין בו. כשם שאין פודין בשחוטטה - כך אין פודין בפטר חמור שמת. פטר חמור - מצותו לקימו שלשים יום, מכאן ואילך, או פודו, או עורפו. מפמה לא יפחות? רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: לא יפחות משנה שקל. איזה הוא פדיון פטר חמור? הנכנס לדיר להתעשר, ישאאל שהיו לו ספקות, ועמד ופדאן. וכן כהן שירש את אביו ואת אמו ישאאל, או שנתן לו במתנה פטר חמור לפדותו. איזה הוא פדיון פטר חמור? הנכנס לדיר להתעשר, הרי שיש לו פטר חמור - אין לו לפדותו. אמר לו כהן: תנהו לי ואני

פודה אותו' - הרי זה לא יתננו לו, אלא אם כן יודע שהוא פודה אותו. עורפו בקופץ מאחריו וקוברו, ואסור בהנאה. לא ימיתנו לא במקל ולא בקנה, ולא ינעול דלת בפניו בשביל שימות, ואם עשה כן - הרי זה יצא. בחייו - אסור בגזה ובעבודה. ורבי שמעון מתיר, ובכור אדם - מתר בכלן. חמורה שלא בכרה וילדה שני זכרים - נותן טלה אחד לכהן, זכר ונקבה - מפריש טלה והוא לעצמו. חמור וטלה שהיו בכורו, וילדו שני זכרים - נותן שני טלאים לכהן. זכר ונקבה או שני זכרים ונקבה - נותן טלה אחד לכהן. שתי נקבות וזכר, או שני זכרים ושתי נקבות, ואין יודע - אין כאן לכהן כלום, אלא מפריש טלה אחד, ופודה בו כל אחד ואחד לעצמו.

מסכת בכורות פרק שני

א. הלוקח עבר פרתו של עובד כוכבים, והמוכר לו, אף על פי שאינו רשאי, והמשתתף לו, והנותן לו בשתפות, והמקבל הימנו, והנותן לו בקבלה - פטור מן הבכורה. רבי יהודה אומר: אף המקבל מן העובד כוכבים, אף על פי שאינו רשאי - הרי זה מעלה בשויו, ונותן חצי דמיו לכהן, והנותן לו בקבלה, אף על פי שאינו רשאי - הרי זה מעלה אותו, ואפלו עשרה בשויו, לתן דמיו לכהן. וחכמים אומרים: הואיל ואצבע העובד כוכבים באמצע - פטור מן הבכורה.

ב. בהמת המדבר, ובהמת הקדש, ובהמת הגר שמת, ואין לו יורשים - פטורה מן הבכורה, ובהמת ארנונה - חייבת בבכורה.

ג. כל הקדשים שקדם מומן קבוע להקדישן ונפדו - חייבים בבכורה ובמתנות - ולדותיהן חול, ונפדים תמימין, ומביאן לכל זבח שירצה, לפני פדיונם, ומועלין בהן לאחר פדיונם, ובין לפני פדיונם ובין לאחר פדיונם - אין עושין תמורה. בין לפני פדיונו בין לאחר פדיונו. הגוזז והעובד בהן - אין לוקה את הארבעים. כללו של דבר: הרי הן

ד. המקבל צאן פרזל מן העובד כוכבים - ולדות פטורין, ולדי ולדות - חייבין. מתו אמהות, והעמיד הולדות תחת אמותיהן - ולדות פטורין, ולדי ולדות - חייבין. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הן, ולדותיהן, וולדי ולדותיהן - פטורין מן הבכורה ומן המתנות אפלו עד סוף העולם.

ה. רחל שילדה מין עז, ועז שילדה מין רחל - פטורה מן הבכורה. ואם יש בו מקצת סימנין - חייב בבכורה. רחלה שלא בכרה, וילדה שני זכרים, ויצאו ראשיהן כאחד. רבי יוסי הגלילי אומר: שניהן לכהן, שגאמר (שמות יג, יב): "הזכרים לה". וחכמים אומרים: אי אפשר, אלא אחד לו ואחד לכהן. רבי טרפון אומר: היפה שבהן. רבי עקיבה אומר: הכושל שבהן. השני ירעה עד שישתאב, וחייב במתנות. ורבי יוסי פוטר. מת אחד מהן; רבי טרפון אומר: יחלקו. רבי עקיבה אומר: המוציא מחברו עליו הראיה. זכר ונקבה, ואין ידוע, אין כאן לכהן כלום, אלא זכר ירעה עד שישתאב ויאכל במומו לבעלים. שני רחלים שלא בכרו וילדו שני זכרים - נותן שניהן לכהן. זכר ונקבה - זכר לכהן. שני זכרים ונקבה - אחד לו ואחד לכהן. רבי טרפון אומר: היפה שבהן. רבי עקיבה אומר: הכושל שבהן. הכוי - ירעה עד שישתאב וחייב במתנות. ורבי יוסי פוטר אחד מהן. רבי טרפון אומר: יחלקו. רבי

עקיבה אומר: המוציא מחברו עליו הראיה. שתי נקבות וזכר, או שני זכרים ושתי נקבות, ואין ידוע - אין כאן לכהן כלום, אלא הזכרים ירעו עד שייסתאבו ויאכלו במומן לבעלים. אחת בכרה ואחת שלא בכרה, וילדו שני זכרים, אחד לו ואחד לכהן. רבי טרפון אומר: היפה שבהן. רבי עקיבה אומר: הכושל שבהן. השני - ירעה עד שייסתאב, וחיב במתנות. רבי יוסי פוטר, שהיה רבי יוסי אומר: כל שחליפיו ביד כהן - פטור מן המתנות, ורבי מאיר מחיב, שהיה אומר, אם בכור - תנהו ל'. ואם לאו - תן לי מתנותיו. מת אחד מהן; רבי טרפון אומר: יחלקו. רבי עקיבה אומר: המוציא מחברו עליו הראיה. זכר ונקבה, ואין ידוע - אין כאן לכהן כלום, אלא הזכר ירעה עד שייסתאב, ויאכל במומו לבעלים.

ו. הלוקח בהמה מן העובד כוכבים, ואין ידוע אם בכרה או לא בכרה. עז בת שנתה - ודאי לכהן. מכאן ואילך - ספק. רחל בת שנתים - ודאי לכהן, מכאן ואילך - ספק. פרה בת שלש - ודאי לכהן, מכאן ואילך - ספק, וחמורה כפרה. רבי יוסי בר רבי יהודה אומר: חמורה בת ארבע. עד כאן דברי רבי ישמעאל. אמר: צאו ואמרו לו לישמעאל: טעית! אילו בולד בלבד הייתה פוטר בבהמה יפה הייתה אומר, אלא אמרו, סימן ולד בבהמה דקה טנוף, ובגסה שליא, ובאשה שפיר ושליא. ואני אומר: עז שטנפה בת ששה - יולדת בת שנתה, רחל שטנפה בת שנתה - יולדת בת ששה. רבי עקיבה אומר: אינה באה למדה הזאת, אלא כל שידוע שבכרה - אין כאן לכהן כלום, ושלא בכרה - הרי זה לכהן. ספק - יאכלו במומן לבעלים. רבי אליעזר בן יעקב אומר: בהמה גסה ששפעה חרות דם - טעונה קבורה, ואין מטמא במשא. והבא אתריה - פטור מן הבכורה.

מסכת בכורות פרק שלישי

א. עד כמה ישראל חייבים לטפל בכבוד? בבהמה דקה שלושים יום, ובגסה חמשים יום. רבי יוסי אומר: בדקה שלשה חודשים, מפני שטפולה מרבה. בכור תם בזמן הזה - רשאי לקימו שתיים ושלוש שנים עד שלא הראהו לממחה, משהראהו לממחה, נולד בו מום בתוך שנתו - רשאי לקימו כל שנים עשר חדש, לאחר שנים עשר חדש - אין רשאי לקימו שלושים יום.

ב. כל קדשים שהקדשו בבטן ויצאו בדפן, קדשה חלה עליהן, הבכור והמעשר - אין קדשה חלה עליהן. כל הקדשים שכתוב בהן

ז. הלוקח בהמה מניקה מן העובד כוכבים, הבא אתריה - בכור מספק, שמרחמת את

שנה שנה, כיון שעברה שנתן - הרי אלו פסולין. הבכור והמעשר, אפלו שתים ושלוש שנים - הרי אלו כשרין.

ג. אחד הבכור והמעשר, ואחד כל הקדשים שהקדישם שנה של רגלים, ורגלים של שנה - עובר עליהן משום "בל תאחר".

ד. השוחט את הבכור בחזקת בעל מום, ונמצא תמים. מומין שבעין - אין מבקרין אותן, מפני שמשתנין לאחר מיתה, ושבגוף מבקרין אותן; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אף שבגוף אין מבקרין, אלא הרי זה יבקר. מי שאינו ממחה וראה את הבכור ונשחט על פיו, זה היה מעשה, ובא ושאל אלעזר בן פדאי לחכמים, ואמרו: משלם מחצה בדקה ורביע בגסה.

ה. החשוד להיות נוטל שכרו ודן, שכרו ומעיד - כל הדינין שדן וכל עדיות שהעיד - הרי אלו בטלין. אבל גותן לדין שכר דינו ולעד שכר עדותו. אף על פי שאמרו: כשר לדין שיטול שכר, ולעד שיטול שכר עדותו. החשוד להיות נוטל שכרו להזות ולקדש - מימיו מי מערה ואפרו אפר מקלה. ואם היה כהן - מטמאתו מתרומתו, ומאכילו, ומשקו וסכו. ואם היה זקן - מרביבו על החמור, ונותן לו שכרו כפועל בטל. אף על פי שאמרו: כעור הדין שנוטל שכרו. החשוד על הבכורות - אין לוקחין ממנו עורות צבאים, ולא עורות שאין עבודין. רבי אליעזר אומר: לוקחין הימנו עורות של נקבה שלא בא לכלל קדשה מעולם. רבי שמעון אומר: החשוד להיות מוכר תרומה לשם חלין - אין לוקחין הימנו דבר שיש בו זיקת תרומה ומעשרות, וחשוד הוא על הטהרות ועל הטמאות שבתורה. החשוד להיות מטמא למתים - נאמן הוא על ידי ציון קברות. החשוד על השביעית - חשוד על המעשרות. חשוד על זה ועל זה - חשוד על הטהרות. ויין חשוד, לא על המעשרות ולא על השביעית. חשוד על עבודת כוכבים

- חשוד על כל מצות שבתורה, ולא למפרע אלא מכאן ולהבא, שנאמר (במדבר טו, כג): "מן היום אשר צוה ה' והלאה לדרתיכם".

ו. כל פסולי מקדשין נמכרין באטליו ונשחטין באטליו, ונמכרים בליטרא, חוץ מן הבכור ומן המעשר, שהנאתן לבעלים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: מפסי אדם את עצמו בליטרא בבכור, לידע מה הגיעו. רבי יהודה אומר: מצא אדם את חברו בירושלים, אמר לו: מה אכלת היום? אמר לו: מן! יודע שמהמעשר אכל, מה המן אין לו דמים - אף מעשר אין לו דמים. אמר לו: קני - יודע שהבכור אכל, מה הקני נמכר בזול, אף הבכור נמכר בזול. בית שמאי אומרים: אין נמנין על הבכורות אלא הכהנים בלבד, ובית הלל אומרים: אף ישאל. רבי עקיבה מתיר אפלו עובדי כוכבים, שנאמר (דברים יב, טו): "כצבי וכאיל". בשר בכור, בית שמאי אומרים: אין מאכילין אותו לנדות, ובית הלל אומרים: מאכילין אותו לנדות. בכור שאחזו דם - אין מקיזין לו את הדם במקום שעושה בו מום, אבל מקיזין לו את הדם במקום שאין עושה בו מום; דברי רבי. רבי יהודה אומר: אף נשחט על אותו המום. רבי שמעון אומר: אפלו מת - אין מקיזין לו את הדם. היה בכור, בעטו ועשה בו מום, אם נתכפן לכך - אסור, ואם לאו - מתר. כל המומין הראוין לבא בידי אדם - רועי ישראל נאמנין. רועי כהנים - אין נאמנין. חזרו לומר: נאמן הוא על של חברו ואין נאמן על של עצמו. רבי יהושע בן קפוסאי אומר: אין שוחטין את הבכור אלא על פי שנים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אפלו בנו ואפלו בתו. רבי אומר: אפלו עשרה בתוך הבית - אין נאמנין, שחשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו. אין שמין בכורות תמימין לישראל, אבל שמין להן בכורות בעלי מומין. שמין בכורות תמימין לכהנים, ואין צריך לומר בעלי מומין. אין רואין את הבכורות לישראל, ואם אמר לו: כהן

דומעת - בידוע שהמים עוברין. פסקה מלהיות דומעת - בידוע שהמים קבועין. נקבו חטמיו זה לתוך זה, מבפנים - לא ישחט, מבחוץ - ישחט.

ג. איזו היא תיומת? מן התיומת ולפנים, או מן התיומת שלפנים. רבי יהושע בן קפוסאי אומר: אין שוחטין את הבכור אלא על החיצונית. רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר: אין משגיחין על הפנימית כל עקר. נפגמת סירת אליה במקדשים - הרי זה מום. נפגם הזוכן כל שהוא - הרי זה ישחט. איזהו זוכן? כיס ולא הזכר. אמר רבי יוסי בן המשלם: מעשה באחד שנטלו זאב וחזר למקומו. נחתקה זנב מן העצם ולא מן הפרק או שהיה ראש הזנב מפצל לשתי עצמות, או שיש בשר בין חוליא לחוליא כמלא חוליא - הרי זה לא ישחט. או אין לה אלא ביצה אחת - הרי זה ישחט. היו לה שנים, אף על פי שאין בשניה אלא כפול - הרי זה לא ישחט. אמר רבי יוסי: מעשה בפרה של בית מנחם, שהושיבוהו על עכוזו ומעכוהו בביצים, ולא יצאת אלא אחת, ונשחטה, ונמצאת שניה דבוקה על הכסל, ובא מעשה לפני רבי עקיבה והכשירו. וכשנאמרו הדברים לפני רבי יוחנן בן נורי, אמר: 'האכילכם עקיבה נבלות! נטלו קרנים וטלפים והזכר עמהן - הרי זה ישחט.'

ד. איזה יתיר? כל שיש לו שלש עינים וחמש רגלים. החסר? שלש רגלים ועין אחת. איזהו פסול? כל שהכסלין יוצאים. נשתברו רב צלעותיו, או שהיה בו מום מבפנים - אינו מום, שנאמר (ויקרא כא, יח): "עור או פסח", מה עור ופסח המיחדין, מום שבגלוי ואין חזרו כו'. אמר רבי יוסי בן המשלם: אילא היה מונה מומין ביבנה, ואמרן לפני חכמים, והודו לו. ועוד שלשה הוסיף. אמרו לו: לא שמענו אלא אחת, שגלגל עינו עגל כשל אדם, ופיו דומה כשל חזיר, ושנטל רב הלשון. ורבי חנניא בן אנטיגנוס אומר: רב המדבר בלשון, בית דין שאחריהן אמרו: הרי אלו

שלחני אצלך, או שירש את אבי אמו כהן - רואין. כהן כשר שהיה רעה צאנו של ישראל - לא יאמר לו 'תן לי את הבכורות הללו', אלא אומר לו: 'ארבעה טמאין שבפערך' - תנם לי! כל הבכורות אדם מתיר חוץ מבכור עצמו. רואה הוא קדשו ומעשרותיו של עצמו. ונשאל הוא על הטמאות ועל הטהרות של עצמו.

ז. העושה מום בבעל מום - הרי זה לוקה את הארבעים. המחמץ את המחמץ הרי זה לוקה את הארבעים. מסרס את המסרס - הרי זה לוקה את הארבעים. מום שבגלוי - הרי זה ישחט על פי שלשה בני הפנסת; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: אפלו רגלו קטועה ועינו סמויה - לא ישחט אלא על פי מקחה.

מסקת בכורות פרק רביעי

א. כל המומין פוסלין במקדשין ופוסלין בבכור. הסדק - כל שהוא, פוגמת את האזן, בין בידי אדם ובין בידי שמים. איזו היא פגימה? כל שנותן אצבעו עליה והיא חוגרת, עד כמה תנקב? עד כרשינה. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: תיבש עד כעדשה. עד כמה? רבי יוסי בן המשלם אומר: עד כדי שתפרך, וקרובין דבריהן להיות שוין.

ב. איזה הוא רק? שצף על גבי העין, ולא המשקע בקרקע העין. חלזון כמשמעו, נחש כמשמעו, ענב כמשמעו, היתה בו יבלת וחתכה, אם יש בו עצם - ישחט, ואם לאו - לא ישחט. וריר קבוע ארבעים יום. מים קבועין שמונים יום; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: ריר קבוע שמונים, מים קבועין שמונים, אכל לח ויבש של בית הבעל ולא לח ויבש של בית השלחין, אכל לח ואחר כך יבש - עולין לו. יבש ואחר כך אכל לח - אין עולין. לעולם אין עולין לו, עד שיאכל יבש אחר לח. רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר: וריר, בודקין אותו שלש פעמים בתוך שמונים יום שמא יהלך ויחזור. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם היתה עינו

מומין. שפתו התחתונה עורפת על העליונה - הרי זה מום. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם היתה עליונה עורפת על התחתונה כשל חזיר - הרי זה מום. פיו בלום, ורגליו מוהלמות מחמת עצמו - ישחט, מחמת הרוח - לא ישחט. אָזְנֵי מִגְפּוֹת בְּחִסְסָה אַחַת - לא ישחט. בשתי חסיסות - ישחט. רבי חנניא בן גמליאל אומר: זנב הרחל שיש בה שלש חליות - לא ישחט. שתיים - ישחט. זנב העגל שאינה מגעת לערקוב - הרי זה ישחט. באיזה ערקוב אמרו? רבי חנניא בן אנטיגנוס אומר: בערקוב שבאמצע ירך, עד קבץ העליון, ולא עד קבץ התחתון.

ה. יש דברים שהן כמומין, ושוחטין עליהן במקדש, ואין שוחטין עליהן בגבולין. ואלו הן: הגומים, הצומח, והצומם, ונקבה. איזה הוא גומים? כל שאין לו קרנים. וצומח - כל שאין לו אָזְנִים. צומם - שאָזְנֵי מִגְפּוֹת. רבי אלעאי אומר משום רבי ישמעאל: אנדרוגינוס בכור הוא, ומומו בו - ישחט עליו. ותכמים אומרים: אין קדשה חלה עליו, אלא יצא וירעה בעדר. רבי שמעון אומר: הרי הוא אומר (בדברים טו, יט): "כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לה' אלהיך"; שכל מקום שנאמר 'זכר' - מוציא טומטום ואנדרוגינוס מן הכלל.

מסכת בכורות פרק חמישי

א. מומין אלו, בין קבועין ובין עוברין - פסולין באדם. יתר עליהן אדם - צוארו שמוט ושקוע. הזבלגנים, והקרנחין, ושאין להן שנים, בעלי חטוטרת - כשרים, אבל פסולין מפני מראית העין. סריס אדם וסריס חמה, פצוע דכא וכרות שפכה, השכניה והסגריס. איזה הוא שכניה? שגבניו שוכבין. סגריס שגבניו אחד שחור ואחד לבן. איזהו הוא סכי שמש? שרואה את החרר ואת העליה כאחת. לראות אחד רואה שנים, הא כיצד? ראה את חברו והוא אומר: 'לא רואה'. חוטמו בלום וסולד ונוטף. אָזְנֵי

רצומות ואָזְנֵי רצועות, ועיניו טרוטות, ועיניו מלודניות, ועיניו גדולות או קטנות. גדולות כשל עגל, קטנות כשל און, ובעל בוהקית, רוח קצרית באה עליו, ובין הנפלים באה עליו, נכפה אפלו לזמן מרבה.

ב. איזה הוא מרוח אשף? זה הקליטים שנכנסה רוח באשכיו; דברי רבי עקיבה. רבי ישמעאל אומר: זה השחוף. פרסתו חלולה, עקומה דומה למגל, שוקו נתון באמצע רגלו, מכיש מלמעלה ומפסיע מלמטה, בעל הקיפין והשיופצד, אצבעותיו גרומות, אצבעותיו מרוכבות זו על זו, או שהיתה אצבע גדולה עקומה - פסול. היתה בו שומא, אם יש בה שער - פסול, אין בה שער - כשר. גדולה - פסול. קטנה - כשר. וכמה היא גדולה? רבן שמעון בן גמליאל: עד כאיסר האיטלקי. יתרת - אם יש בה עצם - פסול. אם לאו - כשר. יתיר - כגון שהוא אטר אצבעות ידיו, ואצבעות רגליו שש ושש. רבי יהודה מכשיר ורבי פוסל. אמר רבי יהודה: מעשה בא לפני רבי טרפון, ואמר: 'כמותו ירבו כהנים גדולים בישראל'. אמר לו רבי יוסי: כף אמר - 'כמותו יתמעטו נתינים ממדין בישראל'. אמר, בין בדיי ובין ברגליו - פסול. השולט בשתי ידיו כאחת, רבי פוסל ותכמים מכשירין. הזיזיר, והליפיו, והתימיו, והלימיו, ולויקו, ועקלן, ועקשן, וקלכן, והקישן - פסולין באדם וכשרין בבהמה.

מסכת בכורות פרק שישי

א. הבא אתר הנפלים, אף על פי שיצא, בן שמונה ובן תשעה שיצא ראשו מת - בכור לנחלה ואין בכור לכהן, שנאמר (בדברים כא, טז): "לא יוכל לבכר את בן האהובה" וגו'. זה הפלל, כל שיצא ראשו ורבו בחיים - פוטר את הבא אחריו מן הבכורה. אבל לא חמש סלעים של בן. שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא, מת אחד מהן - שני בכור לנחלה ואין בכור לכהן. ילדה היא וכהנת, היא ולויה, היא והאשה שכבר ילדה, שני זכרים

- בכור לכהן ואין בכור לנחלה, מת אחד מהן, או שהיה זכר ונקבה - אינו בכור, לא לנחלה ולא לכהן.

ב. יש שנותן על ידי עצמו, יש שאביו נותן על ידו, יש שהוא ואביו נותן על ידו, יש שהוא ואביו נותנין, לא הוא ולא אביו נותנין. איזה הוא שנותן על ידי עצמו? הורתו שלא בקדשה ולידתו שלא בקדשה - נותן על ידי עצמו. ספק בן תשעה לראשון, ובן שבעה לאחרון - נותן על ידי עצמו. שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא, ומת אחד מהן - השני נותן על ידי עצמו. איזהו שאביו נותן על ידו? שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא - זה נותן חמש סלעים וזה נותן חמש סלעים לכהן. נתן האב חמש סלעים ומת - האב השני חיב, והבנים פטורין. ילדה היא וכהנת, היא ולויה, היא והאשה שכבר ילדה, שני-אביו נותן על ידו. מת אחד מהן, או שהיה זכר ונקבה - לא הוא ולא אביו נותנין. איזה הוא שהוא ואביו נותנין? שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא - זה נותן חמשה סלעים לכהן, וזה נותן חמשה סלעים לכהן. נתן האב חמשה סלעים ומת, האב השני חיב והבנים פטורין. מת אחד מן הבנים - הבן השני חיב והאבות פטורין. נתן האב חמש סלעים, ומת אחד מן הבנים - הרי כלן פטורין. אחת בכרה ואחת שלא בכרה, של שני אנשים, וילדו שני זכרים, מת אחד מהן תוך שלשים - הרי כלן פטורין. שתי נשים של שני אנשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא - זה נותן חמש סלעים לכהן, וזה נותן חמש סלעים לכהן. נתן האב חמשה סלעים לכהן, ומתו הבנים עד שלא חלקו בנכסי אביהן - חיבין, משחלקו בנכסי אביהם - פטורין. רבי יהודה אומר: אף משחלקו בנכסי אביהם, אם יש לזה בעשרה דירין משל אביהם - חיבין, ואם לאו - פטורין. שתי נשים שלא בכרו, וילדו שני זכרים במחבא - נותנות עשר סלעים לכהן. מת אחד מהן בתוך שלשים יום -

מוציאות מידו. רבי יהודה אומר: אם לכהן אחד נתנו - מוציאות מידו, אם לשני כהנים נתנו - אין יכולין להוציא מידו, שהמוציא מחברו עליו הראיה.

ג. לפדות את עצמו ולעלות לרגל - פודה את עצמו ואחר כך עולה לרגל. רבי יהודה אומר: עולה לרגל ואחר כך פודה את עצמו, שזו מצוה עוברת. ללמד תורה ולשא אשה - לומד ואחר כך נושא אשה. רבי יהודה אומר: אם אין יכול לישב בלא אשה - נושא אשה ואחר כך לומד תורה. הוא ללמד תורה ובנו ללמד תורה, הוא לישא אשה ובנו לישא אשה - הוא קדם את בנו. רבי יהודה אומר: אם היה בנו זריז, ותורה מתקיימת בידו - בנו קודמו. מעשה באחד שהרצה את בנו ללמד תורה, הדירו מלעשות מלאכה, והתירו לו רבי יוסי למלאת לו חבית מים, ולהדליק לו את הנר.

ד. חמש סלעים של בן, שלשים של עבד, חמשים של אנס ושל מפתה, ומאה של מוציא שם רע - כלן בשקל הקדש ובמנה צורי, וכלן נפדין בכסף ובשנה כסף, חוץ ממותר שקלים הראוין ופדיון מעשר שני, שאין באין אלא מן המטבע. עגל זה לפדיון בני - אין בנו פדוי, אבל אם אמר: 'עגל זה בחמשה סלעים לפדיון בני', וטלית זה בחמשה סלעים לפדיון בני' - בנו פדוי. אבל אין פדיון לא בעבדים, ולא בשטרות, ולא בקרקעות, ואפלו אמר: 'עבד זה בחמשה סלעים לפדיון בני', וקרקע זו בחמש סלעים לפדיון בני' - אין בנו פדוי, נתן האב חמשה סלעים לחמשה כהנים - בנו פדוי, נתן לו זו אחר זו, זו אחר זו - בנו פדוי. נתן לו חזר ונטלן הימנו - בנו פדוי, כך היה רבי טרפון עושה: נוטלן הימנו, וחוזר ונותנו לו.

ה. אין הפכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהן. רבי אומר: אומר אני, שהפכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהם, שאף שלא השביחו בשלהן. כיצד? היתה לו בהמה מוחכרת ומושכרת אצל

אָחֵרִים, רוּעָה בְּאָפֶר - בְּכוֹר נוּטֵל פִּי שְׁנַיִם
 בְּזוּרְע וּבִלְחִיִּים וּבִקְבָה. רַבִּי אוֹמֵר: כָּל דְּבָר
 שֶׁלֹּא פִלְפְּלוּ בוֹ יְתוּמִים לְאַחַר מִיתַת אָבִיהֶם
 - בְּכוֹר נוּטֵל פִּי שְׁנַיִם. וְאֵין נוּטֵל פִּי שְׁנַיִם
 אֲלֵא בְּכָל אֲשֶׁר יִמָּצֵא לוֹ, אֲבָל בְּנוֹ בְּנֵין
 וְנִטְעוּ נְטִיעָה - הַכֹּל שְׁוִין שְׁנוּטֵל פִּי שְׁנַיִם.
 אִם אָמַר: 'אֵי אֶפְשִׁי בְּשֵׁלֵא לְטוֹל וְשֵׁלֵא לְתַן'
 - הִרְשׁוּת בְּיָדוֹ. כִּי־צַד אֵין נוּטֵל בְּרֵאוּי
 כְּבִמְחֻזָּק? מֵת אָבִיו בְּחַיֵּי אָבִיו - נוּטֵל פִּי
 שְׁנַיִם מִנְכָּסֵי אָבִיו, וְאֵין נוּטֵל פִּי שְׁנַיִם מִנְכָּסֵי
 אָבִי אָבִיו. וְאִם הִיָּה בְּכוֹר - נוּטֵל פִּי שְׁנַיִם אֶף
 מִנְכָּסֵי אָבִי אָבִיו. הַבְּכוֹרָה וְהַיֹּרֶשׁ אֶת
 אֲשֶׁתוֹ, וְהַמַּיִבָּם אֶת אֲשֶׁת אָחִיו, וְהַמַּתְנָה,
 גִּזְק וְחֻצֵי גִזְק, וְתִשְׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְתִשְׁלוּמֵי
 אֲרֻבָּעָה וְחֻמְשָׁה - כֻּלָּן אֵין נוּטְלוֹת בְּרֵאוּי
 כְּבִמְחֻזָּק, אֲבָל נוֹתֵן לְהֵן מִשְׁדָּה הַחֹזֵר
 בְּיֹבֵל. רַבִּי יוֹחֲנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: הַיֹּרֶשׁ
 אֶת אֲשֶׁתוֹ, בְּנֵי מִשְׁפָּחָה נוֹתְנֵין לוֹ מְעוֹת
 וּמוֹצִיאֵין מִיָּדוֹ, שְׁנֵאֵמַר (בְּמִדְבָּר לו, ט):
 "וְלֹא תִסַּב נַחֲלָה מִמַּטָּה לְמַטָּה אַחֵר" וְגו'.

<p>8</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>י 10</p>	<p>עלות השחר _____ 5:55 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:50 שקיעה _____ 4:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:41 בבלי: נדה מו • ירושלמי: ערובין ד • תוספתא: חלין י נ"ך: איוב ח-ט • רמב"ם: מכירה יז</p>
<p>9</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יא 11</p>	<p>עלות השחר _____ 5:56 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:50 שקיעה _____ 4:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:41 בבלי: נדה מז • ירושלמי: ערובין ה • תוספתא: בכורות א נ"ך: איוב יא-יב • רמב"ם: מכירה יח</p>
<p>10</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יב 12</p>	<p>עלות השחר _____ 5:57 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:52 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:51 שקיעה _____ 4:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:41 בבלי: נדה מח • ירושלמי: ערובין ו • תוספתא: בכורות ב נ"ך: איוב יב-יג • רמב"ם: מכירה יט</p>
<p>11</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יג 13</p>	<p>עלות השחר _____ 5:57 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:53 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:51 שקיעה _____ 4:28 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:41 בבלי: נדה מט • ירושלמי: ערובין ז • תוספתא: בכורות ג נ"ך: איוב יד-טו • רמב"ם: מכירה כ</p>
<p>12</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>יד 14</p>	<p>עלות השחר _____ 5:58 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:53 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:52 שקיעה _____ 4:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:41 בבלי: נדה נ • ירושלמי: ערובין ח • תוספתא: בכורות ד נ"ך: איוב טז-יז • רמב"ם: מכירה כא</p>
<p>13</p>	<p>שישי Friday</p>	<p>טו 15</p>	<p>עלות השחר _____ 5:59 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:54 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:52 שקיעה _____ 4:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:41 בבלי: נדה נא • ירושלמי: ערובין ט • תוספתא: בכורות ה נ"ך: איוב יז-יח • רמב"ם: מכירה כב</p>
<p>14</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>טז 16</p>	<p>וישלא עלות השחר _____ 6:00 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:55 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:53 שקיעה _____ 4:29 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 5:41 בבלי: נדה נב • ירושלמי: ערובין י • תוספתא: בכורות ו נ"ך: איוב כ-כא • רמב"ם: מכירה כג</p>

Candle Lighting 4:11 ודלקת הנרות

Shabbos Ends 5:41 זמן מוצש"ק

דוֹרְךָ שׁוֹחֲטִים רְשָׁעִים וְזֹאֵם גֶּעְזוֹן צוֹ עֶסֶן טְרִיפוֹת פֶּאֶר אִידוֹ, דוֹרְךָ דָּעֵם וְעֵרֶט פֶּאֶרְמֵעֶרֶט גְּזִילוֹת אוֹיֵף דְּעַר וְעֵלֵט.

(ספר המדות אות שוחט סימן ג')